

**T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ANKARA İLİ ALTINDAĞ İLÇESİNDE İLKÖĞRETİM
OKULLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN AFETE
BİREYSEL HAZIRLIK DÜZEYLERİNİN
GENEL AFETE HAZIRLIK İNANÇ ÖLÇEĞİ İLE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Bahar ALTINTAŞ ÇOLAK

Afetlerde Sağlık Yönetimi Programı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ANKARA

2023

**T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ANKARA İLİ ALTINDAĞ İLÇESİNDE İLKÖĞRETİM
OKULLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN AFETE
BİREYSEL HAZIRLIK DÜZEYLERİNİN
GENEL AFETE HAZIRLIK İNANÇ ÖLÇEĞİ İLE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Bahar ALTINTAŞ ÇOLAK

Afetlerde Sağlık Yönetimi Programı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Kerim Hakan ALTINTAŞ

ANKARA

2023

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ANKARA İLİ ALTINDAĞ İLÇESİNDE İLKÖĞRETİM OKULLARINDA
GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN AFETE BİREYSEL HAZIRLIK
DÜZEYLERİNİN GENEL AFETE HAZIRLIK İNANÇ ÖLÇEĞİ İLE
DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğrenci: Bahar ALTINTAŞ ÇOLAK

Danışman: Prof. Dr. Kerim Hakan ALTINTAŞ

Bu tez çalışması 10.01.2023 tarihinde jürimiz tarafından “Afetlerde Sağlık Yönetimi Programı”nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Prof. Dr. Deniz ODABAŞ (imza)

(Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı)

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Kerim Hakan ALTINTAŞ (imza)

(Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı)

Üye: Prof. Dr. Dilek ASLAN (imza)

(Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı)

Bu tez Hacettepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri tarafından uygun bulunmuştur.

Prof. Dr. Müge YEMİŞCİ ÖZKAN

Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan **“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”** kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 6 ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

...../...../.....

Bahar ALTINTAŞ ÇOLAK

ETİK BEYAN SAYFASI

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında zgn olduğunu, Prof. Dr. Kerim Hakan ALTINTAŞ danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Bahar ALTINTAŞ ÇOLAK

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimimin tüm süreçlerinde deneyim, bilgi ve becerilerini paylaşmaktan çekinmeyen ve çalışmalarımnda yardımcı olan danışmanım Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Kerim Hakan ALTINTAŞ'a, teşekkür ederim.

Yüksek lisans ders döneminde derslerime girerek değerli görüşleriyle bana rehberlik eden Hacettepe Üniversitesi'nin kıymetli öğretim üyelerine, teşekkür ederim.

Araştırmanın yapılabilmesi için gerekli izinleri veren Ankara İl Milli Eğitim Müdürü Harun FATSA'ya ve Altındağ İlçe Milli Eğitim Müdürü Hasan YILDIRIM'a, araştırmam için veri toplama aşamasında yardımcı olan Ankara ili Altındağ ilçesindeki ilköğretim okullarında görev yapan değerli idareciler ve öğretmenlere teşekkür ederim.

Bana, tüm eğitim yaşantım boyunca destek olan, beni yetiştiren, her zaman yanımda varlıklarını hissettiğim değerli annem Nesrin ALTINTAŞ ve babam Rahmi ALTINTAŞ'a, her zaman desteklerini hissettiğim canım ablam Reyhan ALTINTAŞ ATASU ve ağabeyim Mehmet ALTINTAŞ'a, eğitimim süresince yardımlarını esirgemeyen, her zaman destekçim olan kıymetli eşim Emre ÇOLAK'a teşekkür ederim.

Ocak 2023

Bahar ALTINTAŞ ÇOLAK

ÖZET

ALTINTAŞ ÇOLAK B. Ankara İli Altındağ İlçesinde İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Afete Bireysel Hazırlık Düzeylerinin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği İle Değerlendirilmesi. Hacettepe Üniversitesi, Afetlerde Sağlık Yönetimi Programı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2023. Bu çalışmada Ankara ili Altındağ ilçesinde devlet ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin afete bireysel hazırlık düzeylerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, Ankara ili Altındağ ilçesinde 54 devlet ilköğretim okulunda görevli 1552 öğretmene ulaşılmaya çalışılmış ve yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Öğretmenlerin veri toplama formunu Google Formlar üzerinden doldurmaları sağlanmıştır. Veri toplama formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümü araştırmacılar tarafından hazırlanan yedi bölümden oluşmaktadır. İkinci bölümde Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği yer almakta olup veri toplama formu 88 maddeden oluşmaktadır. Elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Değişkenlerin normal dağılıma uyup uymadıkları Shapiro Wilks testi ile test edilmiştir. İstatistiksel analizde uygun oldukları yerlerde T testi, Tek Yönlü (One-Way) ANOVA testleri ve regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırmaya 436'sı kadın 638 öğretmen katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş ortalaması 41,3 olarak saptanmıştır. Öğretmenlerin %77,0'si fakülte mezunu olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin %30,0'u herhangi bir afet yaşadıklarını belirtmiştir. Öğretmenlerin %46,0'sı afetler hakkında eğitim aldıklarını belirtmiştir. Öğretmenlerin %95,5'i afetlerin olumsuz sonuçlarının önlenebilir olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin %26,4'ü afet ve acil durum çantası hazırladığını, %36,3'ü ise yaşadıkları eve Doğal Afet Sigortası yaptırdıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlere uygulanan Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği için hesaplanan Cronbach-alpha iç tutarlılık katsayılarına göre ölçeğin güvenilirliği yüksek seviyededir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ortalamaları $3,99 \pm 0,51$ olarak belirlenmiştir. Afetler hakkında eğitim alan öğretmenlerin ölçek puanları eğitim almayanlara göre ve görev yaptıkları okulda tatbikat yapılan öğretmenlerin genel afete hazırlık inanç ölçeği puanları tatbikat yapılmayan öğretmenlere göre yüksektir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Deprem, Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği, İlköğretim okulları, Öğretmen.

ABSTRACT

ALTINTAŞ ÇOLAK B. Evaluation of Individual Disaster Preparedness Levels of Teachers Working in Primary Schools in Ankara Province Altındağ District with the General Disaster Preparedness Belief Scale. Hacettepe University Graduate School, Disaster Health Management Program, Master Thesis, Ankara 2023. In this study, it was aimed to evaluate the individual disaster preparedness levels of teachers working in public primary schools in Altındağ district of Ankara province. The research was conducted with face-to-face interviews and aimed to reach 1552 teachers in 54 public primary schools in Altındağ district of Ankara province. Teachers were provided to fill out the data collection form via Google Forms. The data collection form consisted of two parts. The first part consisted of seven divisions prepared by the researchers. The second part included the General Disaster Preparedness Belief Scale and the data collection form consisted of 88 items. The obtained data were analyzed with the SPSS program. Whether the variables fit the normal distribution was tested with the Shapiro Wilks test. Student's T test, One-Way ANOVA test and regression analysis were used in statistical analysis where appropriate. 638 teachers, 436 of whom were women, participated in the study. The average age of the teachers participating in the study was determined as 41.3. 77,0% of the teachers stated that they were faculty graduates. 30,0% of the teachers stated that they experienced a disaster. 46,0% of the teachers stated that they received training on disasters. 95.5% of the teachers stated that the negative consequences of disasters are preventable. 26,4% of the teachers stated that they prepared disaster and emergency kits, and 36,3% stated that they had Natural Disaster Insurance for the house they live in. The reliability of the General Disaster Preparedness Belief Scale when applied to the teachers is high according to

the Cronbach-alpha internal consistency coefficients. The average score of the General Disaster Preparedness Belief Scale of the teachers participating in the study was determined as 3.99 ± 0.51 . The scores of teachers who received training on disasters were higher than those who did not receive training. The general disaster preparedness belief scale scores of the teachers who were given drills in the schools they work are higher than the teachers who were not exercised in the school they work.

Keywords: Disaster, General Disaster Preparedness Belief Scale, Earthquake, Primary school, Teacher.

İÇİNDEKİLER

Onay Sayfası	iii
Yayımlama Ve Fikri Mülkiyet Hakları Beyanı	iv
Etik Beyan Sayfası	v
Teşekkür	vi
Özet	vii
Abstract	viii
İçindekiler	x
Simgeler Ve Kısaltmalar	xiv
Şekiller	xv
Tablolar	xvi
1.GİRİŞ VE AMAÇLAR	21
1.1.Giriş	23
1.2.Amaçlar	23
2. GENEL BİLGİLER	24
2.1.Afet Tanımı ve Halk Sağlığı Açısından Önemi	24
2.2. Afet Sınıflaması	26
2.3. Dünya’da Afet Profili	29
2.4. Türkiye’de Afet Profili	29
2.5. Afet Yönetimi	31
2.5.1. Afet Öncesi Dönem	33
2.5.2. İncinebilirlik Düzeyi	34
2.5.3 Afet Sonrası Dönem	35
2.6. Dünyada Afet Yönetimi Uygulamaları	36
2.6.1. Amerika Birleşik Devletleri Afet Yönetimi Sistemi	36
2.6.2. Japonya Afet Yönetimi Sistemi	37
2.6.3. Rusya Afet Yönetimi Sistemi	37
2.6.4. Şili Cumhuriyeti Afet Yönetim Sistemi	37
2.6.5. Türkiye’de Afet Yönetimi	38
2.7. Afete Hazırlık	39
2.7.1. Afetlere Hazırlığı Etkileyen Faktörler	42
2.8. Afete Bireysel Hazırlık	44

2.8.1. Afet Bilinci ve Afete Hazırlığı Artırma Yöntemleri	47
2.9.1. Milli Eğitim Bakanlığı ve Afete Hazırlık Çalışmaları	49
3. GEREÇ VE YÖNTEM	53
3.1. Araştırmanın Yeri	53
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme	56
3.3. Araştırmanın Tipi	56
3.4. Araştırmanın Değişkenleri	56
3.5. Araştırmada Kullanılan Terimler	57
3.6. Araştırma için gerekli insan gücü	58
3.7. Araştırmanın Yöntemi Ve Veri Toplama Aracı	58
3.7.1. Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği	59
3.8. Verilerin Toplanması	60
3.9. Verilerin analizi	60
3.10. Etik Konular ve Kurumsal İzinler	60
3.11. Araştırmanın Kısıtlılıkları	61
3.12. Araştırmanın Zaman Çizelgesi	61
3.13. Araştırmanın Bütçesi	62
4. BULGULAR	63
4.1. Öğretmenlerin Sosyodemografik Özellikleri ile İlgili Bulgular	63
4.2. Öğretmenlerin Afet Yaşaması (Deneyimi) ile İlgili Bulgular	64
4.3. Öğretmenlerin Afetler Konusunda Eğitim / Bilgi Almaları İle İlgili Bulgular	65
4.4. Öğretmenlerin Herhangi Bir Afette Görev Almaları ile İlgili Bulgular	67
4.5. Öğretmenlerin Afet Hakkında Bazı Bilgi, Davranış ve Görüşleri ile İlgili Bulgular.	67
4.6. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullarının Afete Hazırlığı İle İlgili İfadelerine Dayalı Bulgular	70
4.7. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ile İlgili Bulgular	72
4.7.1. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Toplam Puanları ile İlişkili Özelliklere Ait Bulgular	78
5. TARTIŞMA	113
5.1. Öğretmenlerin Sosyodemografik Özellikleri ile İlgili Tartışma	113
5.2. Öğretmenlerin Afet Yaşaması (Deneyimi) ile İlgili Tartışma	114

5.3. Öğretmenlerin Afetler Konusunda Eğitim / Bilgi Almaları İle İlgili Tartışma	114
5.4. Öğretmenlerin Herhangi Bir Afette Görev Almaları ile İlgili Tartışma	116
5.5. Öğretmenlerin Afet Hakkında Bazı Bilgi, Davranış ve Görüşleri ile İlgili Tartışma	116
5.6. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullarının Afete Hazırlığı İle İlgili Tartışma	117
5.7. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Değerlendirmesi ile İlgili Tartışma	118
5.7.1. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları ile İlişkili Özelliklerin Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizleri ile İlgili Tartışma	120
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	121
6.1. Öğretmenlerin Sosyodemografik Özellikleri ile İlgili Sonuçlar	121
6.2. Öğretmenlerin Afet Yaşaması (Deneyimi) ile İlgili Sonuçlar	121
6.3. Öğretmenlerin Afetler Konusunda Eğitim / Bilgi Alma Durumları İle İlgili Sonuçlar	121
6.4. Katılımcıların Herhangi Bir Afette Görev Almaları ile İlgili Sonuçlar	122
6.5. Öğretmenlerin Afet Hakkında Bazı Bilgi, Davranış ve Görüşleri ile İlgili Sonuçlar	122
6.6. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullarının Afete Hazırlığı İle İlgili Sonuçlar	122
6.7. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ile İlgili Sonuçlar	123
6.7.1. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları ile İlişkili Özelliklerin Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizleri ile İlgili Sonuçlar	124
6.8. Öğretmenlerin Sosyodemografik Özellikleri ile İlgili Öneriler	126
6.9. Öğretmenlerin Afet Yaşaması (Deneyimi) ile İlgili Öneriler	126
6.10. Öğretmenlerin Afetler Konusunda Eğitim / Bilgi Alma Durumları İle İlgili Öneriler	126
6.11. Öğretmenlerin Herhangi Bir Afette Görev Almaları ile İlgili Öneriler	127
6.12. Öğretmenlerin Afet Hakkında Bazı Bilgi, Davranış ve Görüşleri ile İlgili Öneriler	127
6.12. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullarının Afete Hazırlığı İle İlgili Öneriler	128

6.14. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ile İlgili Öneriler	128
6.14.1. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları ile İlişkili Özelliklerin Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizleri ile İlgili Öneriler	129
7. KAYNAKLAR	130
8. EKLER	142
EK-1: Bulgularda Yer Almayan Analiz Sonuçları	
EK-2: Aydınlatılmış Onam Formu	
EK-3: Araştırmacılar Tarafından Hazırlanan Anket Formu	
EK-4: Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği	
EK-5: Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği İzni	
EK-6: Hacettepe Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu izni	
EK-7: Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü İdari İzni	
EK-8: Araştırma Yapılan Okullardaki Öğretmenlere Bilgi Notu	
EK-9: Turnitin Dijital Makbuz	
EK-10: Turnitin Dijital Makbuz	
9. ÖZGEÇMİŞ	162

SİMGELER ve KISALTMALAR

±	Artı Eksi
-	Eksi
=	Eşittir
%	Yüzde
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
AFEM	Avrupa Doğal Afetler Eğitim Merkezi
AYDES	Afet Yönetim ve Karar Destek Sistemi
CRED	Afet Epidemiyolojisi Araştırma Merkezi (Centre for Research on the Epidemiology of Disasters)
EM-DAT	Uluslararası Afet Veri Tabanı (The International Disaster Database)
İKAS	Bütünleşik İkaz Alarm Sistemi Projesi
M.Ö.	Milattan Önce
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development)
TAMP	Türkiye Afet Müdahale Planı
TAYSB	Türkiye Afet Yönetimi Strateji Belgesi ve Eylem Planı
UDAP	Ulusal Deprem Araştırma Programı

ŞEKİLLER

Şekil		Sayfa
2. 1.	Türkiye’de 2009 – 2019 yılları aralığında kaydedilen deprem sayıları	30
2. 2.	Türkiye Deprem Tehlike Haritası	31
2. 3.	Afet ve Acil Durum Yönetimi	33
2. 4.	Afete hazırlık yapan ve yapmayan toplumların gelişme seviyeleri	41
2. 5.	Yapısal elemanlar.	46
2. 6.	Yapısal olmayan elemanlar	26
2. 7.	Afet eğitim piramidi.	48

TABLULAR

Tablo	Sayfa
2.1. 1980-1999 ve 2000-2019 yılları aralığında meydana gelen afetlerin karşılaştırılması	25
2.2. Doğa Kaynaklı Afetlerin Sınıflandırılması. 27	
2.3. Teknolojik Afetlerin Sınıflandırılması.	28
3.1. Ankara ili Altındağ ilçesindeki ilköğretim düzeyindeki okullar ve bilgileri	53
3.2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Power Analizi (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	56
3.3. Araştırmanın aşamaları	61
4.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Sosyodemografik Özelliklerine Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	66
4.2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Medeni Hal ve Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	64
4.3. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afet Yaşama Durumlarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	67
4.4. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afetten Etkilenme Durumlarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Resmi İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	68
4.5. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afetler Konusunda Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	65
4.6. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afetler Konusunda Aldıkları Eğitim ve Bilgi Edindikleri Kaynaklara Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	66
4.7. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afette Görev Alma Durumlarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	67
4.8. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afet Tanımı Bilgilerine Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	67

4.8.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afet Tanımı Bilgilerine Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021) Devamı.	71
4.10.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Türkiye’de En Sık Görülen Afet Türünü Bilme Durumlarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	69
4.11.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afete Bireysel Hazırlık Durumlarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	70
4.12.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Okullarında Öğrencilere Afet Eğitimi Verilmesi İle İlgili İfadelerine Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	70
4.13.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okulun Afet Planı İle İlgili İfadelerine Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	71
4.14.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okulun Afete Hazırlık Durumları İle İlgili İfadelerine Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	72
4.15.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeğinin Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlarının Ortalamalarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	73
4.16.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puanların Betimsel İstatistiklerine İlişkin Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	79
4.17.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlarının Çeyrekliklere İlişkin Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	77
4.18.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puanların Normal Dağılıma Uygunluğuna İlişkin Analiz Sonuçları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	77
4.19.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Yaş Gruplarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	78

4.20	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Sosyodemografik Özelliklerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Toplam Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	79
4.21.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afet Deneyimlerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Toplam Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	80
4.22.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afet Hakkında Bazı Bilgi, Davranış ve Görüşlerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Toplam Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	81
4.23.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Afete Hazırlığı İle İlgili İfadelerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Toplam Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	82
4.24.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	83
4.25.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çocuk Sahibi Olma Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	84
4.26.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	85
4.27.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Öğrenim Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	86
4.28.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin En Uzun Süre Yaşadıkları Bölgeye Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	87
4.29.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kurumsal Afet Eğitimi Alma Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	88

4.30.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kurumsal Afet Eğitimi Alma Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	89	92
4.31.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afette Görev Alma Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)		89
4.32.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Bireysel/Aile Afet Planı Yapma Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)		90
4.33.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Bireysel/Aile Afet Planı Yapma Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)		91
4.34.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Bireysel Afet ve Acil Durum Çantası Hazırlama Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)		92
4.35.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Doğal Afet Sigortası Yaptırma Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)		93
4.36.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afetler Hakkında Eğitim Verme Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)		94
4.37.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Afet Planı Olma Durumu İle İlgili İfadelerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)		95
4.38.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Toplanma Alanı Olması Durumu İle İlgili İfadelerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)		96
4.39.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulda Tatbikat Yapılma Durumu İle İlişkili İfadelerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)		98

4.40.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulda Tatbikat Yapılma Durumu İle İlişkili İfadelerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	100
4.41.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan Duyarlılık Alt Ölçek Puanlarının Yordanmasına Yönelik Bulgular (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	101
4.42.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan Ciddiyet Alt Ölçek Puanlarının Yordanmasına Yönelik Bulgular (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	102
4.43.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan Engeller Alt Ölçek Puanlarının Yordanmasına Yönelik Bulgular (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	104
4.44.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan Engeller Alt Ölçek Puanlarının Yordanmasına Yönelik Bulgular (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	106
4.45.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Eyleme Geçiriciler Alt Ölçek Puanlarının Yordanmasına Yönelik Bulgular (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	108
4.46.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Öz Yeterlik Puanlarının Yordanmasına Yönelik Bulgular (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	109
4.47.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Puanlarının Yordanmasına Yönelik Bulgular (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	111
8.1	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Maddelerine Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)	140

1. GİRİŞ VE AMAÇLAR

1.1. Giriş

Toplumun tamamı veya belirli bir kesimi için fiziki, maddi, manevi ve toplumsal yoksunluklara sebep olan afetler, normal yaşamı ve insan aktivitelerini durduran veya kesintiye uğramasına sebep olan doğa kaynaklı, teknoloji kaynaklı veya insanların sebep olduğu durumlar olarak nitelendirilmektedir (1). Afetler sık görülmekte ve hastalanmaya, sakat kalmaya ve ölümlere neden olmaktadır. Ekonomik kayıplara yol açan, sosyal hayattan geri kalmaya sebep olan afetler etkili bir afete hazırlık ile önlenebilir veya azaltılabilir (2).

Afete hazırlık, risk ve tehlikelerin sebebiyet vereceği olumsuz etkilerin önüne geçmeyi, eğer buna engel olunamazsa afetler meydana gelmeden önce en aza indirebilmek için planların yapılmasını ve afet sırasında ise afetten etkilenen toplumlara hızlı ve etkin bir çalışma ve müdahale sağlamak için afetler oluşmadan önce yapılacak tüm çalışmaları içermektedir (3). Afetlere hazırlık, önceden tahmin edilemeyen afetlerin zararlı sağlık etkilerinin ve can, mal kayıplarının önüne geçmek için zarar azaltma yöntemi olmakla birlikte toplumsal riski azaltmak için yapılan aktivitelerden oluşur (4).

Afet hazırlığının amacı, afetlerin kaçınılmaz sonuçlarına etkili bir şekilde yanıt vermek ve incinebilir toplumlar üzerindeki olumsuz etkileri hafifletmektir (5). Afetler sonucu oluşabilecek zararların en az düzeye indirilmesi için gerekli hazırlık çalışmalarının yapılması ve tedbirlerin alınması, toplumun afetlere karşı incinebilirliğinin azaltılmasına katkı sağlar. Afetlere hazırlık kamu/resmi kurum ve kuruluşları başta olmak üzere toplumun her kesiminin sorumluluğundadır. Bu nedenle insanların kendi sağlık durumlarını ve güvenliklerini sağlamak için afetlere bireysel olarak hazırlık yapmaları gereklidir (6).

Afet bilinç düzeyleri gelişmiş olan ve afet kültürüne sahip toplumlar, afetlerin olumsuz sonuçlarından daha az düzeyde etkilenmektedir. Afet bilinç düzeyinin gelişmesinin sağlanması, bireylerin, resmi/özel kurumların afetler hakkında doğru bilgi ve becerileri bilmesi ve hayata geçirilebilmeleri ile sağlanır (7). Toplumun

tamamında afet bilincinin oluşturulması gereklidir. Afet bilincinin sağlanması için toplumun her düzeyinde plan ve program dahilinde etkin eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

Afet eğitimi, afet başlamadan önce, sırasında ve sonrasında kişilerin afetlerin olumsuz sonuçlarına etkili tedbirler alması ve buna uygun hareket etmesini sağlar (8). Afet ve acil durum bilincinin, her kademedeki öğrencilere kazandırılması gerekir. Öğrencilerin, okullarında eğitim öğretim sırasında ve yaşamlarını sürdürdükleri ortamlarda oluşabilecek her türlü afetler hakkında eğitim faaliyetleri yapması öğretmenler ve öğrenciler için önemli bir fırsattır. Öğretmenlere bu konuda önemli görevler düşmektedir. Afetler bireyler üzerinde fiziksel, sosyal ve ruhsal yönden olumsuz etkiler yaratmaktadır. Afetlerin bu etkilerini en aza indirmek için etkili hazırlıklar yapılması gerekmektedir. Bu nedenle kişilerin afete bireysel hazırlık durumlarının tespit edilmesi önemlidir (9). Öğretmenlerin afete hazırlıklı olmaları ilköğretim çağındaki çocukların birincil korumasını sağlamaktadır (10). Afetlerde ve acil durumlarda toplumun eğitimi ve liderliğinde önemli rolü olan öğretmenlerin, bireysel olarak afetlere hazırlık düzeylerinin yüksek olması beklenmektedir. Bu nedenle bu çalışmada Ankara İli Altındağ İlçesinde İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin afetlere bireysel hazırlıklarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

1.2. Amaçlar

Bu araştırma kapsamında hedeflenen yakın dönem amaçları şunlardır:

- Öğretmenlerin, bazı sosyodemografik özelliklerini belirlemek,
- Öğretmenlik mesleği ile ilgili bazı özelliklerini saptamak,
- Öğretmenlerin afet ile ilgili bilgi ve görüşlerini değerlendirmek,
- Öğretmenlerin Acil durumlar/Afetler konusunda eğitim alma durumlarını saptamak,
- Öğretmenlerin Acil durum/Afet yaşamış olma durumlarını belirlemek,
- Öğretmenlerin daha önce öğrencilere afet ile ilgili eğitim verme durumlarını saptamak,
- Öğretmenlerin çalıştığı okulların afete hazırlıkla ilgili bazı özellikleri belirlemek,
- Öğretmenlerin, afete bireysel hazırlık düzeylerini saptamak,
- Öğretmenlerin afete bireysel hazırlıkları ile ilişkili özellikleri belirlemektir.

Bu araştırmanın uzak dönem amaçları;

- Öğretmenlerin afetlere bireysel hazırlığının artmasına böylece afet öncesi, sırası ve sonrasında daha etkili hizmet sunabilmelerine katkı yapmak,
- Bu konuyla ilgili ileride yapılacak olan farklı araştırmalara kaynak oluşturmaktır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Afet Tanımı ve Halk Sağlığı Açısından Önemi

Afetin tanımı birçok kişi ve kuruma göre değişmektedir. Örneğin Türk Dil Kurumu (TDK) ‘farklı doğa olaylarının neden olduğu yıkım’ olarak tanımlamaktadır (11). Bir başka kaynakta ise afetin tanımı, yerel kaynakların potansiyelini aşan, hızlı gelişen, can kaybının 10’dan, etkilenen kişi sayısının ise 100’den fazla olduğu, ulusal ve/veya uluslararası düzeyde yardım ihtiyacı oluşturan, olaylar ile tanımlanmaktadır (12).

İnsanlar için fiziksel, maddi ve toplumsal kayıplar meydana getiren afetler toplumu birçok yönden etkilemektedir. Afete maruz kalan toplumun, afetin yol açtığı sonuçlara karşı kapasitesi yetersiz kalmaktadır (13). Afet, belirli bir coğrafi alan içindeki olağan, günlük insan yaşamının belirli bir süre olmaksızın sona erdiği bir durumdur (14). Bir toplumun temel yapısında ve işlevinde ciddi bir bozulma meydana getirir. Doğa veya insan faaliyetinin sonucu olarak ortaya çıkan bazı durumlar sonucunda meydana gelmektedir. Afetler; yaralanma, hastalık, can kaybı, yapıların tahrip olması ve / veya kritik altyapı ve temel hizmetlerin zarar görmesiyle sonuçlanır (15).

Dünyanın afetten etkilenen bölgeleri farklı toplumsal, güvenlik ve sağlık alt yapısına ve ekonomik temellere sahiptir. Bu sebeplerden dolayı meydana gelen afetler kendine özgüdür (16). Afetin etkisi genel olarak bir olayın meydana getirdiği ölümler, yaralanma, yapı hasarları, ekonomik ve sosyal kayıplar ile ölçülmektedir. Afetler çok sayıda can kaybına, yaralanmaya, hastalığa sebebiyet verdikleri ve sık görüldükleri için önemli bir halk sağlığı sorunudur (17).

Meydana gelen olayın afet olarak nitelendirilebilmesi için oluşmasıyla birlikte toplumun üzerinde bazı etkilere sebebiyet vermesi de gerekmektedir. Fiziksel, ekonomik ve çevresel kayıplar oluşturması gerekir (18).

Bir afetin toplum üzerindeki etkileri uzun sürer. Afetten etkilenen ülke mali ve maddi kaynaklarının çoğunu tüketmek durumunda kalır. Başarılı bir afet yönetim sistemiyle toplumun ihtiyaçları karşılanarak afetin olumsuz etkileri en aza indirilir

(19). Bir afet, ölçeği ve etkilediği coğrafi alanın genişliği nedeniyle yerel kuruluşların ve kurumların acil durum yönetim kapasitesini aşmaktadır. Bu nedenle afet bölgesi dışarıdan yardıma ihtiyaç duymaktadır (20).

Son birkaç yılda, plansız kentleşme ve iklim değişikliği dahil bir çok riskin sonucu olarak afetlerin sıklığı artmıştır. Yapılan araştırmalara göre dünyada önceki on yıla (2009-2018) kıyasla, 2019 yılında daha fazla afet yaşanmıştır (5, 6). Bu afetlerin birçoğunun toplumlar ve insan sağlığı üzerindeki etkisi, savunmasız nüfusun artması nedeniyle daha şiddetli hale gelmiştir. Aynı büyüklükte bir afet geçmişe kıyasla günümüzde oluştuğunda can ve mal kaybı artmaktadır. En önemli nedeni, nüfus artışı ile birlikte yerleşim bölgelerinin birinci derece afet bölgelerinde yer almasıdır (21).

Afetler sebebiyle meydana gelen afet riskini belirten Dünya Risk Endeksi'ne göre, 180 ülkenin bulunduğu sıralamada Türkiye en riskli 113. ülke olarak yer almaktadır (22). Son yirmi yılda (2000-2019) meydana gelen afet olayları uluslararası afet veri tabanı EM-DAT tarafından kaydedilmiştir (23). Afet veri tabanına bir afetin girilebilmesi için meydana gelen afetin aşağıda yer alan ifadelerden en az birine yol açması gerekir (24):

- On ve üzeri bireyin öldüğü bildirilmelidir.
- Yüz (100) ve üzeri bireyin etkilendiği bildirilmelidir.
- Ülkede acil durum ilan edilmelidir.
- Uluslararası düzeyde yardım ihtiyacı bildirilmelidir.

Tablo 2.1'de son yirmi yılda meydana gelen afet sayısının 7348 olduğu görülmektedir. Toplam etkilenen kişi sayısı ise 1980-1999 tarihlerine göre son yirmi yılda oldukça artmıştır. Afetlerin insanlar üzerindeki etkisinin arttığı görülmektedir.

Tablo 2. 1: 1980-1999 ve 2000-2019 yılları aralığında meydana gelen afetlerin karşılaştırılması

Yıl aralığı	Raporlanan afet sayısı	Toplam ölüm	Toplam etkilenen kişi
1980-1999	4212	1.19 milyon kişi	3.25 milyar
2000-2019	7348	1.23 milyon kişi	4.03 milyar

Afetler sonucunda ortaya çıkan can ve mal kayıplarına bakıldığında bu kayıplar gelişmiş ülkelerde, gelişmemiş ülkelere göre daha azdır (21). Afetlerde insanların yaralanma ve ölüm hızları birçok nedene bağlı olarak değişmektedir (25). Afetin gerçekleştiği merkezin insan yoğunluğu, çevre koşulları ve afete hazırlıklı olma durumu bu etkenler arasında yer almaktadır. Afetlere hazırlık ve müdahale çabaları, devlet kurumlarının, sivil toplum kuruluşlarının ve toplumun sorumlulukları arasında olmalıdır (26).

2.2. Afet Sınıflaması

Afetlerin sınıflandırılması, afetin tanımında olduğu gibi farklılık göstermektedir. Afetler; deprem, sel, heyelan, yangın, kurak şartlar, nükleer patlama, araç kazaları gibi farklı türlerde ortaya çıkabilir (27).

Afetler, Afet Epidemiyolojisi Araştırma Merkezi'nin yaptığı sınıflandırmaya (CRED) göre doğa kaynaklı afetler ile teknolojik ve insan kaynaklı afetler olarak iki kategori şeklinde sınıflandırılmaktadır. Doğa kaynaklı afet kategorisi altı afet grubuna ayrılmıştır. Her grup; her biri farklı afet alt türlerine sahip olan farklı afet ana türlerini kapsar (28, 29). Doğa ve teknoloji kaynaklı afetler, doğrudan nüfus üzerinde veya dolaylı olarak sağlık hizmetlerinin ihtiyaçları karşılama kapasitesi üzerinde büyük bir sağlık yükü oluşturmaktadır (30). Afetlerin daha fazla meydana geldiği ülkeler, aynı zamanda afetler sonucu ekonomik kayıpların en fazla olduğu ülkeler olan Çin ve ABD'dir (31).

Tablo 2.2'de gösterildiği üzere doğal afetler altı alt gruba ayrılmaktadır. Bunlar; jeolojik, meteorolojik, hidrolojik, klimatolojik, biyolojik ve dünya dışı olarak adlandırılmıştır.

Tablo 2. 2: Doğa Kaynaklı Afetlerin Sınıflandırılması.

Afet Grubu	Afet Alt Grubu	Tanım	Afet Ana Türü
DOĞAL AFETLER	Jeolojik	Katı topraktan kaynaklanmaktadır.	<ul style="list-style-type: none">• Deprem• Kütle hareketi (kuru)• Volkanik faaliyetler
	Meteorolojik	Atmosferik hava koşullarından kaynaklanmaktadır.	<ul style="list-style-type: none">• Aşırı sıcaklık• Sis• Fırtına
	Hidrolojik	Yer altı ve yer üstü suyunun oluşumu, hareketi ve dağılımından kaynaklı meydana gelir.	<ul style="list-style-type: none">• Sel• Heyelan• Dalga hareketleri
	Klimatolojik	Kısa süreli ve/veya uzun süreli iklim değişikliklerinden kaynaklanmaktadır.	<ul style="list-style-type: none">• Kuraklık• Orman yangını• Buzul gölü patlaması
	Biyolojik	Canlı organizmalar ve bunların zehirleyici maddelerinden, vektörlerin zararlı etkilerinden meydana gelmektedir.	<ul style="list-style-type: none">• Pandemi• Böcek istilası• Hayvan kazası
	Dünya dışı	Gezegenler arası koşullardaki değişiklikler sonucu ortaya çıkmaktadır.	<ul style="list-style-type: none">• Uzay havası (enerjik parçacıklar)

Teknolojik afetler ise üç alt afet grubuna ayrılır (Tablo 2.3).

Tablo 2. 3: Teknolojik Afetlerin Sınıflandırılması.

Afet Grubu	Afet Alt Grubu	Afet Ana Türü
TEKNOLOJİK AFETLER	Endüstriyel kazalar	<ul style="list-style-type: none">• Kimyasal dökülme• Patlama• Gaz sızıntısı• Radyasyon
	Taşıma kazası	<ul style="list-style-type: none">• Hava yolu• Kara yolu• Demiryolu• Deniz yolu
	Çeşitli kazalar	<ul style="list-style-type: none">• Çökme• Patlama• Yangın• Diğer

Geçmişten günümüze değin doğanın ve teknolojinin sebep olduğu afet yaşayan, yaklaşık %66,0'sı aktif fay hattı üzerinde bulunan Türkiye'de afetlerin olumsuz sonuçları açısından en sık karşılaşılan afet türü depremdir. İkinci sırada yer alan afet türü ise seldir (21, 22). Son 70 yıl incelendiğinde Türkiye'de doğa kaynaklı afetler sonucunda hayatını kaybeden kişi sayısı 100.000 ve bu afetler sonucunda zarar gören konut sayısı yaklaşık olarak 600.000 civarındadır (32).

2000-2019 yılları arasında gerçekleşen afetlerin yaklaşık olarak üçte ikisi (3532 afet) teknolojik afetler olarak raporlanmıştır. Bu afetlerin %69,0'unu çeşitli kazalar, %16,0'sını endüstriyel kazalar oluşturmuştur. Ancak endüstriyel kazalardan etkilenen insan sayısı diğer teknolojik afetlere göre daha fazladır (33).

1999 Marmara Depreminin Türkiye için oldukça yıkıcı etkileri olmuştur. Yirmi milyondan fazla insan etkilenmiş, mal kaybı 15 milyar dolar olarak belirlenmiştir.

İnsan gücü, iş gücü ve alt yapı hizmetlerinin kayıplarıyla birlikte yaklaşık 50 milyar doların üzerinde kayıp oluşmuştur (34, 35).

Günümüzde doğa ve insan kaynaklı tehlikeler, sıklığı ve şiddeti artan afetlerle sonuçlanmaktadır. Dünya genelinde bireylerin ve toplulukların güvenliği ve halk sağlığı için tehdit oluşturmaktadır (36).

2.3. Dünya’da Afet Profili

Belçika’da afetlerin epidemiyolojisini araştırmak için kurulan CRED her sene dünyada meydana gelen afetler hakkında bilgilendirme yapmaktadır. CRED verilerine göre; 2018 yılında dünyada 315 afet gerçekleşmiştir. Bu afetler 68,5 milyon kişiyi etkilemiş, 11.804 ölümlle sonuçlanmış ve 131,7 trilyon dolarlık hasara sebep olmuştur (37).

Dünya genelinde 2018 yılında meydana gelen afetler sıklık açısından aşağıda sıralanmıştır:

- Sel
- Fırtına
- Kuraklık ve Aşırı Sıcaklık
- Deprem ve Tsunami

Sıklık açısından ilk sırada sel yer alsa da, en fazla ölüme (%45,0) sebep olan afet türü deprem olmuştur.

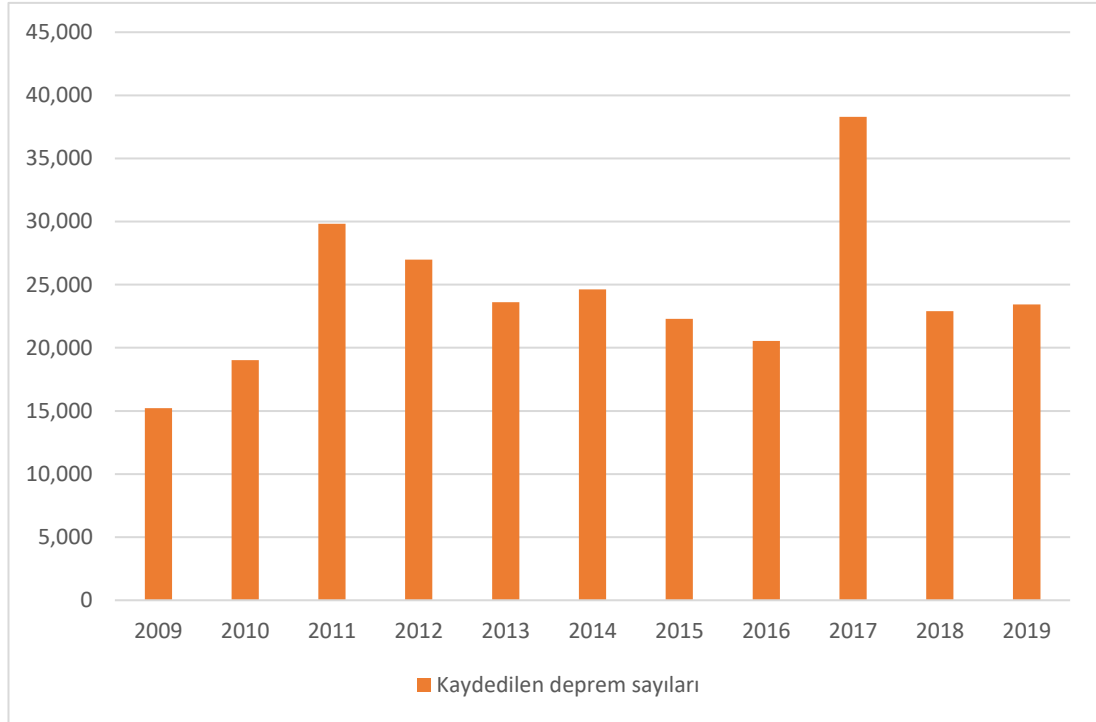
2.4. Türkiye’de Afet Profili

Türkiye deprem geçmişiyle, çeşitli resmi belgelere dayalı olarak dünyada en uzun süre boyunca deprem profiline sahip olan bir ülkedir. Depremlerin meydana gelme bölgesi, büyüklüğü ve meydana gelme sıklığı hakkında öngörülerin yapılabilmesini bu bilgiler sağlamaktadır (38).

Türkiye'nin konumuna bakıldığında ise OECD'nin 2017 yılında yayınladığı “Government At A Glance (Bir Bakışta Devlet Yönetimi)” raporunda yıllık ortalama

afet sayısı açısından Türkiye yılda ortalama 7,2 afet ile dördüncü sırada yer almaktadır. Afetlerin sebep olduğu hasarın büyüklüğü açısından ise yedinci sıradadır (39).

Türkiye’de afetler sonucu birçok can ve mal kaybı yaşanmaktadır. En sık karşılaşılan afet çeşidi olan depremler, ortaya çıkan can ve mal kayıplarının yaklaşık yüzde 60’ını oluşturmaktadır. Türkiye, Akdeniz-Alp-Himalaya deprem kuşağında bulunur (22).

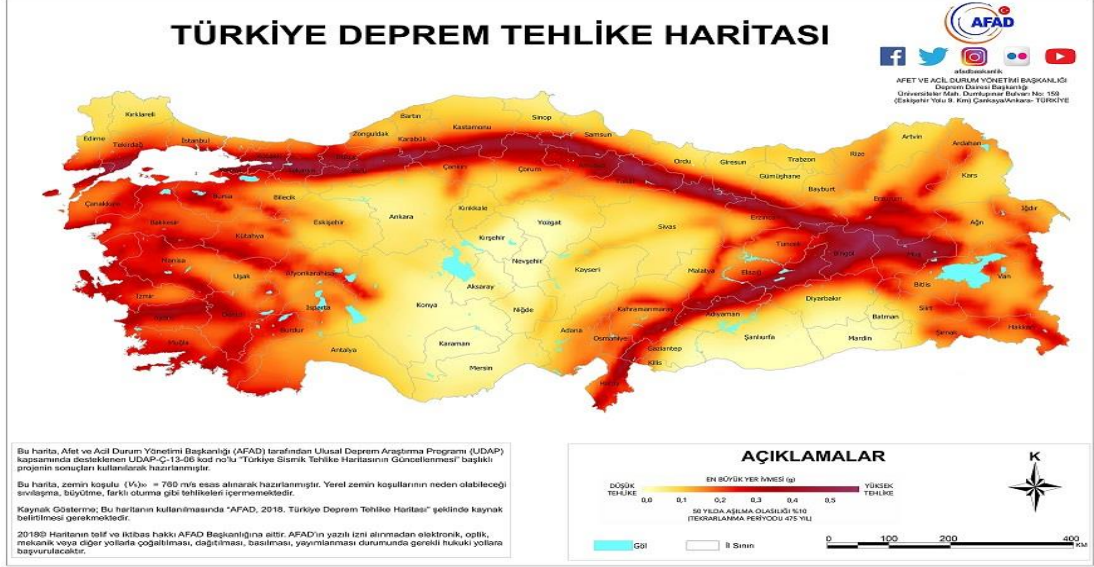

Şekil 2. 1. Türkiye’de 2009 – 2019 yılları aralığında kaydedilen deprem sayıları (22)

Şekil 2.1’de Türkiye’de 2009-2019 yılları arasında kayıt altına alınan deprem sayıları görülmektedir. Türkiye’nin üzerinde bulunduğu fay hatlarının deprem etkisi olduğu bilinmektedir.

Yapılan bir araştırmaya göre Türkiye, maddi kayıplarda özellikle tarımsal kuraklık kategorisindeki kayıplarla öne çıkmıştır. Kuraklık dışındaki kayıplar düşük seviyede yer almaktadır. Kuraklık sebebiyle ortaya çıkan maddi kaybın yüzde 80’inden fazlası sırasıyla Çin, Hindistan, Endonezya, Pakistan ve Türkiye olmak üzere beş ülke yüklenmiştir. Türkiye hem yavaş ortaya çıkan afetlerin olduğu sıralamada

hem de genel sıralamada onuncu sırada yer almaktadır (40). Türkiye’de ülke nüfusunun yüzde 51,7’si afet tehlikesinin fazla olduğu alanlarda yaşamaktadır (22).

Şekil 2. 2. Türkiye Deprem Tehlike Haritası (41)

Türkiye Deprem Tehlike Haritası incelendiğinde, ülkenin %92,0’sinin deprem bölgesinde olduğu, nüfusun %95,0’inin deprem tehlikesi altında yaşamını devam ettirdiği, sanayinin %98,0’inin ve barajların %93,0’ünün deprem bölgelerinde yer aldığı görülmektedir (42).

2.5. Afet Yönetimi

Afetler toplum hayatını tamamen durdurabilir veya kesintiye uğratabilir. Afet yönetimi, afetlere ait süreçlerle ilgili çalışmalarını kapsamaktadır. Yönetim, çalışma biçimleri ve organizasyon yapısı açısından afet yönetimi, ülkeden ülkeye çeşitlilik göstermektedir. Can kayıplarına sebep olan afetlerin kaçınılmaz doğası sebebiyle, afet öncesi hazırlık yapmak ve sürdürülebilmek, afetin topluma etkisini engellemek için büyük etkiye sahiptir. Afet ve acil durum planlarının etkin olabilmesi için bir afet yönetimine ihtiyaç duyulmaktadır.

Afetlerin etkilerinin azaltılması, afet oluşma durumunu ortaya çıkaran durumlara hızlı ve etkin bir şekilde uygun yaklaşımın uygulanması ve etkilenen toplumlar için temel ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri güvenli bir alan

oluşturulabilmesi için yerine getirilmesi gereken müdahale faaliyetlerini afet yönetimi kapsar. Afet öncesi, sırası ve sonrasında alınması gereken tedbirler ve yapılması gereken tüm faaliyetleri içermektedir. Resmi ve özel tüm kurum ve kuruluşların içerisinde bulunduğu, dinamik bir yönetim sürecidir (43).

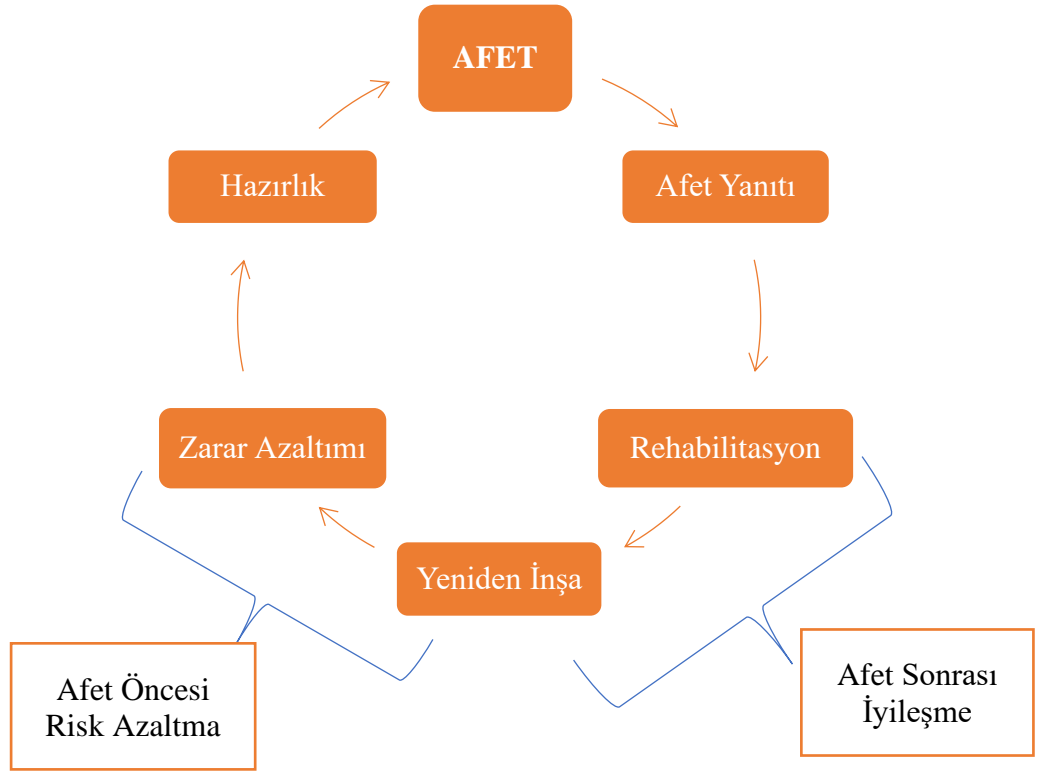
Afet yönetimi, risk ve tehlike oluşturma ihtimali bulunan, öngörülemeyen durumlarda bunların ortadan kaldırılması veya azaltılması, afete maruz kalan kişilerin güvenliği olarak ifade edilebilir (44). Bir diğer tanım ise afet yönetimini, afet öncesinde, sırasında ve sonrasında afetin zararlarını azaltmayı, kayıplardan kurtarmayı amaçlayan bir sistem olarak tanımlamaktadır (45).

Afet yönetiminin temel amaçları, toplumsal afet bilincinin oluşturulması, afetlerden zarar görme ihtimali bulunmayan, afetzedelere güvenilir yerleşim sağlayan alanların sağlanması ve afetlerin yol açacağı can ve mal kaybının minimum düzeye çekilmesi şeklinde sıralanabilir (46).

Klasik afet yönetimine göre, planlama süreçleri afet meydana gelmeden önce riskler dikkate alınarak yapılan faaliyetlere veya araştırılıp elde edilen verilere göre yapılmaktadır. Risk yönetimi ve zarar azaltma faaliyetlerine yönelik etkinlikler, klasik afet yönetimi anlayışında yer almamaktadır. Bütünleşik afet yönetim yöntemleri ise afet öncesinde afet risklerinin belirlenmesi, belirlenen risklerin önlenmesi ve/veya minimum düzeye indirilmesi, afet riskinin kademelendirilmesi, erken bildirim sistemlerinin, afetlere hazırlık yapmayı, afet oluşumundan sonraki süreçte kurtarma, iyileştirme ve zarar azaltma faaliyetlerinin tamamının sağlanmasını içermektedir (47).

Bütünleşmiş afet yönetiminde kişiden merkezi teşkilatlara kadar tüm birimlerin sorumlulukları bulunmaktadır. Afet yönetimi, bütün toplumu içeren risk ve tehlikelerin tespit edilmesini, bilinçlendirme faaliyetlerini, eğitim ve tatbikatlara toplumun katılımının sağlanmasını, enkaz çalışmalarının yönetimini kapsayan süreçtir. Bu amaçları sağlamak ve etkili ve devam ettirilebilir afet yönetimi için afet yönetim süreçlerinin her aşamasında devlete ait tüm kademelerin katılımı gerekmektedir (48).

Afet yönetimi süreci; afetten önceki dönem, afet sırasında ve afetten sonraki dönemde yapılacakları kapsar (49).

Şekil 2. 3. Afet Yönetimi (49)

2.5.1. Afet öncesi dönem

Afet meydana gelmeden önce yapılması gereken çalışmalardır. Afete hazırlık, zarar azaltımı ve yeniden inşa evrelerini kapsamaktadır. Zararın en düşük düzeye indirilmesi asıl amaçtır. Bu safhada;

- Afetlerin sebep olabileceği etkilerden toplumun göreceği zararı en az düzeye indirmek için gerekli tedbirlerin afet öncesinde yerine getirilmesi,
- Önleme durumunun sağlanabileceği durumlarda afetin meydana gelmesinin önlenmesi, önlenemediği durumlarda ise iyileştirme, arama kurtarma faaliyetlerinin hızlı, etkili ve verimli şekilde uygulanmasının sağlanması,
- Ülke kalkınmasının, afet zararlarının azaltılması faaliyetlerinin her aşamasında dikkate alınması, böylelikle sürdürülebilir kalkınma planının yapılması,

- Toplumunu oluşturan her ferdin afetlerin oluşturacağı olumsuzluklardan en düşük düzeyde zarar görmesi için gerekli bilgileri edinmelerini hedefleyen eğitimlerin oluşturulması ve katılımın sağlanmasını amaçlayan etkinliklerin yapılması afet öncesi dönemde yapılması gereken çalışmalar arasında yer almaktadır (50, 51).

Afetler, incinebilirlik ve tehlike kavramlarının bir araya gelmesi ile meydana gelir. Tehlike, toplumların günlük faaliyetlerini etkileyen, durduracak hale getiren ve sonucunda afetleri meydana getiren durumları tanımlamaktadır. Tehlikeleri yok etmek ve bireylerin incinebilirliğini en aza indirmek afet yönetiminin temel yaklaşımı olan birincil zarar azaltımı ile yapılabilir. Tehlikenin olası etkilerinin asgari düzeye indirilmesi, afete hazırlık olarak tanımlanmaktadır. Zarar azaltımı faaliyetleriyle eş değer olan afete hazırlık kavramı, afet öncesi dönemde, planlı olarak yerine getirilmektedir (49).

2.5.2. İncinebilirlik Düzeyi

İncinebilirlik, kişiler ya da toplumların, afetin olumsuz etkileriyle başa çıkmada, afet ve acil durumlara karşı korunmada veya iyileşme yeterliliğinde etkili olan hususları ve durumları ifade etmektedir (52). Genellikle yoksullukla ilgili bir hal olarak görülmekle birlikte bireylerin ait olduğu çevre, yaş ve diğer topluma ait özellikler incinebilirlik düzeyini etkileyen unsurlardandır (53).

Afete sebep olan durum öncesinde veya sonrasında, tehlikeye maruz kalma bakımından dezavantajlı durumda olan gruplar, topluma göre afetten orantısız bir biçimde etkilenmektedir (54).

Olası incinebilirlik nedenleri; çocuk, yaşlı ve kadın olma, işsizlik, öğrenim düzeyinin düşük olması, yerinden edilme, kronik rahatsızlıkların bulunması ve demokrasi yönetiminin olmayışı şeklinde sıralanabilir (49).

$$(İNCİNEBİLİRLİK+TEHLİKE) / KAPASİTE = AFET$$

Afetler, yaşlı bireyleri orantısız bir şekilde etkilemektedir. Örneğin; 2005'teki Katrina ve Rita kasırgalarından önce, 60 yaş ve üstü yetişkinler New Orleans,

Louisiana nüfusunun sadece %15,0'ini oluştuyordu (55, 56). Ancak kasırga nedeniyle ölenlerin %71,0'i 65 yaşın üzerindedir (57). Bir afetten sonra stres, yiyecek veya su eksikliği, aşırı sıcak veya soğuk, enfeksiyona maruz kalma gibi durumlar, afet gerçekleşmeden önce kontrol altında olan kronik bir hastalığın hızla kötüleşmesine katkıda bulunabilir (58). Bu örneklere benzer durumlar bireylerin incinebilirlik düzeylerini artırmaktadır.

2.5.3. Afet Sırası Dönem

Afet sırası dönemde birincil amaç acil durum yönetiminin yerine getirilmesidir. Acil durum halinde bölgenin kaynakları ve imkanları yetersiz kalmazsa afet durumuna sebebiyet vermez ve oluşan acil durum kontrol altında tutulabilir (49).

Bu aşamada;

- Haberleşme ve ulaşım imkanlarının devamlılığını sağlamak,
- Afet öncesi dönemde planlanan müdahale faaliyetlerinin başlatılması ve devamlılığının sağlanması,
- Geçici yerleşim alanları oluşturarak insanların iâşe ihtiyaçlarını karşılamak,
- Güvenlik önlemlerini almak,
- Halk sağlığı ile ilgili önlemler almak ve bulaşıcı hastalıklar gibi ikincil afetlerin önlenmesinin sağlanması yer almaktadır.

Devlet kaynaklarından, yapılacak bütün çalışmalarda en aktif biçimde ve etkin çalışmalarla afet alanında yararlanılmasını amaçlamaktadır. Koordinasyonun iyi sağlanması ve acil durumlarda aktif hale getirilmesi gerekliliği, olağandışı çalışma, yetki ve sorumluluklara gerek duymaktadır (59).

2.5.3. Afet Sonrası Dönem

Afete verilen yanıt ve iyileştirme faaliyetlerini kapsayan bu süreç, afetten etkilenen bölgenin sınırlandırılması ve afet sonucu oluşan can ve mal kaybının en alt düzeye indirilmesi gibi faaliyetleri kapsamaktadır. Toplumun ihtiyaçlarının karşılanması ve afet öncesindeki dönemde yürüttükleri faaliyetlerin yeniden yerine

getirilmesi süreçleri iyileştirme çalışmaları kapsamına girmektedir (49). Herhangi bir afet oluştuktan sonraki uzun zamanda sürekli yerleşim ve rutin hayata geçiş ile ilgili tedbirlerin alınması gerekmektedir (60).

Afet yönetimi ancak eğitim ve öğretim kullanıldığında daha etkili olur. Belirli aralıklarla düzenli yapılan tatbikatlar ve eğitimler gereklidir. Her büyük afetten sonra, afetlere hazırlıklı olmanın önemi vurgulanmaktadır, ancak afetler meydana gelmeden önce afet hazırlığının önemi anlaşılmalıdır. Günümüzde artış eğiliminde olan kimyasal, biyolojik ve radyolojik olaylara müdahale etme gerekliliği, dekontaminasyon prosedürleri de dahil olmak üzere geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. Konserler veya spor etkinlikleri gibi planlanmış büyük topluluklara hitap eden etkinlikler, bireyleri bilinçlendirmek ve acil durum planlarını uygulamak için kullanılabilir (61, 62).

Afet yönetiminin tüm aşamalarında bireyden yetkili üst makamlara kadar toplumun tamamının üzerine büyük sorumluluk düşmektedir. Etkin bir şekilde yapılan çalışmalara katılım sağlanırsa afet yönetimi etkin bir hale gelmektedir.

2.6. Dünyada Afet Yönetimi Uygulamaları

CRED araştırma sonuçları, gelişmiş veya gelişmemiş ülkelerde afetlerin ekonomik kalkınma stratejileri üzerinde büyük kayıplar meydana getirdiğini ortaya koymaktadır.(69) Dünyada meydana gelebilecek afet türleri arasında, can kaybı ve maddi kayıplar açısından en yüksek oranı depremler oluşturmaktadır. 1985 yılında Meksika'da oluşan deprem, ülkenin ekonomisinde %3 kadar maliyet oluşturmuştur.(70) Ülkelerin afet yönetim stratejileri toplumsal, ekonomik ve fiziksel kayıpları en aza indirmeyi hedeflemektedir.

2.6.1. Amerika Birleşik Devletleri Afet Yönetimi Sistemi

Amerika Birleşik Devletleri'nin afetlere hazırlık kapsamında benimsediği yaklaşım, oluşabilecek afet ve acil durumlar için farklı senaryolar hazırlamak yerine fazla işleve sahip bir sistem anlayışından oluşmaktadır (71). Afetlere müdahale genel olarak yerel imkanlarla yapılmaktadır. Afetin tesir alanı birden çok eyaleti etkiliyorsa eyaletler arası yardımlaşma çalışmaları federal düzeyde müdahalenin kapsamı dışında

yer almaktadır (72). FEMA (*Federal Emergency Management Agency*) ABD’de afet yönetimi ile ilgili yetkili bir federal kuruluştur. FEMA’nın görevi terör olayları dâhil doğa veya insan kaynaklı tüm yerel afetlere hazırlık, önleme, zarar azaltma, müdahale ve iyileştirme faaliyetlerinde federal hükümetin görevini üstlenerek faaliyetleri yerine getirmektir (73).

2.6.2. Japonya Afet Yönetimi Sistemi

Japonya, jeolojik konumu ve muson yağmurları varlığından dolayı doğa kaynaklı afetlerin oldukça fazla etkisi altında bulunan ülkelerden biridir. Japonya’nın afet yönetim sistemleri, Afete Karşı Önlemler Kanunu’na dayanmaktadır. Bu kanun 1961 yılında yürürlüğe girmiş ve yetki ve sorumlulukların tanımı, afet yönetimi; afetlere hazırlık yapma, müdahale ve iyileştirme faaliyetlerinin yerine getirilmesi, maddi tedbirler, afet ve acil durum ilanı gibi kapsamlı konuları içine almaktadır (76, 77).

2.6.3. Rusya Afet Yönetimi Sistemi

1994 yılında yangına müdahale, arama kurtarma faaliyetleri, doğa veya insan kaynaklı afet ve acil durumlarda yürütülen tüm faaliyetlerinin yürütülmesinden sorumlu olan ilk kuruluş kurulmuştur. Aynı zamanda endüstriyel kazaların ve doğa kaynaklı afetlerin önlenmesi konusunda da çalışmalar yürütmektedir (78).

2.6.4. Şili Cumhuriyeti Afet Yönetim Sistemi

Günümüze kadar meydana gelmiş olan en büyük depremin gerçekleştiği ülke Şili’dir. 1960 yılında 9,5 büyüklüğündeki depremde 3000 kişi yaşamını kaybetmiştir. Bu deprem sonrasındaki yıllarda Ulusal Acil Durum Dairesi (ONEMI) kurulmuştur. Bu dairenin amacı erken uyarı sistemi hazırlanarak güçlendirilmesi ve yerel koruma sistemi yapılmasıdır. Kurtarma faaliyetleri; afetten etkilenen insanların afet bölgesinden güvenli alana geçirilmesi, sağlık hizmetlerine ihtiyacı olan insanların sağlık hizmetlerine erişiminin sağlanması ve barınma ihtiyaçlarına uygun ortamın sağlanmasını içermektedir (74). Şili’de meydana gelen depremlerin bir önemli noktası da deprem süreleridir. 27 Ocak 2010 tarihinde Concepcion şehri yakınlarında büyüklüğü 8.8 olan deprem meydana gelmiş ve 90 saniye sürmüştür (75).

2.6.5. Türkiye’de Afet Yönetimi

1999 yılında meydana gelen Marmara Depremi, Türkiye için bir değişim noktası haline gelen bir afettir. Meydana gelen bu depremin, sonraki süreçte, yaklaşım ve yönetsel yapı düzenlemelerinde etkili olduğu bilinmektedir (22, 63). AFAD 2009 yılında yürürlüğe giren 5902 sayılı kanunla birlikte resmen kurulmuştur. Bu gelişmeleri takiben kriz yönetimi anlayışının yerine risk yönetimi kavramı benimsenmiş ve uygulamaya konulmuştur.

İçişleri Bakanlığına bağlı olan AFAD’da, başkanlık kapsamında, merkez teşkilatı içerisinde planlama, sivil savunma, risk azaltımı, müdahale, iyileştirme, afete hazırlık, eğitim ve düzenli tatbikatlar ve buna benzer konuları içeren daire başkanlıkları ve çalışma grupları şeklinde örgütlenmeler oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra AFAD, merkezi ve yerel örgütlenmeyi ön plana çıkaran ve 2014 yılında yürürlüğe giren TAMP’ı (Türkiye Afet Müdahale Planı) hazırlamıştır. TAMP, ulusal ve yerel düzeyde Türkiye’de meydana gelebilecek çeşit ve büyüklüğü fark etmeksizin afet ve acil durumlara etkili müdahale sağlanabilmesi için görevli olacak kişileri, kurum ve kuruluşları, özel çalışma kollarını, sivil toplum kuruluşlarını kapsamaktadır (22, 64, 65).

Bireysel olarak gönüllülük faaliyetlerinin oluşturulması (gönüllü itfaiyecilik vb), toplumla önemli bir işbirliğine dönüşebilmektedir (66). Bu amaçla AFAD’ın Gönüllülük Sistemi bulunmaktadır. Afet öncesi, sırası ve sonrasında bireyler gönüllülük sisteminden aldıkları eğitimlerle farkındalık kazanmakta ve edindiği farkındalığı çevresinde yaygınlaştırmaktadır (67).

Afet yönetimiyle ilgili AFAD tarafından hayata geçirilen projelerden bazıları şunlardır (68):

- Afete Hazır Türkiye Projesi
- Avrupa Doğal Afetler Eğitim Merkezi (AFEM)
- Bütünleşik Afet Tehlike Haritalarının Hazırlanması
- Deprem Mobil Uygulaması
- Derin Kuyu Sismometre Ağı Projesi

- Erasmus+
 - Kesintisiz Ve Güvenli Haberleşme Sistemi
 - Tehlikeli Madde Taşımacılığına Yönelik Risk Haritaları
-

2.7. Afete Hazırlık

Afete hazırlık, afet riskinin azaltılmasında önemli unsurlardandır. Toplum bilincini, uygun müdahaleleri yerine getirmek için hazır olmayı ve etkin iyileşme faaliyetlerini kapsamaktadır (79). Afete hazırlık etkin bir yardım sağlanabilmesi için güvenlik önlemlerinin sağlandığı bir alanda yeterli çalışan, maddi kaynak, kullanılacak malzeme ve lojistiğin uyumlu bir şekilde yerine getirilmesini sağlayan önlemleri almayı tanımlamaktadır (49). Afetlere hazırlıklı olmak için yapılacaklar kategori halinde, afet öncesi, anı ve sonrası yapılması gereken çalışmalardan oluşur. Afet sonrasında sahada görevli kişilerin bilgilendirilmeleri, risk duyarlılığının geliştirilmesi, gerekli yetenekleri edinmeleri ve ekip halinde çalışıyor olmaları gerekmektedir (80). Afete hazırlık alanında önemine rağmen, afete hazırlık düzeylerini artırmak için küresel çapta az faaliyet yapılmıştır (5). Afete hazırlık, toplum kapasitesinin güçlendirilmesi, eğitim sistemlerinin geliştirilmesi yoluyla geliştirilebilir (81).

Afete hazırlık, afetlerin insan sağlığı üzerinde öngörülemeyen olumsuz etkilerinden, insan hayatını korumaya yönelik afet azaltma stratejisidir. Yüksek gelirli ülkelerin nüfusunda afete hazırlık düzeyi, daha önce afete maruz kalma ile pozitif ilişkili olduğunu göstermektedir. Ancak kırsal alanda yaşayan toplumlarda ve merkeze uzak toplumlarda bu konuda daha az bilgi edinilmektedir. (82, 83). Aynı zamanda kırsal kesimde yaşayan insanların afete karşı daha savunmasız olduğu, bir afetten sonra kronik bir rahatsızlığı daha az yönetebildikleri yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur(84).

Deprem, sel ve heyelan ve yangınlar, negatif ekonomik ve sosyal etkilere yol açmaktadır. Bu sebeple, afetlere hazırlıklı olmak yöntemi sürdürülebilir afet yönetimini sağlamak için önemli bir unsurdur. Bu bağlamda afete hazırlık, afetlere

toplum ve kurum / kuruluşlarla hazırlanmak ve afetlerin yıkıcı etkilerini azaltmak için alınan önlemler olarak tanımlanmaktadır (85, 86).

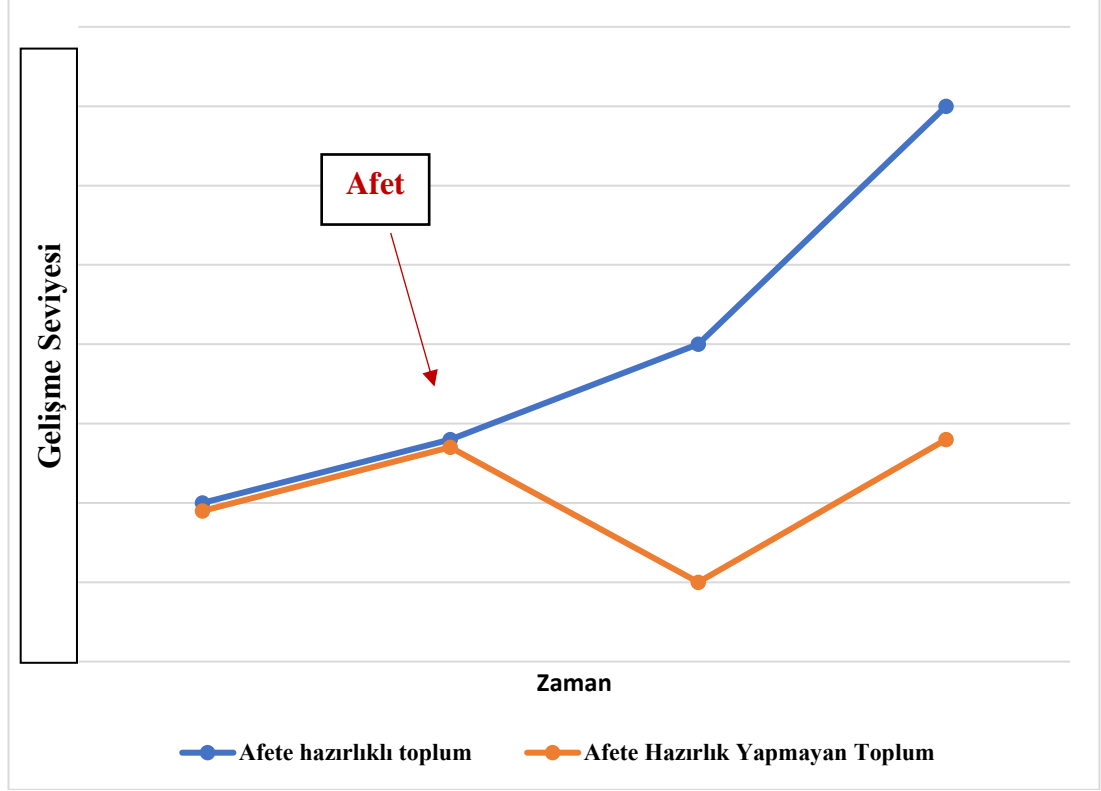
Afet müdahale planlaması ve afete hazırlık sadece devlet kurumlarının değil, aynı zamanda toplum kuruluşlarının (okullar vb), birinci basamak sağlık merkezlerinin, hastanelerin, sivil toplum kuruluşlarının ve hatta ailelerin kendi sorumluluğundadır (87). Öncelikli olarak bireylerin, ailelerin ve aile bireylerinin, afetlerden sonra bölgeye yapılacak yardımların ulaşamaması durumu göz önüne alınarak 72 saat içerisinde afetin olumsuz sonuçlarına maruz kalan kişilere yeterli kaynak sağlayabilmeleri beklenir (88). Afet durumu ancak elde bulunan kaynakların ihtiyaçları karşılayamaması durumunda ortaya çıkmaktadır. Dışarıdan yardım gelene dek bireylerin ve ailelerin afetlerin olumsuz etkilerine karşı ilk 72 saat kendi bilgi ve becerileriyle hayatlarını sürdürmesi gerekir. Amerikan Pediatri Akademisi, ailelerin evde bir afete başa çıkmak için kendi planları olmasını tavsiye etmektedir (87, 89).

Afetlerin oluşmasında acil durumun etkisi kadar afet durumunun olduğu halkın fiziksel, toplumsal ve ekonomik hususlarının önem arz ettiği bilinmektedir (90). Bu durum afet kültürü kavramını ortaya çıkarmaktadır. Alanı ve insan topluluğu belirli olan ve bu topluluk tarafından afetlere karşı ortaya çıkarılarak düzenlenen ve ortaya konulan beceri, hareket tarzlarının tümünü afet kültürü kavramı tanımlamaktadır (91). Afetler sık olarak meydana gelmesine rağmen afetlerin olumsuz etkileri karşısında sosyokültürel yapı sebebiyle yetersizlikler oluşmaktadır. Toplumun afete karşı dayanıklılığını azaltan etkenler arasında bu yetersizlikler yer alır. Toplumun dayanıklılığını artırmak ve bu yetersizlikleri en aza indirmek için afet kültürünün geliştirilmesi gerekmektedir (92). Toplumun afet kültürünün gelişmesi için üç unsur söz konusudur (93):

- Toplumun tamamında afet farkındalığı oluşturmak,
- Uygulanabilir acil durum / afet yönetimi oluşturmak,
- Etkili eğitim, yönetim ve organizasyon faaliyetleri sağlamak.

Afet ve acil durumlara hazırlık, acil durum planlarının geliştirilmesini gerektirir. Bireyler her düzeyde ve tüm sektörlerde eğitilmelidir. Risk altındaki topluluklar eğitilmelidir. Bu eğitimler sürekli olarak belirli aralıklarla değerlendirilmelidir (94).

Grafik 2.4 afete hazırlıklı ve hazırlıksız toplumların olası bir afet durumunda yaşamlarını nasıl sürdürebileceklerini ve geliştirebileceklerini göstermektedir.

Şekil 2. 4. Afete hazırlık yapan ve yapmayan toplumların gelişme seviyeleri (94)

Hayatlarını, ailelerini ve çevresindeki canlıların yaşamlarını korumak için ilk harekete geçenler afet mağdurlarıdır. Afete müdahalenin etkili olabilmesi için toplum ortaklaşa hareket etmeli ve afetlere hazırlıklı olmalıdır. Hazırlık önlemleri ciddiye alınırsa, aileler ve tüm toplum bu tür bir özgüveni öğrenecek, dışarıdan yardıma ihtiyaç azalacaktır (95). Böylelikle olay, afete dönüşmeden acil durum olarak kalabilir.

Bir topluluktaki bireyler, yaşam faaliyetlerini sürdürmekten sorumludur. Afetlerde dışarıdan yardım gelebilir, ancak buna güven olmamalıdır. Toplulukların afete hazırlanması gerekliliği için bazı nedenler şunlardır (95, 96):

- Ulaşım ve iletişim kesintiye uğradığında, afet ve acil duruma günlerce yanıt gelmeyebilir.

- Afetin olumsuz etkilerine karşı savunmasız olan topluluklar, fiziksel, sosyal, ekonomik büyük kayıplara uğrar.
- Aşırı veya uygun olmayan dış yardımlar, normal sosyal ve ekonomik kayıpların yanı sıra kırılabilirliğe de sebep olur.
- Kaynaklar en kolay topluluk düzeyinde ve her toplulukta toplanır. Ancak kaynakları kullanma yetersizliği afetin olumsuz sonuçlarını artırır.

Afet ve acil durum hazırlığı, yasal çerçeveler ve güvenlik açığının azaltılmasına yönelik politikaların etkinleştirilmesini içerir. Acil müdahale ve kurtarma için stratejiler, sistemler ve kaynaklar, toplum afet bilinci, organizasyonel ve insan kaynakları gelişimi afete hazırlığın ana yapı taşlarıdır. Afet ve acil durum hazırlığının temel ilkeleri aşağıda özetlenmiştir (94):

- Herkesin sorumluluğundadır.
- Birey, aile, topluluk, hükümet ve STK bağlamında ele alınmalıdır.
- Afet ve acil durum yönetiminin tüm yönleriyle bağlantılıdır.
- Dokümantasyondan çok sürece ve insanlara odaklanmalıdır.
- Tek başına geliştirilmemelidir.
- Standart yönetim tekniklerini kullanmalıdır.
- Yalnızca afetlere değil, önlemeyi bütünleştirmeye odaklanmalıdır.

Bu unsurların tamamı toplum, il ve ulusal bağlamda sağlanmalıdır. Her unsurda bölgenin kapasitesi, etkili bir afete hazırlık ve müdahale için ön koşuldur.

2.7.1. Afetlere Hazırlığı Etkileyen Faktörler

Afete bireysel hazırlık, afetin etkisini azaltmada ilk aşamayı oluşturmaktadır. Bireylerin yaşam alanlarında uygulamak için, ihtiyaç ve koşulları doğrultusunda hazırlayacakları acil durum planları gerekmektedir. Bu plan bölgesel ve ulusal olarak hazırlanan diğer planlar ile uyumlu olmalıdır. Afet yönetiminin tüm aşamaları incelenerek planlanmalıdır. Afetlere bireysel ve/veya toplumsal hazırlığı etkileyen faktörler arasında yaş, cinsiyet, öğrenim düzeyi, sosyoekonomik durum ve geçmiş dönemde afet yaşamış olma durumu bulunmaktadır (97, 98).

Yaşlı bireyler afet ve acil durumlarda tahliye, müdahale ve kurtarma çalışmalarında daha fazla yardıma gereksinim duymaktadır. Bunun sebebi ise fiziksel kapasite yetersizliği ve kronik hastalık varlığıdır. Amerika'da yaşayan bireylerle iletelen bir çalışmada, afetler sırasında tahliye aşamasında 13 milyon yaşlı yardıma gereksinim duyacağını ifade etmiştir (99) (100).

Evcil hayvan sahipliği, afetlerde ortamdan insan tahliye başarısızlığıyla ilişkili bir faktördür. Afet tahliyeleriyle ilgili çalışmalarda, insan tahliye başarısızlıklarının %20,0-30,0'u evcil hayvan sahipliğine bağlanmaktadır. Hayvan ve diğer canlı sorunlarını içeren kapsamlı bir afet ve acil durum yönetimi stratejisi geliştirmenin yararlı olacağı yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur (101, 102).

Afete eğilimli bölgelerdeki yaşayan toplumlar gibi, göçmenler de bir afet sırasında ve sonrasında fiziksel zarar, sosyal travma, mal ve iş kaybı olasılığıyla karşı karşıyadır (103). Katrina Kasırgası'ndan sonra yapılan araştırmalar, afetten önce New Orleans'a yeni gelen Latin göçmenlerin küçük iletişim ağlarına, paylaşacak çok az kaynağa sahip olduklarını ve resmi afet yardımı kaynaklarına erişme konusunda yetersiz kaldıklarını göstermiştir (104).

Kadınların afetlerden önce, afet sırasında ve sonrasında ayrımcılık, dışlanma ve ek zorluklarla karşı karşıya kaldıkları yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur (105, 106). Kültürel kısıtlamalar nedeniyle Bangladeş'te kadınların bir kasırga uyarısına erişimi olmamasından dolayı Nisan 1991'deki bir kasırga sırasında çok sayıda kadın yaralanmış ve ölmüştür (107). Kadınların kaynaklara, barınağa veya bilgiye sınırlı erişime sahip olmasına katkıda bulunan sosyo-kültürel faktörlerdir (108). Sendai Afet Riskini Azaltma Çerçevesi afetlerde toplumsal cinsiyet anlayışı ve cinsiyete dayalı azınlık gruplarına karşı ayrımcılığı en aza indirmeye yönelik yönergeleri ve sağlığın nasıl iyileştirilebileceği veya korunabileceğine ilişkin önerilerde bulunmaktadır (109).

Depremler, orman yangınları, tsunamiler ve terör saldırıları gibi ani gelişen afetler, hayatta kalanları olumsuz sağlık sonuçlarına karşı duyarlı hale getirmektedir (110, 111). Çocuklar ve ergenler, bu afetlerden sonra ruh sağlığı sorunlarına karşı en savunmasız olanlar arasındadır (112). Afete maruz kalmaya ek olarak, gençlerin ev ve okuldan ayrılmalarına ve arkadaş, evcil hayvanlar kaybı dahil ikincil olumsuz etkiler yaşamalarına sebep olmaktadır (113).

Afet yönetiminin tüm aşamaları için yerel ve ulusal yönetimler, afet eğitim programları hazırlamalı, incelemeler yapmalı, ulusal ve yerel planlar hazırlayarak güncellemeler yapmalı ve koordinasyon halinde olmalıdır. Afet öncesi hazırlık çalışmaları ve afet yanıtı süresince gönüllü ekipler, sivil toplum kuruluşları ve kurum kuruluşlar acil gereksinimlerin sağlanmasında büyük rol üstlenmektedir.

Zarar azaltma faaliyetleri, hazırlık planları, acil durumlara müdahale ve kurtarma operasyonları yoluyla yerel yönetimler afetten etkilenen topluluklarını korumak için plan yapmalı ve kaynak sağlamalıdır. Afete bireysel hazırlık, afetlerin etkisini azaltmak için ilk ve en etkili müdahaledir (114).

2.8. Afete Bireysel Hazırlık

Toplumların yaşadığı çevredeki olaylar, bu olayların nedenleri konusunda eğitimlere katılması ve bilgilendirilmesi afet ve acil durumlarda kayıpların azaltılmasında etkili olan çalışmalardandır. Afetin tüm aşamalarında yapılması gerekenler hakkında eğitimler, uygun olarak etkin bir şekilde yapıldığında yarar sağlamaktadır (115).

Her birey meydana gelmesi muhtemel olan afetlerle karşı karşıya olacağı farkında olmalıdır. Bu farkındalık sayesinde kişinin yaşamda kalma becerisi artacaktır (92). Bu yüzden doğa ve teknoloji kaynaklı afetler hakkında temel bilgiler verilmeli ve toplumun tamamı bunları öğrenmelidir (92).

Bireyler, afetlere hazırlığın faydaları yeterince açıkken genellikle afete hazırlıklı olma konusunda yetersiz kalmaktadır (116). 2017 yılında yapılan bir çalışmada katılımcılar deprem yaşamış olmalarına rağmen bir kısmının ilerleyen zamanlarda yaşayabilecekleri olası bir depreme yönelik hazırlık yapmadıkları belirlenmiştir (117). Bu durum bireylerin afetlere karşı ilgisizlik ve dikkatsizlik sergilediğini göstermektedir.

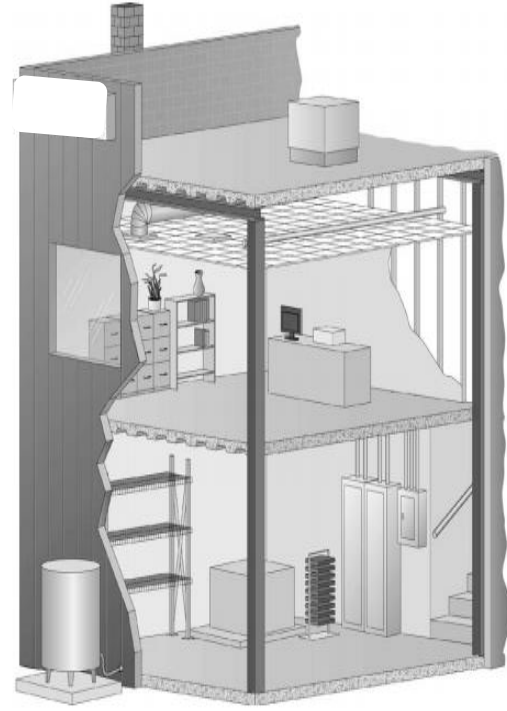
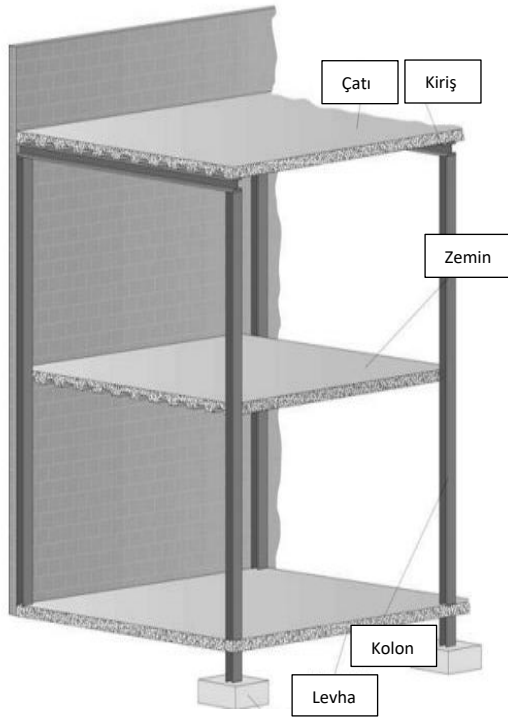
Bir afete maruz kalındığında neler yapılacağı o anda düşünülemez. Bundan dolayı bireyler afet öncesi, sırası ve sonrasında meydana gelebilecek zararları en aza indirmek için bir takım önlemler almalıdır.

Bu önlemlerden bir tanesi afet sonrası ilk 72 saatte, ekipler ulaşana dek ihtiyaçları, ilaçları ve değerli evrakları saklayıp kullanabilecek bir afet ve acil durum çantası hazırlamaktır. Çanta bireysel ihtiyaçları karşılayabileceği gibi birlikte yaşanan aile üyelerinin ihtiyaçlarını da içerebilir. Bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda afet ve acil durum çantası hazırlanmalıdır. Bu çanta yalnız evde değil, iş ortamı, okul ortamı gibi gün içerisinde bulunulan ortamlarda hazır bir durumda olmalıdır. Afet ve acil durum çantasının içerisinde bulunanlar aşağıda belirtilmiştir (118):

- Önemli evrak fotokopileri (kimlik kartı, tapu, diploma, pasaport vb.)
- Giyecekler (6 ayda bir mevsim şartlarına uygun olacak biçimde güncellenmelidir.)
- Su (Aile üyelerinin her biri göz önüne alınarak yeterli içme suyu).
- Hijyen malzemeleri (sabun, ped vb)
- İlk yardım çantası
- Battaniye
- Düdük, çakı ...

Afetlere açık ortamlarda maruz kalınabileceği gibi ev, iş yeri ve okul gibi kapalı ortamlarda da maruz kalınabilir. Bir bina içinde bulunan elemanlar, yapının dayanıklılığını etkileyen yapısal elemanlar ve yapının kullanımını etkileyen yapısal olmayan elemanlar olmak üzere iki grupta sınıflandırılır. Yapısal elemanlar yapının yükünü taşıyan temel elemanlardır. Bunlar kolonlar ve kirişlerdir. Yapısal olmayan elemanlar ise yapı içinin kullanımı ve estetiğiyle ilgili elemanlardan oluşmaktadır. Yapısal olmayan elemanlara; giysi dolapları, buzdolabı, televizyon, aydınlatma cihazları, kitaplık, şifonyer, aynalar, mobilyalar, elektronik cihazlar, raf içerisinde bulunan eşyalar gibi malzemeler örnek verilebilir.

Şekil 2.2 ve 2.3'te yapıda bulunan yapısal elemanların yapıdan kaynaklı olmayan elemanlarla karşılaştırıldığında daha az var olduğu anlaşılmaktadır. Afetler sonrasında meydana gelebilecek zararın Japonya'da %85,0, ABD'de ise %85 yapısal olmayan elemanlardan dolayı meydana geldiği tespit edilmiştir (119, 120).

Şekil 2. 5. Yapısal elemanlar (121) Şekil 2. 6. Yapısal olmayan elemanlar (121)

Yapısal olmayan elemanlar, afet sırasında hareket etme olasılığının fazla olmasından kaynaklı yaralanmalara, sakat kalmalara, ölümlere, ekonomik yok olmalara sebep olmaktadır (122). Yapısal olmayan elemanlardan kaynaklı potansiyel riskleri olabildiğince en alt düzeye indirmek için en faydalı yol, zarar verebilecek ve görebilecek materyalleri en uygun bir biçimde sabitlemektir. Eşyaların yerini düzenlemek, kullanılmayan eşyaları ev ortamının dışında değerlendirmek gibi farklı yöntemler kullanılarak yapısal olmayan elemanların bireylere verebileceği zararlar azaltılabilir (122).

Kocaeli’de “Halkın Afetlere Hazırlık Projesi” alanında yapıdan kaynaklanmayan riskler hususunda bireylerin afet bilincini yükseltmek için çeşitli faaliyetler ve projeler oluşturulmuştur. Sabitleme tekniklerini bireylerin uygulamalı olarak gerçekleştirmesi sağlanmıştır. Bu durumun bireylerin afete hazırlık düzeylerine katkı sağladığı düşünülmektedir (123)

2.8.1. Afet Bilinci ve Afete Hazırlığı Artırma Yöntemleri

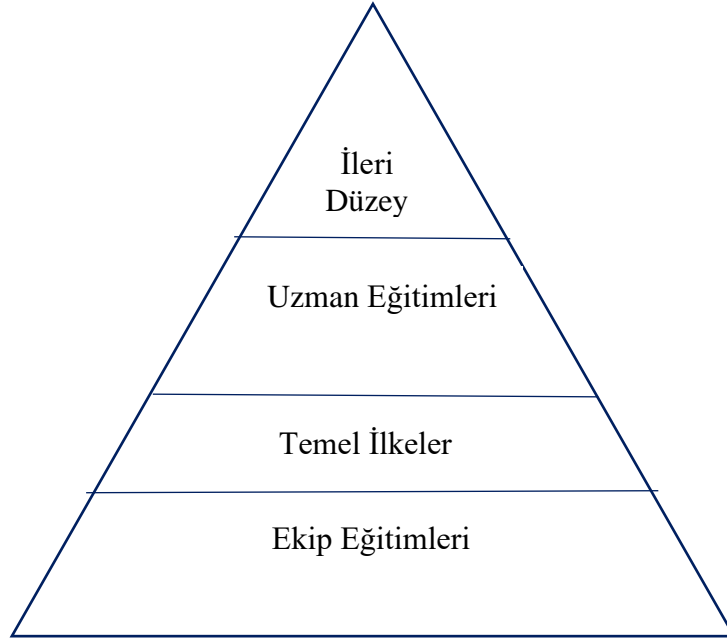
17 Ağustos 1999 yılında Kocaeli merkezli İstanbul, Sakarya gibi çevre illerde hissedilen Marmara depremi ve 1999 yılında Bolu ilinde gerçekleşen depremler sonucunda maddi ve manevi kayıplar yaşanmıştır.

Afetlere hazırlık, afet eğitimi ve planlama ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bireysel, toplumsal ve devlet yapısı olarak afetlere hazırlık için sorumluluklar bulunmaktadır. Bu yüzden afetlere dirençli bir toplum meydana getirmek, afetlerin zararlarını yok etmek veya en az seviyeye indirmek ve afetlere hazırlık faaliyetleriyle bir arada, afet bilinci eğitimleri ve afet öncesi sırası ve sonrası tatbikatları tüm kurum ve kuruluş, toplum seviyelerinde yaygın ve etkin bir biçimde yapılmalıdır.

Afet eğitimi ve tatbikat faaliyetlerinin ana amacı afetlerin meydana getireceği risklerin önüne geçilmesi ve zararların azaltılması kapsamında toplumun eğitim ve tatbikat yoluyla afete dirençli duruma getirilmesidir (124).

İlk olarak topluma lider olan ve öncü olan kurum, kuruluşlar afete hazırlık eğitimleri kapsamına alınmalı, sonrasında özel sektör, STK'lar ve toplum bu eğitimlerin içerisine alınarak eğitim etkin bir şekilde gerçekleştirilmelidir. Bundan dolayı afet eğitimi ve tatbikat çalışmalarına resmi/özel tüm sektörlerin katılımı afetlere hazırlıkta büyük önem taşımaktadır (125).

Sürdürülebilir afet yönetimi oluşturmak için toplum katılımı sağlanmalı, ilgi ve tutumlar, uygulamalar kapsamında bu çalışmalar kurumsallaştırılarak etkili hale getirilmelidir (126). Afet eğitimlerinin kapsamı ve ilerleme sırası şekil 2.4'te yer alan piramitte gösterilen afet eğitimi ve öğretimine uygun biçimde yapılabilir. Piramidin tabanını halkın afet eğitimi oluşturmaktadır. Piramidin üst kısımlarında ise akademik düzeyde afet eğitimi gösterilmektedir (127).

Şekil 2. 7. Afet eğitim öğretim piramidi.

Başta deprem olmak üzere diğer afetlere karşı toplum ve bireysel olarak başlıca hareket tarzlarının bilinmesi afetlerle karşı karşıya kalındığında önem taşımaktadır. Ev ortamı, iş yeri, okul, açık alanlar vb. insanların bulunabileceği her neresi olursa olsun afet anında yapılacaklar hakkında bilgi sahibi olunması can kayıplarının önüne geçebilir (128). Bireyler aile ve okul ortamı veya çalışma ortamında afetlere karşı hareket tarzları için tatbikat yapmalıdır, ancak bu sayede afet ve acil durumlarda doğru davranış sergilenenmektedir (129).

17 Ağustos 1999 depremi sonrasında birey ve topluma Çök- Kapan- Tutun hareket tarzı tanıtılmaya başlanmıştır (130). Proje çerçevesinde basılan eğitim kitabında deprem sırasında Çök- Kapan- Tutun hareket tarzı şu şekilde ifade etmektedir (131):

- Güvenli bir alan belirlenerek çömelmeli.
- Baş ve boyun bölgesi korunacak biçimde kapanılmalı.
- Güvenli ve sağlam bir alana tutunulmalı.
- Sakinleşmeye çalışarak sarsıntı geçene kadar güvenli bölgede kalınmalı.

2.9. Milli Eğitim Bakanlığı ve Afete Hazırlık Çalışmaları

Eğitim ve öğretim hizmetlerinin yönetim aracılığıyla yürütülmesi fikri II. Mahmut döneminde başlamıştır. Eğitim öğretim sistemine yönelik ilk yasal düzenleme ise 1869 senesinde yürürlüğe giren Maarif-i Umumiye Nizamnamesi olarak kayıtlara geçmiştir. Bu nizamname; bireylerin eğitim öğretim hakkı, karşılanacak eğitim masrafları, öğretmen yetiştirilmesi ve geliştirilmesi, ataması ve sınav düzenlemeleri gibi konuları kapsamaktadır (132).

MEB bünyesinde 81 ili kapsayan 25 personel bulunduran, afet ve acil durumlara hazırlık, müdahale faaliyetlerinde görev yapacak olan Arama Kurtarma Birimi (AKUB) ekipleri kurulacağı ve bu ekiplerin AFAD ile iş birliği içerisinde olarak görevlendirileceği bakanlık tarafından açıklanmıştır. Öğretmenler, 2020 yılında meydana gelen Elazığ depremi ve İzmir depreminde afete müdahale çalışmalarına katılmıştır. Çocuklara psikososyal destek, enkaz arama-kurtarma faaliyetleri gibi birçok çalışmada aktif rol almışlardır. AKUB çatısı altında bu çalışmalar toplanarak afetlere müdahale konusunda fayda sağlanacağı bilinmektedir. Ekipler, çalışma zamanlarına uyacak şekilde afet eğitimi, tatbikat gibi çalışmalar düzenlemektedir. Ekipte görev alan personelin, halk eğitim merkezlerinde, katılımcı ve ailelere yönelik afet bilinci eğitimi vermesi, okullarda yürütülen faaliyet çalışmalarında ise öğrencilere afet ve acil durumlara hazırlık eğitimleri vermesi planlanmaktadır (133).

Milli Eğitim Bakanlığı ve Japonya arasında Okul Tabanlı Afet Eğitimi Projesi anlaşması 18 Ekim 2010 tarihinde yapılmıştır. Bu proje ile okullarda idareci, öğretmen, öğrenci ve velilerin afetlere hazırlık ve afet ve acil durum eğitimi konusunda eğitilmeleri, afetler sonucunda oluşabilecek zararların en alt düzeye indirilmesi hedeflenmektedir. Projede, örgün eğitim öğretim programında yürütülen ilgili ders plan ve programlarının Japonya afet yaşanmışlıkları da dikkate alınarak gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi, ders kitaplarının, tüm materyallerinin hazırlanması ile ilgili faaliyetler yapılmıştır. Proje kapsamında eğitimlerin ve etkinliklerin katılımcılardan (öğretmen, öğrenci, veli) alınan geri bildirimleri neticesinde eğitimin ülkede yaygınlaştırılarak uygulanması planlanmaktadır. Eğitim yöntemi olarak uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim çeşitliliği bulunan proje devamlılığını sürdürmektedir (134, 135).

Bu çalışmalarda yer alan kurum ve kuruluşlar Milli Eğitim Bakanlığına bağlı başkanlıklar başta olmak üzere, üniversiteler, AFAD ve birçok resmi ve özel kuruluş, sivil toplum kuruluşlarından oluşmaktadır (135).

Afet eğitimi kazanım ve içeriklerinin, okullarda uygulanan eğitim ve öğretim programları içerisinde kazanımlar kapsamında yer aldığı görülmektedir. Bunlar ilköğretim seviyesinde bulunan bazı derslerin içeriğine yerleştirilmiş bu kapsamda hayata geçirilmektedir (136). AFAD'ın yürüttüğü Afete Hazır Türkiye projesinde eğitim kurumlarını da içeren afet ve acil durumlara yönelik planlama yönergeleri oluşturulmuştur (137).

Okullarda planlamaların amacı, afet öncesi, sırası ve sonrasında yürütülen faaliyetlerin koordineli, etkili, planlı bir şekilde uygulanmasıdır. Okullar için hazırlanan plan ve programlar belirli özellikleri taşımaktadır. Bunlar (138, 139):

- Afet ve acil durum planının hazırlanması, geliştirilmesi,
- Plan hazırlanırken okulun afet riskinin değerlendirilmesi,
- Güvenilir bilgi ve veriler kullanılması,
- Planın sadece acil durum ve afetlere müdahaleyi değil, hazırlık ve zarar azaltma çalışmalarını, önlemlerini içermesi,
- Okulun tüm binalarının tahliye yollarının belirlenmesi ve afetlerde gerçekleştirilecek hareket tarzının belirlenmesi,
- Okuldaki öğretmen ve çalışanlar için ve varsa engelli bireyler için önlemler alınması,
- Planın yılda bir defa verilecek eğitim ve düzenlenecek tatbikatlarla geliştirilmesi, ortaya çıkan eksiklikler doğrultusunda güncellenmesini içermelidir.

Okullarda hazırlanan afet ve acil durum planında yer alan bireyler okulun kapasitesine, öğrenci, memur, öğretmen ve diğer personel sayısına ve okulun tespit edilen tehlike ve risklerine göre tespit edilmelidir.

Okul ekibi içerisinde okul idarecileri ekibin başında yer almalıdır. Okulun öğretmenleri, okul aile birliğine dahil olan veliler, okulda afetlerle ilgili kulüplerde görevli öğretmen ve öğrenciler yer almalıdır (140).

Okullarda hazırlanan ekiplerde bulunan bireyler buldukları okulun kapasitesine, öğrenci, memur, öğretmen ve diğer personel sayısına ve okulun tespit edilen tehlike ve risklerine göre tespit edilmelidir. Öğretmenlere ve okul idarecilerine afete hazırlık, afet yönetimi ve afet eğitimlerinde büyük rol düşmektedir.

Afet ve acil durum yönetim sisteminde sınıflardan sorumlu öğretmenlerin afet öncesi, sırası ve sonrasındaki görevlerinden bazıları aşağıda sıralanmıştır (139, 140):

- Afet öncesinde:
 - Okul afet ve acil durum planlarını öğrenmek ve öğrencileri plan ve olası afet türleri hakkında bilinçlendirmek,
 - Sınıflarında tehlike avı yaklaşımıyla yapısal olmayan tehlikeleri belirlemek, bu tehlikelerin önlenmesi veya azaltılabilmesi için gerekli tedbirleri almak,
 - Öğrencilere yönelik uygulamalı afet eğitimi faaliyetlerini yürütmek,
 - Öğrenciler ve velilerle toplantılar gerçekleştirerek afete hazırlık, afete müdahale gibi konularda bilinçlendirme çalışmalarını iletirmek.
- Afet anında:
 - Afet türlerine maruz kalmaya uygun davranışların hayata geçirilmesini sağlamak,
 - Afetten sağlığı olumsuz etkilenen öğretmen ve öğrencilere etkili ilk yardım müdahalesi yapmak ve idareyi bilgilendirmek,
 - Panik ve heyecana kapılan öğrencilerin sakinleşmesini sağlamak ve bilgilendirmek,
 - Tahliye planına uygun bir biçimde öğrencilerin güvenli toplanma bölgesine tahliyesini sağlamak,
- Afet sonrasında okul açıldığında:
 - Afetten olumsuz etkilenen öğrenciler için profesyonel rehberlik desteği sağlamak,
 - Öğrencilere güvenli alanda olduğu duygusunu aşılama, öğretmenlerin afet ve acil durumlarda üstlendiği sorumluluklardandır.

Öğretmenler; kendileri, aileleri ve okul ortamında öğrenciler için afet hakkında bilgi sahibi olmalı, afete bireysel ve toplumsal hazırlık konusunda istekli olmalıdır. Öğretmenlik toplumun örnek aldığı bir meslek grubudur. Bundan dolayı öğretmenlerin afete hazırlıklı olma durumu ve afet bilincine sahip olmaları topluma örnek teşkil edecektir.

UNICEF tarafından yapılan bir araştırmada; Tacikistan'da 16 farklı ilköğretim düzeyinde okul çalışma kapsamına alınmıştır. Bu okullarda görev yapan öğretmenler ve öğrencilere afete hazırlık ve afet bilinci eğitimleri verilmiştir. Bu çalışma sonucunda öğretmenlerin afet bilgi düzeylerinde %24,0 artış gözlenmiştir. Aynı zamanda okullarını afete daha dirençli hale getirmek için öğretmenlerin çalışmalar yaptığı ortaya konmuştur. Yapılan çalışma, afete hazırlık ve afet bilinci eğitiminin, bireylerin afete hazırlık tutumu üzerinde etkisi olduğunu göstermektedir.(141)

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yeri

Araştırma, Türkiye'nin başkenti olan Ankara'da yapılmıştır (142). Ankara ili, Kırıkkale, Eskişehir, Konya, Kırşehir ve Aksaray illeri ile çevrilidir. Ankara 25.632 km²'lik bir alan kapsamaktadır (143). Ankara'da son verilere göre 5.663.322 kişi yaşamaktadır (144).

Araştırma Ankara ili Altındağ ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Ankara ili Altındağ ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı devlet ilköğretim okulları düzeyinde 54 okulda görev yapan öğretmenlerin afete bireysel hazırlıklarını değerlendirmek amacıyla veri toplama formu ile çalışma yürütülmüştür (145). Okul listesi ve okullar ile ilgili bilgilerin yer aldığı tablo aşağıdadır.

Tablo 3. 1: Ankara İli Altındağ İlçesindeki ilköğretim düzeyindeki okullar ve bilgileri.

Sıra Nu:	Okul Adı	Okul Niteliği	Derslik Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı
1	Abdullah Tokur İlkokulu	İlköğretim	7	15	295
2	Ali Ersoy İlkokulu	İlköğretim	21	23	298
3	Altındağ Piri Reis İlkokulu	İlköğretim	12	13	141
4	Atam İlkokulu	İlköğretim	24	25	466
5	Atilla İlkokulu	İlköğretim	19	20	313
6	Aydınlıkevler İlkokulu	İlköğretim	35	47	783
7	Cumhuriyet İlkokulu	İlköğretim	11	14	219
8	Çalışkanlar İlkokulu	İlköğretim	11	15	223
9	Çocuk Sevenler Derneği İlkokulu	İlköğretim	20	53	1275
10	Doğan Çağlar Bedensel Engelliler İlkokulu	İlköğretim	8	7	30

Tablo 3.1: Ankara İli Altındağ İlçesindeki ilköğretim düzeyindeki okullar ve bilgileri.
Devamı.

Sıra Nu:	Okul Adı	Okul Niteliği	Derslik Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı
11	Fatih Sultan Mehmet İlkokulu	İlköğretim	29	50	881
12	Fikri İnal İlkokulu	İlköğretim	10	9	108
13	Göreneller Görme Engelliler İlkokulu	İlköğretim	15	14	47
14	Gülpınar Şehit Fatih Korçam İlkokulu	İlköğretim	27	48	1021
15	Halil Naci Mihçioğlu İlkokulu	İlköğretim	20	28	438
16	Halim Şaşmaz İlkokulu	İlköğretim	14	35	613
17	Hayme Hatun İlkokulu	İlköğretim	43	88	2099
18	Hüseyin Güllü Ceylan İlkokulu	İlköğretim	28	41	1066
19	İhsan Sungu İlkokulu	İlköğretim	23	28	472
20	Karacaören İlkokulu	İlköğretim	29	44	613
21	Karapürçek Şehit Ferhat Muratoğlu İlkokulu	İlköğretim	30	86	2037
22	Kaşgarlı Mahmut İlkokulu	İlköğretim	16	48	783
23	Katip Çelebi İlkokulu	İlköğretim	13	19	289
24	Kavaklı İlkokulu	İlköğretim	9	9	104
25	Kemal Yurtbilir İşitme Engelliler İlkokulu	İlköğretim	4	12	50
26	Kuzeykent İlkokulu	İlköğretim	32	20	397
27	Mehmet Memişoğulları İlkokulu	İlköğretim	11	14	182
28	Milli Müdafaa İlkokulu	İlköğretim	11	19	214
29	Nazım Akcan İlkokulu	İlköğretim	13	31	37
30	Yıldırım Beyazıt İlkokulu	İlköğretim	13	19	274
31	Yukari Peçenek İlkokulu	İlköğretim	5	4	34

Tablo 3.1: Ankara İli Altındağ İlçesindeki ilköğretim düzeyindeki okullar ve bilgiler.
Devamı.

Sıra Nu:	Okul Adı	Okul Niteliği	Derslik Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı
32	Nazife Hatun İlkokulu	İlköğretim	14	29	501
33	Nihat Başakar İlkokulu	İlköğretim	16	13	221
34	Öğretmen Abdullah İlkokulu	İlköğretim	27	21	565
35	Özdemir Gürocak İlkokulu	İlköğretim	48	106	2014
36	Peyami Safa İlkokulu	İlköğretim	36	43	922
37	Peyamitepe Şehit Mehmet Kocakaya İlkokulu	İlköğretim	25	66	1460
38	Polis Amca İlkokulu	İlköğretim	12	13	160
39	Sakalar İlkokulu	İlköğretim	8	18	116
40	Seymenler İlkokulu	İlköğretim	12	7	86
41	Sıdika Kınacı İlkokulu	İlköğretim	42	18	209
42	Solfasol İlkokulu	İlköğretim	11	15	187
43	Şehit Albay İbrahim Karaoğlanoğlu İlkokulu	İlköğretim	20	20	230
44	Şehit Mustafa Yiğitalp İlkokulu	İlköğretim	15	43	499
45	Şehit Ömer Azak İlkokulu	İlköğretim	15	21	468
46	Şili İlkokulu	İlköğretim	11	20	278
47	Tandoğan Şehit Celalettin İbiş İlkokulu	İlköğretim	14	22	372
48	Taşça İlkokulu	İlköğretim	8	18	488
49	Telsizler İlkokulu	İlköğretim	23	45	478
50	TOKİ Malazgirt İlkokulu	İlköğretim	20	29	392
51	Türkerler İlkokulu	İlköğretim	20	20	261
52	Uluğbey İlkokulu	İlköğretim	20	21	429
53	Yenihayat İlkokulu	İlköğretim	10	12	175
54	Yeni Turan İlkokulu	İlköğretim	23	34	691

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Ankara ili Altındağ ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı; 54 ilköğretim okulunda görev yapmakta olan 1552 öğretmen araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmada veriler 1 Mart 2021 – 9 Nisan 2021 tarihleri arasında veri toplama formu aracılığıyla çevrimiçi ortamda toplanmıştır. Evrenin tamamına ulaşılamamıştır. Çalışmaya 638 (%41,1) öğretmen katılmıştır.

Tablo 3. 2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Power Analizi (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Etki boyutu d	0,5798840
α hata olasılığı	0,05
Örnek büyüklüğü grubu 1	220
Örnek büyüklüğü grubu 2	418
Çıktı: Merkezi olmama parametresi	$\delta = 6,9619399$
Kritik t	1,9637010
Df	Df
Güç (1-β hata probu)	0,9999997

Birincil hipotez doğrultusunda hesaplanan güç 0,99 olarak saptandı. Çalışmada kullanılan katılımcı sayısı yeterlidir.

3.3. Araştırmanın Tipi

Araştırma tanımlayıcı tipte bir epidemiyolojik araştırmadır.

3.4. Araştırmanın Değişkenleri

Bağımlı Değişken

Ankara İli Altındağ İlçesinde İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin;

- Afete bireysel hazırlık düzeyleri

Bağımsız Değişkenler

Ankara İli Altındağ İlçesinde İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin;

- Bazı sosyodemografik özellikleri (yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, yaşamının büyük çoğunluğunu geçirdiği bölge)
- Öğretmenlik mesleği ile ilgili bazı özellikleri (mezun olduğu öğretmen okulu, kaç yıldır öğretmenlik yaptığı, branşı, bu okulda kaç yıldır çalıştığı vb)
- Afet yaşamış olma (deneyimleme) durumları
- Afet konusunda eğitim / bilgi alma durumları
- Daha önce herhangi bir afette görev alma durumları
- Afet ile ilgili bazı bilgi, davranış ve görüşleri
- Çalıştığı okulun afete hazırlıkla ilgili bazı özellikleri (afet planı varlığı, tatbikat yapma, öğrencilere eğitim verilmesi vb)

3.5. Araştırmada Kullanılan Terimler

Afet: Doğanın veya insanların sebebiyet verdiği tehlikelerin halkın üzerinde meydana getirdiği etkiler neticesinde oluşan bedensel, psikolojik ve toplumsal yönden yaralanmaya veya hastalanmaya maruz kalan insanlara ihtiyaç duydukları hizmetlerin çeşitli sebeplerle bölgenin imkanlarıyla sağlanamaması ve insanların yaralanmasından ölümüne kadar etkilenmesine, oluşan durumun sonuçlarının önüne geçebilmek için bölge dışından ihtiyaçların karşılanması gerekliliği bulunmasına denir (2).

Afet Eğitimi: Etkilenebilir bireylere tehlikenin doğurabileceği durumları anlatarak afet yönetiminin tüm aşamalarında toplumun incinebilirlik düzeyini en aza indirmeyi hedefleyen bir stratejidir (146).

Afete Hazırlık: Afetlere etkin bir müdahale sağlayabilmek için afetler gerçekleşmeden önce olması gerekli hazırlık, program, lojistiğin sağlanması, toplumun bilinçlendirilmesi, erken ikaz ve alarm sistemlerinin sağlanması gibi birçok çalışmanın devamlı olarak sağlanabilmesini ifade eder (13).

Aile acil durum ve afet planı: Afet meydana gelmesi halinde evin içerisinde birlikte yaşayan kişilerin afetin sebep olabileceği olumsuz etkilerinden etkilenmemek veya zararlarını en aza indirebilmek için aile üyeleriyle bir arada hazırlanan ve devamlı olarak hatırlanması gereken, neler yapılması gerektiğini içeren bir plandır (13).

İncinebilirlik: Çevresel etkiler sebebiyle bireylerin etkilenmeye açık olmasına denir (147).

Öğretmen: Mesleği eğitim vermek olan kişi (148).

Risk: Bir durumun meydana geldiğinde oluşturabileceği maddi ve manevi unsurların yokluğuna sebep olma ihtimalidir (13).

Tehlike: İnsan hayatını, sosyoekonomik durumunu afetlere sebebiyet verecek hale getiren çevrenin veya bireylerin neden olduğu duruma denir (147).

Zarar azaltma: Afet ve acil durumları, oluşturma ihtimali olan zararlı etkilerin önlenmesi veya en az düzeye indirilmesine yönelik alınan tedbirleri tanımlar (149).

3.6. Araştırma için gerekli insan gücü

Araştırma, araştırmacılar tarafından planlanmış, veri toplama aracı (anket) araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği, Ebru İnal'dan alınan izin ile veri toplama formuna eklenmiştir.

Araştırma sürecinin tamamı, sorumlu araştırmacı Prof. Dr. Kerim Hakan ALTINTAŞ tarafından yönetilerek koordine edilmiştir.

Araştırmacı Bahar ALTINTAŞ, veri toplama formunun ön denemesi ve süreçlerin yönetilmesi, verilerin girilmesi, temizlenmesi, analiz ve raporlanması aşamalarını yürütmüştür.

3.7. Araştırmanın Yöntemi Ve Veri Toplama Aracı

Veri toplama formu, araştırma ekibi tarafından oluşturulan bir anket (Ek 3) ve Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği'nden (Ek 4) oluşmaktadır. Ölçek, hazırlayan ve geliştiren kişilerden izin alınarak veri toplama formuna eklenmiştir (Ek 5). Veri

toplama formunun ilk kısmında (Anket), birinci bölüm sosyodemografik özelliklere ilişkin soruları, ikinci bölümü katılımcının öğretmenlik mesleği ile ilgili soruları, üçüncü bölüm afet yaşama (deneyimi) ile ilgili soruları, dördüncü bölüm afet konusunda eğitim / bilgi alma ile ilgili soruları, beşinci bölüm daha önce herhangi bir afette görev alma ile ilgili soruları, altıncı bölüm afetler konusunda bazı bilgi, davranış ve görüşlerine ilişkin soruları, yedinci bölüm çalıştığı okulun afete hazırlığıyla ilgili bazı soruları içermekte olup toplam soru sayısı 33'tür (Ek 3). Ayrıca veri toplama formunun ikinci kısmında (ölçek) Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği (45 soru) yer almaktadır (Ek 4).

Anket uygulamasına başlamadan önce, araştırmanın amacı, içeriği ve süresi ile ilgili bir bilgilendirme yapılmıştır. Ankette isim ve soy isim alınmamış, katılım gönüllülük esasına dayalı olmuştur. Katılımcılardan aydınlatılmış onam alınmıştır. Aydınlatılmış onam formu, veri toplama formunun birinci sayfasında bulunmaktadır (Ek 2). Veri toplama aşamasının bitiminden sonra okullara afete bireysel hazırlık konusunda bilgilerin yer aldığı broşürler dağıtılmıştır.

3.7.1. Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği

Ebru İnal ve Nuri Doğan tarafından 2018 yılında Yalova'da yaşayan 973 kişi ile yapılan araştırma sonucunda geliştirilen 45 maddelik ölçek 5'li likert tipinde puanlanmaktadır. Ölçeğin 4, 6, 8, 9, 17-30 (17 ve 30 dâhil), 31, 35, 37, 38, 42, 44 maddeleri ters çevrilerek puanlanmaktadır. Olumlu ifadeler için değerlendirme; (1) kesinlikle katılmıyorum, (2) katılmıyorum, (3) kararsızım, (4) katılıyorum, (5) kesinlikle katılıyorum şeklinde yapılırken, olumsuz ifadeler için değerlendirme; (5) kesinlikle katılmıyorum, (4) katılmıyorum, (3) kararsızım, (2) katılıyorum, (1) kesinlikle katılıyorum şeklinde yapılmaktadır. Ölçekten alınan puan arttıkça genel afete hazırlık inancı artmaktadır. Ölçeğin, Algılanan Duyarlılık, Algılanan Ciddiyet, Algılanan Yarar, Algılanan Engeller, Eyleme Geçiriciler ve Öz Yeterlilik olmak üzere toplam 6 alt ölçeği bulunmaktadır. Ölçeğin taslak 58 maddesi yazarlar tarafından yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışması sonrası 45 madde olarak son halini almıştır. Güvenilirlik çalışması kapsamında gerçekleştirilen uygulamada hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı 0.93'tür.

3.8. Verilerin Toplanması

Araştırmacı tarafından veri toplama formunun uygulanacağı gün okul müdür ve/veya müdür yardımcılara gerekli bilgiler verildikten sonra katılımcıların bir araya toplanması sağlanarak veri toplama formunu Google Formlar üzerinden gözlem altında doldurmaları sağlanmıştır. 01.03.2021 tarihinde başlamak üzere günde 4 ilköğretim okulunda uygulanmıştır. Veri toplama formu, Ankara ili Altındağ ilçesindeki ilköğretim okullarında dört hafta içerisinde ve konferans, toplantı salonları ve öğretmenler odasında uygulanmıştır. Veriler 01.03.2021-09.04.2021 tarihleri arasında toplanmıştır.

Araştırmada kullanılan veri toplama formunun son haline getirilmesinden önce, Ankara Yenimahalle Barbaros İlköğretim okulunda görev yapan 20 öğretmen ile ön deneme yapılmıştır.

3.9. Verilerin analizi

Verilerin değerlendirilmesinde “IBM Statistics Package for Social Sciences” (SPSS ver. 22.0) istatistiksel paket programı kullanılmıştır. Analizlerde tanımlayıcı istatistikler sayı ve yüzde olarak, dağılım istatistikleri ise ortalama, standart sapma, ortanca, 1. çeyrek, 3. çeyrek, en küçük ve en büyük değer olarak belirtilmiştir. Kategorik değişkenler için gruplar arasındaki farklılık Ki-Kare testi ile değerlendirilmiştir. Sürekli değişkenler için normal dağılıma uygunluk ve gruplar arasındaki farklar uygun testler seçilerek değerlendirilmiştir. Uygunluklarına bakılarak T testi, Tek Yönlü (One-way) Varyans Analizi (ANOVA), Tamhane’s T2 testleri ve regresyon analizi yapılmıştır. İstatistiksel analizlerde $p < 0,05$ olan değerler anlamlı kabul edilmiştir.

3.10. Etik Konular ve Kurumsal İzinler

Araştırma için gerekli olan etik kurul izni Hacettepe Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı’ndan (18.09.2018 tarih ve 16969557-1666 sayılı izni) alınmıştır (Ek 6).

Çalışmanın yapılabilmesi için etik kurul onayı alındıktan sonra Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğünden yazılı kurumsal izin alınmıştır (Ek 7). Tez tamamlandıktan sonra bir adet rapor kuruma iletilecektir.

3.11. Araştırmanın Kısıtlılıkları

Çalışmanın yapıldığı dönemde COVID-19 pandemisinin olması sebebi ile araştırmacının okul saatlerine denk gelen bazı günlerde çevrim içi dersi olması sebebi ile veri toplanan okullara düzenli bir şekilde ve düzenli aralıklarla gidilememiştir. Pandemi şartları nedeni ile veri toplama süreci uzamıştır. Bu durum sonuçları etkilemiş olabilir.

Tüm bu nedenlerle 54 okul ve 1552 öğretmenin tamamına ulaşım sağlanamamıştır.

Öğretmenlerin pandemi süresinde COVID-19'a yakalanmaları sonucu izinli olmaları ve salgından dolayı görüşmeyi kabul etmemeleri çalışmanın sınırlılıklarındandır.

3.12. Araştırmanın Zaman Çizelgesi

Tablo 3. 3. Araştırmanın aşamaları

Araştırma Aşamaları	Tarihler
Araştırma Önerisi Hazırlama	Aralık- Ocak 2021
Etik Kurul Başvurusu	Şubat 2021
Veri Toplama	Mart-Mayıs 2021
Veri Girişi	Mayıs- Eylül 2021
Verilerin Analizi Ve Yorumlanması	Eylül 2021- Eylül 2022
Rapor Yazımı	Aralık 2021- Aralık 2022
Araştırma Sunumu	Ocak 2023

3.13. Araştırmanın Bütçesi

Ulaşım	2000 TL
Tezin basımı	1000 TL
Toplam	3000 TL

Araştırmanın bütün giderleri araştırmacı tarafından karşılanmıştır.

4. BULGULAR

Bu tez, 01.03.2021-09.04.2021 tarihleri arasında Ankara ili Altındağ ilçesindeki devlet ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin afete bireysel hazırlık düzeylerini değerlendirmek amacıyla Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ve veri toplama formuna verdikleri yanıtların değerlendirilmesine dayalı yürütülmüş olup, toplam 638 öğretmen çalışmaya katılım göstermiştir. Araştırma sonucunda değerlendirilen bulgular tablo ve şekiller halinde aşağıda sunulmuştur.

4.1. Öğretmenlerin Sosyodemografik Özellikleri ile İlgili Bulgular

Tablo 4. 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Sosyodemografik Özelliklerine Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Özellik	Sayı	%
<u>Yaş Grupları* (n=623)</u>		
25 yaş ve altı	8	1,3
26 ile 40 yaş arası	286	46,9
41 yaş ve üzeri	329	52,8
<u>Cinsiyet (n=638)</u>		
Kadın	436	68,3
Erkek	202	31,7
<u>Öğrenim durumu (n=628)</u>		
Meslek Yüksek Okulu	9	1,4
Yüksekokul	29	4,6
Fakülte	484	77,1
Yüksek Lisans	106	16,9
<u>En uzun süre yaşadıkları bölge (n=638)</u>		
İç Anadolu Bölgesi	448	70,2
Karadeniz Bölgesi	47	7,4
Marmara Bölgesi	46	7,2
Akdeniz Bölgesi	39	6,1
Ege Bölgesi	31	4,9
Doğu Anadolu Bölgesi	16	2,5
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	11	1,7

*Yaş: Ortalama±Standart Sapma=41,31±8,59 Ortanca=41 Alt-Üst Sınır= 25-65

Çalışmaya katılan öğretmenlerin yaşlarının ortalaması 41,31±8,59'dur. Öğretmenler arasında en sık rastlanan yaş grubu %52,9 (n=329) ile 41 yaş ve üzeri

bireylerdir. Öğretmenlerin %68,3'ü (n=436) kadındır. Öğretmenlerin %77,1'i (n=484) fakülte mezunu olup çalışmaya katılanların en büyük bölümünü oluşturmaktadır. Katılımcıların %70,2'si (n=448) İç Anadolu Bölgesi'nde yaşamının büyük çoğunluğunu geçirmiştir. (Tablo 4. 1.).

Tablo 4. 2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Medeni Hal ve Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Özellikler (n=638)	Sayı	%
<u>Medeni durumu</u>		
Evli	487	76,3
Bekar	128	20,1
Eşinden ayrılmış	20	3,1
Eşi ölmüş	3	0,5
<u>Cocuk sahibi olma durumu</u>		
Evet, çocuğum var.	450	70,5
Hayır, çocuğum yok.	188	29,5

Çalışmaya katılan öğretmenlerin %76,3'ü (n=487) evli olup, %70,5'i (n=450) çocuk sahibi olduğunu belirtmiştir (Tablo 4. 2.).

4.2. Öğretmenlerin Afet Yaşaması (Deneyimi) ile İlgili Bulgular

Tablo 4. 3. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afet Yaşama Durumlarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Afet Yaşama Durumları	Sayı	%
Hayır	442	69,9
Evet	190	30,1
Toplam	632	100,0

Çalışmaya katılan 632 öğretmenden %69,9'u (n=442) herhangi bir afet yaşadığını, %30,1'i (n=190) hiç afet yaşamadığını belirtmiştir (Tablo 4. 3.).

Tablo 4. 4. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afetten Etkilenme Durumlarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Resmi İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Afetten Etkilenme Durumu	Sayı	%
Hiç etkilenmedim. Afete tanık oldum.	143	57,7
Hiç etkilenmedim. Afetzedelere yardım için afet yöresindeydim.	19	7,7
Afet sonucu bir yakınım vefat etti.	9	3,6
Afet sonucu bir yakınım hastalandı.	8	3,2
Afet sonucu ekonomik kayba (mal / mülk hasarı) uğradım.	6	2,4
Afet sonucu yaralandım.	3	1,2
Afet sonucu hastalandım.	2	0,8
Afet sonucu bir yakınım yaralandı.	2	0,8
Diğer	76	30,6
Toplam	248	100,0

Çalışmaya katılan öğretmenlerin %57,7'si (n=143) afetten hiç etkilenmediğini ancak afete tanık olduğunu belirtmiştir. Yüzde 1.6'sı (n=4) afet sonucu yaralanma ve hastalanmayla karşılaştığını belirtmiştir (Tablo 4. 4.).

4.3. Öğretmenlerin Afetler Konusunda Eğitim / Bilgi Almaları İle İlgili Bulgular

Tablo 4. 5. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afetler Konusunda Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Eğitim Alma Durumu	Sayı	%
Evet	297	46,6
Hayır	341	53,4
Toplam	638	100,0

Çalışmaya katılan öğretmenlerin %53,4'i (n=341) afetler konusunda herhangi bir kurumsal eğitim almadığını, %46,6'sı (n=297) ise kurumsal eğitim aldıklarını belirtmiştir (Tablo 4. 5.).

Tablo 4. 6. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afetler Konusunda Aldıkları Eğitim ve Bilgi Edindikleri Kaynaklara Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Özellik	Sayı	%
<u>Afet Konusunda Alınan Eğitimler (n=306)</u>		
İlk yardım eğitimi	281	91,8
Temel afet bilinci eğitimi	144	47,1
Temel Yaşam Desteği Eğitimi	25	8,2
Toplum Afet Gönüllüsü Eğitimi (TAG)	19	6,2
Arama Kurtarma Eğitimi	19	6,2
KBRN Eğitimi	10	3,3
İleri Yaşam Desteği Eğitimi	10	3,3
Diğer	1	0,3
<u>Afet Konusunda Bilgi Alınan Kaynaklar (n=622)</u>		
İnternet	596	95,8
Televizyon	457	73,5
Kitaplar / Dergiler	304	48,9
Yetkili kamu kurumları	188	30,2
Sivil Toplum Kuruluşları	187	30,1
Radyo	125	20,1
Bilgi almıyorum	3	0,5

*Satır yüzdeleri verilmiştir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin aldıkları eğitimler içerisinde İlk Yardım Eğitimi %91,8 (n=281) ile birinci sırada yer almaktadır. Öğretmenlerin %47,1'i (n=144) Temel Afet Bilinci Eğitimi, %8,1'i (n=25) Temel Yaşam Desteği Eğitimi aldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %95,8'i (n=596) afetler hakkında bilgi kaynağı olarak birinci sırada internetten faydalandığını belirtmiştir. Televizyon %73,5 (n=457) ile ikinci sırada yer almaktadır (Tablo 4. 6.).

4.4. Öğretmenlerin Herhangi Bir Afette Görev Almaları ile İlgili Bulgular

Tablo 4. 7. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afette Görev Alma Durumlarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

<u>Afetlerde Görev Alma Durumu</u>	Sayı	%
Hayır	603	95,0
Evet	32	5,0
Toplam	635	100,0

Çalışmaya katılan öğretmenlerin %95,0'i (n=603) herhangi bir afette afetzedelere yardım için bir görev almadığını, %5,0'i (n=31) afetzedelere yardım için görev aldığını belirtmiştir (Tablo 4. 7.).

4.5. Öğretmenlerin Afet Hakkında Bazı Bilgi, Davranış ve Görüşleri ile İlgili Bulgular.

Tablo 4. 8. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afet Tanımı Bilgilerine Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

<u>Afet Tanımında Yer Alan İfadeler (n=633)</u>	Sayı	%
Doğa kaynaklı olabilir*	614	97,0
Sosyal yaralanma olabilir*	534	84,4
Toplumda yıkıcı etki yaratır*	500	79,0
Ruhsal yaralanma olabilir*	494	78,0
Arz-talep dengesizliği vardır*	490	77,4

*Satır yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4. 9. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afet Tanımı Bilgilerine Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021) Devamı.

Afet Tanımında Yer Alan İfadeler (n=633)	Sayı	%
İnsan kaynaklı olabilir*	304	48,0
İşten geri kalma sebebidir*	194	30,6
Halk sağlığı sorunudur*	160	25,3
İnsan varsa afet vardır*	140	22,1
Sonuçları önlenemez**	111	17,5
Yerel kaynaklar yeterlidir**	93	14,7
Arz-talep dengesizliği vardır*	71	11,2
Seyrek görülür**	40	6,3
Sağlık hizmetleri sunumu yeterlidir**	22	3,5
Ekonomik kayıp olmaz**	1	0,2

*Sorunun doğru cevabını ifade etmektedir.

**Sorunun yanlış cevabını ifade etmektedir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin afet tanımında belirttikleri ifadeler incelendiğinde; %97,0'si (n=614) “Doğa Kaynaklı Olabilir”, %84,4'ü (n=534) “Sosyal Yaralanma Olabilir”, %79,0'u (n=500) “Toplumda Yıkıcı Etki Yaratabilir”, %78,0'i (n=494) “Ruhsal Yaralanma Olabilir” ve %77,4'ü (n= 490) Arz-Talep Dengesizliği Var” olarak yanıt vermişlerdir (Tablo 4. 8. Devamı).

Tablo 4. 9. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afetlerin Sonuçları Hakkındaki Bilgi Durumlarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Özellik	Sayı	%
<u>Afetler sonucu oluşacak olumsuz etkilerin önlenebilirliği (n=633)</u>		
Evet	605	95,6
Hayır	28	4,4
<u>Afet Sonuçlarını Önleme Konusundaki Öneriler (n=595)*</u>		
Eğitim verilmesi	565	95,0
Politikalar geliştirilmesi	491	82,5
TV, medya programları ile bilgilendirme	472	79,3
Diğer	16	2,7

*Satır yüzdeleri verilmiştir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin %95,6'sı (n=605) afet sonunda doğacak olumsuz sonuçların önlenebilir olduğunu düşünmektedir. Öğretmenlerin %95,0'i (n=565) “Eğitim Verilmesini”, %82,5'i (n=491) “Politikalar Geliştirilmesini” ve

%79,3'ü (n=472) “TV, Medya Programlarıyla Bilgilendirme Yapılmasını” afet sonuçlarının önlenmesi konusundaki öneriler olarak belirtmiştir (Tanlo 4. 9.).

Tablo 4. 10. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Türkiye’de En Sık Görülen Afet Türünü Bilme Durumlarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Türkiye’de en sık görülen afet türü	Sayı	%
Deprem*	354	55,5
Trafik Kazası	91	14,3
Sel	58	9,1
Terör olayı	59	9,2
Yangın	33	5,2
Çığ	18	2,8
Toprak kayması	14	2,2
Maden ocağı patlaması	8	1,2
Diğer	3	0,5
Fırtına	-	-
Uçak kazası	-	-
Toplam	638	100,0

* Doğru yanıtı ifade etmektedir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin %55,5’i (n=354) “Deprem” ifadesini Türkiye’de en sık görülen afet türü olarak belirtmiştir (Tablo 4. 10.).

Öğretmenlerin %33,8’i (n=215) Ankara’yı 3. Derece Deprem Bölgesi, %25,8’i 4. Derece Deprem Bölgesi olarak belirtmiştir. Ankara ili Türkiye Deprem Risk Haritasına göre belirli bölgeleri 3. derece, geriye kalan diğer bölgeleri ise 4. Derece riskli bölgede yer almaktadır.

Tablo 4. 11. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afete Bireysel Hazırlık Durumlarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

<u>Bireysel afet ve acil durum çantası hazırlama durumu (n=632)</u>	Sayı	%
Evet	167	26,4
Hayır	465	73,6
<u>Bireysel/aile afet planı yapma durumu (n=629)</u>		
Evet	215	34,1
Hayır	414	65,9
<u>Doğal Afetler Sigortası yaptırma durumu (n=605)</u>		
Evet	220	36,4
Hayır	385	63,6
Bilmiyorum	-	-

Çalışmaya katılım gösteren öğretmenlerin %65,9'u (n=414) Bireysel Afet Planı Yapmadığını belirtirken, %34,1'i (n=215) ise bireysel afet planı yaptığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %73,6'sı (n=465) bireysel afet ve acil durum çantası hazırlamadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin %63,6'sı (n=385) evine doğal afet sigortası yaptırmamışken, %36,4'ü (n=220) yaptırdığını belirtmiştir (Tablo 4. 11.).

4.6. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullarının Afete Hazırlığı İle İlgili İfadelerine Dayalı Bulgular

Tablo 4. 12. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Okullarında Öğrencilere Afet Eğitimi Verilmesi İle İlgili İfadelere Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Özellik	Sayı	%
<u>Öğretmenlerin öğrencilere afet eğitimi vermesi(n=602)</u>		
Evet	481	79,9
Hayır	121	20,1
<u>Öğrencilere farklı kurumlar tarafından afet eğitimi verilmesi (n=596)</u>		
Evet	289	48,5
Hayır	307	51,5

Çalışmaya katılan öğretmenlerin %79,9'u (n=481) görev yaptıkları okulda afet eğitimi verdiğini belirtirken, %20,1'i (n=121) eğitim vermediğini belirtmiştir. Öğretmenlerin %51,5'i (n=307) görev yaptığı okulda öğrencilere daha önce herhangi bir kurum tarafından afet eğitiminin verilmediğini belirtmiştir (Tablo 4. 12.).

Tablo 4. 13. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okulun Afet Planı İle İlgili İfadelerine Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Özellik	Sayı	%
<u>Görev yapılan okulun bir afet planı olma durumu (n=605)</u>		
Yok	16	2,6
Var	436	72,1
Bilmiyorum	153	25,3
<u>Okulun afet planında görev alma durumu (n=473)</u>		
Yok	125	26,4
Var	318	67,2
Bilmiyorum	30	6,4

Çalışmaya katılan öğretmenlerin %72,1'i (n=436) görev yaptığı okulda bir afet planı olduğunu belirtirken, %25,3'ü (n=153) ise konu hakkında bilgisi olmadığını ifade etmiştir. Öğretmenlerin %67,2'si (n=318) görev yaptığı okulundaki afet planında bir görevi olduğunu belirtmiştir (Tablo 4. 13.).

Tablo 4. 14. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okulun Afete Hazırlık Durumları İle İlgili İfadelerine Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Özellik	Sayı	%
<u>Okulun toplanma alanı olma durumu (n=595)</u>		
Yok	30	5,1
Var	450	75,6
Bilmiyorum	115	19,3
<u>Okulda sığınak bulunma durumu (n=605)</u>		
Yok	165	27,3
Var	290	47,9
Bilmiyorum	150	24,8
<u>Okulda tatbikat yapılma durumu (n=605)</u>		
Hayır	39	6,4
Evet	490	81,0
Bilmiyorum	76	12,6

Çalışmaya katılan öğretmenlerin %75,6'sı (n=450) görev yaptığı okulda afet durumları için toplanma alanı olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin %47,9'u (n=290) görev yaptığı okulda bir sığınak olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin %81,0'i (n=490) görev yaptığı okulda öğretmen, öğrenci ve idari personelin katıldığı tatbikatların yapıldığını belirtmiştir (Tablo 4. 14.).

4.7. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ile İlgili Bulgular

Öğretmenlerin yanıtladığı Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ile ilgili olarak yapılan analizde Cronbach-alpha iç tutarlılık katsayılarına (0,84) göre ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 4. 15. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeğinin Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlarının Ortalamalarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

	Ölçek maddeleri	Orta- lama	Standart Sapma
Algılanan Duyarlık	Önümüzdeki birkaç yıl içinde Acil durum/Afet yaşama ihtimalim çok yüksektir.	3,42	1,09
	Yaşamımın herhangi bir döneminde Acil durum/Afet yaşayacağımı göz önünde bulundururum.	4,09	0,94
	Acil durumlara/Afetlere hazırlıkta bina dayanıklılığını artırmak benim için önemlidir.	4,63	0,72
	Acil durumlara/Afetlere hazırlıkta acil durum/afet çantası hazırlamayı önemsemem.	4,08	1,11
	Yakın çevrem ile acil durumlarda/afetlerde gerekli acil iletişim numaraları hakkında konuşurum.	3,98	1,11
	Evdeki sabitlenebilecek eşyaları sabitlemeyi gereksiz buluyorum.	4,46	0,99
Algılanan Ciddiyet	Acil durum/Afet yaşama ihtimalini düşünmek beni korkutur.	3,94	1,26
	Acil durum/Afet yaşarsam hayatımda hiçbir şey değişmeyecek.	4,36	1,05
	Acil durumlar/Afetler sonucu sevdiğilerimi kaybetmekten korkmam.	4,18	1,44
	Acil durumlar/Afetler sonucunda ölmekten korkarım.	3,99	1,26
Algılanan Yarar	Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yaptığımda kendimi güvende hissederim.	3,93	1,10
	Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmak acil durumlar/afetler sonrası ölüm riskini azaltabilir.	4,37	0,95
	Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmam aile bireylerimi de koruyacaktır.	4,36	0,98
	Acil durumlara/Afetlere hazırlık yapmak acil durumlarda/afetlerde ihtiyaçlarıma karşılık verecektir.	4,40	0,90
	Acil durumlara/Afetlere hazırlık yara almadan (sakatlanmadan) yaşamama yardım edecektir.	3,95	1,04
	Acil durumlara/Afetlere hazırlık ailem ve kendim için gereklidir (faydalıdır).	4,68	0,60

Çalışmaya katılan öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeğinin Algılanan Duyarlılık alt boyutunda en yüksek ortalama ($4,63 \pm 0,72$) “Acil durumlara/Afetlere hazırlıkta bina dayanıklılığımı artırmak benim için önemlidir.” ifadesine aittir. Algılanan Ciddiyet alt boyutunda en yüksek ortalama ($4,36 \pm 1,05$) “Acil durum/Afet yaşarsam hayatımda hiçbir şey değişmeyecek” ifadesine, Algılanan

Yarar alt boyutunda ise en yüksek ortalama ($4,68\pm0,60$) “Acil durumlara/Afetlere hazırlık ailem ve kendim için gereklidir (faydalıdır).” ifadesine aittir (Tablo 4. 15.).

Tablo 4.15. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeğinin Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlarının Ortalamalarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021) **Devamı.**

Ölçek maddeleri	Ortalama	Standart Sapma
Acil durumlara/Afetlere hazırlık yapmaktan çok daha önemli sorumluluklarım var.	3,56	1,42
Acil durumlara/Afetlere hazırlık yapmak için yeterli param yok.	3,89	1,19
Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmak çok fazla zamanımı alır.	3,97	1,18
Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmak için yeterli bilgim yok.	3,72	1,25
Kaderimde Acil durumlarda/Afetlerde ölmek varsa ölürüm.	3,53	1,40
Acil durumlara/Afetlere hazır olma adına tatbikat yapmak bana zor gelir.	4,05	1,23
Acil durumlara/Afetlere hazırlıklı olmak için bireysel hazırlık yapmayı gereksiz buluyorum.	4,39	1,07
Acil durumlara/Afetlere hazırlık yapmak iyi hissetmemi sağlamaz.	4,15	1,16
Afete Hazırlık - Temel Afet Bilinci eğitimlerini almak için çaba harcamayı gereksiz buluyorum.	4,44	0,97
Aile için afet planının anlaşılması zordur.	4,21	1,03
Aile için afet planı bireyin hazırlayamayacağı kadar gereksiz ayrıntılarla doludur.	4,23	1,05
Aile için afet planının yararlı olduğuna inanmıyorum.	4,24	1,23
Aile için afet planını uygulamaya geçirmek bana zor gelir.	4,03	1,14
Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmak bana zor geliyor.	4,15	1,06

Çalışmaya katılan öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeğinin Algılanan Engeller alt boyutunda en yüksek ortalama ($4,44\pm0,97$) “Afete Hazırlık - Temel Afet Bilinci eğitimlerini almak için çaba harcamayı gereksiz buluyorum” ifadesine, en düşük ortalama ($3,53\pm1,40$) ise “Kaderimde Acil durumlarda/Afetlerde ölmek varsa ölürüm.” ifadesine aittir (Tablo 4. 15.).

Tablo 4. 15. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeğinin Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlarının Ortalamalarına Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021) **Devamı.**

	Ölçek maddeleri	Ortalama	Standart Sapma
Eyleme Geçiriciler	Aile üyelerim Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmanın gerekliliği konusunda beni bilgilendirmezler.	3,93	1,20
	Arkadaşlarım Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmanın gerekliliği konusunda beni aydınlatırlar.	3,53	1,16
	Fikirlerine önem verdiğim insanlar Acil durumlara/Afetlere hazırlıklı olma konusunda beni yönlendirirler.	3,66	1,16
	Acil durum/Afet konusundaki politikalar beni Acil Durumlar/Afetler konusunda hazırlıklı olmaya teşvik ederler.	3,76	1,16
	Kitapçıklar, gazeteler, broşürler beni yeterince bilgilendirmezler.	3,54	1,19
Öz yeterlik	Temel ilk yardım uygulayabilirim.	3,18	1,31
	Yangın söndürme cihazını kullanamam.	3,45	1,48
	Mahalleimde yaşayanlarla birlikte Acil durumlar/Afetler ile ilgili tahliye planı oluşturamam.	3,27	1,25
	Acil durum/Afet sonrası ihtiyacım olursa psikolojik destek almak için gerekli hizmete erişebilirim.	4,04	1,06
	Yangın çıkmasına neden olacak tehlikeleri belirleyebilirim.	4,21	0,90
	Evde sabitlemesi gereken eşyaları sabitleyebilirim.	4,02	1,06
	Basit düzeyde olsa dahi arama-kurtarma yapamam.	3,69	1,22
	Depremden korunmak için yaşadığım evde/binada güvenli yer belirleyebilirim.	4,09	0,90
	Bir afet sonrasında yerel yetkililerce belirlenmiş olan sığınak yerini bulamam.	3,60	1,27
	Bir afet sonrasında aile bireylerinin yeniden bir araya gelebileceği bir toplanma yeri belirleyebilirim.	4,15	1,00

Çalışmaya katılan öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeğinin Eyleme Geçiriciler alt boyutunun en yüksek ortalaması ($3,93 \pm 1,20$) “Aile üyelerim Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmanın gerekliliği konusunda beni bilgilendirmezler.” İfadesine, Öz yeterlilik alt boyutunun en yüksek ortalaması ($4,21 \pm 0,90$) ise “Yangın çıkmasına neden olacak tehlikeleri belirleyebilirim.” ifadesine aittir (Tablo 4. 15.).

Tablo 4. 16. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Ve Alt Boyutlarından Aldıkları Pumaların Betimsel İstatistiklerine İlişkin Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek/Alt Boyut	Ranj	Min.	Maks.	Medyan	Ortalama	Standart Sapma
Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği	2,33	2,67	5,00	4,00	3,99	0,51
Algılanan duyarlılık	2,67	2,33	5,00	4,15	4,11	0,56
Algılanan ciddiyet	3,50	1,50	5,00	4,16	4,11	0,77
Algılanan yarar	3,17	1,83	5,00	4,52	4,28	0,73
Algılanan engeller	4,00	1,00	5,00	4,22	4,04	0,81
Eyleme geçiriciler	3,80	1,20	5,00	3,65	3,68	0,79
Öz yeterlik	2,60	2,40	5,00	3,79	3,77	0,67

Çalışmaya katılan öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan Duyarlılık alt boyut ortalaması $4,11 \pm 0,56$, Algılanan Ciddiyet alt boyutu ortalaması $4,11 \pm 0,77$, Algılanan Yarar boyutu ortalaması $4,28 \pm 0,73$, Algılanan Engeller alt boyutu ortalaması $4,04 \pm 0,81$, Eyleme Geçiriciler alt boyutu ortalaması $3,68 \pm 0,79$, Öz Yeterlilik alt boyutu ortalaması $3,77 \pm 0,67$ olarak belirlenmiş olup Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ortalamaları $3,99 \pm 0,51$ olarak belirlenmiştir (Tablo 4. 16.).

Tablo 4. 17. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlarının Çeyrekliklere İlişkin Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek/Alt Boyut	Çeyreklikler			
	N	25	50	75
Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği	638	3,64	4,00	4,40
Algılanan duyarlık	638	3,67	4,17	4,50
Algılanan ciddiyet	638	3,67	4,00	4,75
Algılanan yarar	638	3,83	4,50	4,83
Algılanan engeller	638	3,71	4,21	4,64
Eyleme geçiriciler	638	3,20	3,60	4,20
Öz yeterlik	638	3,20	3,80	4,30

Tablo 4. 18. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puanların Normal Dağılıma Uygunluğuna İlişkin Analiz Sonuçları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçekler	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk			Çarpıklık	Basıklık
	İst.	sd	p	İst.	Sd	P		
Genel Afete Hazırlık İnanç	0,09	638	0,00	0,97	638	0,00	-0,43	-0,47
Algılanan duyarlık	0,11	638	0,00	0,97	638	0,00	-0,38	-0,16
Algılanan ciddiyet	0,13	638	0,00	0,91	638	0,00	-0,71	0,10
Algılanan yarar	0,18	638	0,00	0,87	638	0,00	-1,16	1,05
Algılanan engeller	0,12	638	0,00	0,88	638	0,00	-1,37	1,92
Eyleme geçiriciler	0,08	638	0,00	0,97	638	0,00	-0,18	-0,55
Öz yeterlik	0,06	638	0,00	0,98	638	0,00	0,03	-0,87

Toplanan verilerin çarpıklık-basıklık katsayıları $\pm 2,0$ değerleri aralığında bulunmasından dolayı normal kabul edilmiştir (150). Yapılan incelemeler doğrultusunda çalışmaya katılan öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği, Algılanan duyarlık, Algılanan ciddiyet, Algılanan yarar, Algılanan engeller, Eyleme

geçiriciler ve Öz yeterlilik alt boyut puanları normal dağılım göstermektedir (Tablo 4.18.).

4.7.1. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Toplam Puanları ile İlişkili Özelliklere Ait Bulgular

Tablo 4. 19. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Yaş Gruplarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçekler	Yaş	Kişi Sayısı	Ortalama	Test	p Değeri
Genel Afete Hazırlık İnanç	25 yaş ve altı	8	4,1	F=1,13	0,32
	26-40 yaş	289	4,0		
	40 yaş ve üzeri	329	4,0		
Algılanan duyarlık	25 yaş ve altı	8	4,2	F=7,81	0,01
	26-40 yaş	289	4,2		
	40 yaş ve üzeri	329	4,0		
Algılanan ciddiyet	25 yaş ve altı	8	4,2	F=5,04	0,01
	26-40 yaş	289	4,2		
	40 yaş ve üzeri	329	4,0		
Algılanan yarar	25 yaş ve altı	8	4,0	F=7,56	0,01
	26-40 yaş	289	4,4		
	40 yaş ve üzeri	329	4,2		
Algılanan engeller	25 yaş ve altı	8	4,7	F=2,47	0,09
	26-40 yaş	289	4,0		
	40 yaş ve üzeri	329	4,0		
Eyleme geçiriciler	25 yaş ve altı	8	2,8	F=7,51	0,01
	26-40 yaş	289	3,6		
	40 yaş ve üzeri	329	3,8		
Öz yeterlik	25 yaş ve altı	8	3,8	F=0,61	0,54
	26-40 yaş	289	3,7		
	40 yaş ve üzeri	329	3,8		

F: Tek Yönlü (One-Way) ANOVA testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin yaşlarına göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği (p=0,32), Algılanan engeller (p=0,09) ve Öz yeterlik (p=0,54) alt ölçek puanları anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ölçeğin Algılanan Duyarlık (p=0,01), Algılanan Ciddiyet (p=0,01), ve Eyleme geçiriciler (p=0,01) alt boyutları anlamlı bir farklılık göstermektedir (Tablo 4.19.). Tamhane's T2 çoklu karşılaştırma testine göre

algılanan ciddiyet boyutunda yaşı 26-40 yaş aralığında olanların puanları (4,2) yaşı 40 ve üzeri olanların puanlarına (4,0) göre anlamlı şekilde yüksektir. Eyleme geçiriciler alt boyutunda yaşı 26-40 yaş aralığında olanların puanları (3,6) yaşı 25 ve altında olanların puanlarına (2,8) göre anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4. 20.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Sosyodemografik Özelliklerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Toplam Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Özellik	Değişken	Kişi sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Cinsiyet	Kadın	436	4,0	0,01	t=3,62
	Erkek	202	3,9		
Çocuk	Var	450	4,0	0,01	t=2,76
	Yok	188	3,9		
Medeni Durum	Evli	487	4,0	0,01	F=11,39
	Bekar	131	3,8		
	Ayrı	20	4,2		
Eğitim durumu	Yüksekokul	48	3,9	0,03	F= 3,66
	Fakülte	484	4,0		
	Yüksek Lisans	106	3,9		
Yaşadıkları Bölge	Karadeniz	47	3,8	0,01	F=5.18
	Marmara	46	3,8		
	Ege	31	4,0		
	Akdeniz	39	3,7		
	İç Anadolu	448	4,0		
	Doğu Anadolu	16	4,2		
Güneydoğu	11	4,2			

F: Tek Yönlü (One-Way) ANOVA testi değeri, t: t-testi değeri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet (p=0,01, t=3,62), çocuk sahibi olma durumu (p=0,01, t=2,76), medeni durumu (p=0,01, F=11,39), eğitim durumu (p=0,03,

F=3,66),ve yaşadıkları bölge (p=0,01, F=5,18) ile Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir (Tablo 4. 20.).

Daha sonra yapılan Tamhane's T2 çoklu karşılaştırma testine göre kadınların puanları (4,0) erkeklerin puanlarına (3,9) göre anlamlı biçimde yüksektir. Çocuğu olan öğretmenlerin ortalama puanları (4,0) olmayanların puanlarına (3,9) göre anlamlı biçimde yüksektir. Evli öğretmenlerin puanları (4,0) bekârların puanlarına (3,8) göre anlamlı şekilde yüksektir. Doğu Anadolu bölgesinde yaşayan öğretmenlerin puanları (4,2) ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayanların puanları (4,2), Karadeniz bölgesinde yaşayanların puanları (3,8) ve Marmara bölgesinde yaşayanların puanlarına (3,8) göre anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4. 21. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afet Deneyimlerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Toplam Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Özellik	Değişken	Kişi sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Afet Yaşama Durumu	Hayır	445	4,0	0,01	t=-2,46
	Evet	193	4,1		
Eğitim Alma Durumu	Hayır	606	4,0	0,01	t=-2,56
	Evet	32	3,9		
Yardım için Görev Alma Durumu	Hayır	606	4,0	0,01	t=-2,55
	Evet	32	4,2		

t: t-testi değeri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin afet yaşama durumu (p=0,01, t=-2,46), eğitim alma durumu (p=0,01, t=-2,56) ve afetten etkilenen kişilere yardım için görev alma durumu (p=0,01, t=-2,55) ile Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir (Tablo 4.21).

Ortalamalara bakıldığında afet yaşayan öğretmenlerin puanları (4,1) afet yaşamayanların puanlarına (4,0) göre, kurumsal eğitime katılan öğretmenlerin puanları (4,0) eğitime katılmayanların puanlarına (3,9) göre, herhangi bir afette görev

alan öğretmenlerin puanları (4,2) görev almayanların puanlarına (4,0) göre anlamlı biçimde yüksek çıkmıştır (Tablo 4. 21.)

Tablo 4. 22. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afet Hakkında Bazı Bilgi, Davranış ve Görüşlerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Toplam Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Özellik	Değişken	Kişi sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Olumsuz Etkilerin Önlenebilirliği	Evet	609	4,0	0,02	t=2,40
	Hayır	29	3,8		
Bireysel Afet Planı Yapma Durumu	Evet	220	4,2	0,01	t=7,08
	Hayır	418	3,9		
Afet çantası Hazırlama Durumu	Evet	167	4,1	0,01	t=4,07
	Hayır	471	3,9		
Doğal Afet Sigortası Yapma Durumu	Evet	244	3,9	0,04	t=-2,02
	Hayır	394	4,0		

t: t-testi değeri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin afetlerin olumsuz etkilerinin önlenebilir olup olmadığı hakkındaki görüşleri (p=0,02, t=2,40), bireysel afet planı yapma durumu (p=0,01, t=7,08), afet çantası hazırlama durumu (p=0,01, t=4,07) ve Doğal Afet Sigortası yapma durumu (p=0,04, t=2,02) ile Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir (Tablo 4. 22.).

Afetler sonucunda doğabilecek olumsuz sonuçların önlenebilir olduğu görüşünde olan öğretmenlerin (4,0), olumsuz sonuçları önlenemez görüşünde olan öğretmenlere (3,8) göre, bireysel/aile afet planı yapan öğretmenlerin (4,2), yapmayan öğretmenlere (3,9) göre, afet ve acil durum çantası hazırlayan öğretmenlerin (4,1), hazırlamayan öğretmenlere (3,9) göre, Doğal Afet Sigortası yaptırmayan

öğretmenlerin (4,0), yaptıran öğretmenlere (3,9) göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği puanlarının daha yüksek olduğu gözlenmiştir (Tablo 4. 22.).

Tablo 4. 23. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Afete Hazırlığı İle İlgili İfadelerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Toplam Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Özellik	Değişken	Kişi sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Okul Afet Planı	Yok	16	3,8	0,01	F=27,0
	Var	436	4,1		
	Bilmiyorum	153	3,5		
Okul Afet Planında Görevi	Yok	125	4,0	0,01	F=11,41
	Var	318	4,1		
	Bilmiyorum	30	3,6		
Toplanma Alanı	Yok	30	3,7	0,01	F=24,43
	Var	450	4,1		
	Bilmiyorum	115	3,7		
Sığınak Durumu	Yok	165	4,0	0,01	F=11,74
	Var	290	4,0		
	Bilmiyorum	150	3,8		
Tatbikat Yapılma Durumu	Hayır	39	4,1	0,01	F=5,08
	Evet	490	3,9		
	Bilmiyorum	76	3,8		

F: Tek Yönlü (One-Way) ANOVA testi değeri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okulun afete hazırlığı ile ilgili ifadelerinden; okul afet planı varlığı (p=0,01, F=27,0), okul afet planında görevi olma durumu (p=0,01, F=11,41), okulda toplanma alanı olma durumu (p=0,01, F=24,43), okulda sığınak olma durumu (p=0,01, F=11,74) ve okulda tatbikat yapılma durumu (p=0,01, F=5,08) ile Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir (Tablo 4. 23).

Tamhane's T2 çoklu karşılaştırma testine göre okullarında afet planı olduğunu ifade eden öğretmenlerin puanları (4,1), okullarında afet planı olmadığını ifade eden öğretmenlerin puanlarına (3,8) ve planın olduğunu bilmeyenlerin puanlarına (3,5) göre, okul afet planında görev aldığını söyleyen öğretmenlerin puanları (4,1), görev aldığını bilmeyen öğretmenlerin puanlarına (3,6) göre, okullarında afet toplanma alanı bulunduğunu ifade eden öğretmenlerin puanları (4,1), okullarında toplanma alanı bulunmadığını ifade eden öğretmenlerin puanlarına (3,7) göre anlamlı bir şekilde yüksek çıkmıştır. Okullarında sığınak olduğunu ifade eden öğretmenlerin puanları (4,0), okullarında sığınak olup olmadığını bilmeyen öğretmenlerin puanlarına (3,8) göre anlamlı bir şekilde yüksek bulunmuştur.

4.7.2. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyutları Puanları ile İlişkili Özelliklerine Ait Bulgular

Tablo 4. 24. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek Alt Boyut	Cinsiyet	Kişi sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlık	Kadın	436	4,2	0,01	t=3,87
	Erkek	202	4,0		
Algılanan ciddiyet	Kadın	436	4,3	0,01	t=9,00
	Erkek	202	3,7		
Algılanan yarar	Kadın	436	4,4	0,01	t=5,61
	Erkek	202	4,0		
Algılanan engeller	Kadın	436	4,1	0,01	t=2,65
	Erkek	202	3,9		
Eyleme geçirciler	Kadın	436	3,8	0,01	t=4,01
	Erkek	202	3,5		
Öz yeterlik	Kadın	436	3,7	0,01	t=-2,75
	Erkek	202	3,9		

t: t testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan duyarlık, Algılanan ciddiyet, Algılanan yarar, Algılanan

engeller, Eyleme geçirciler ve Öz yeterlilik alt boyut puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ve kadın öğretmenlerin puan ortalamaları tüm alt ölçeklerde erkek öğretmenlerin alt ölçek puan ortalamalarından yüksektir (tüm alt ölçekler için p değeri=0,01) (Tablo 4. 24).

Tablo 4. 25. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çocuk Sahibi Olma Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek Alt Boyut	Çocuk Durumu	Kişi sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlık	Evet	450	4,1	0,32	t=1,00
	Hayır	188	4,0		
Algılanan ciddiyet	Evet	450	4,2	0,03	t=2,18
	Hayır	188	4,0		
Algılanan yarar	Evet	450	4,3	0,05	t=1,98
	Hayır	188	4,2		
Algılanan engeller	Evet	450	4,1	0,01	t=2,95
	Hayır	188	3,9		
Eyleme geçirciler	Evet	450	3,8	0,01	t=4,64
	Hayır	188	3,5		
Öz yeterlik	Evet	450	3,8	0,46	t=0,73
	Hayır	188	3,7		

t: t testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin çocuk sahibi olma durumlarına göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan ciddiyet (p=0,03), Algılanan engeller (p=0,01), Eyleme geçirciler (p=0,01) alt boyut puanları anlamlı bir farklılık göstermektedir. Çocuğu olan öğretmenlerin ortalama puanları, çocuğu olmayan öğretmenlerden daha yüksektir (Tablo 4. 25.)

Tablo 4. 26. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek Alt Boyut	Medeni Durum	Kişi sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlık	Evli	487	4,1	0,16	F=1,85
	Bekâr	131	4,0		
	Ayrı	20	4,2		
Algılanan ciddiyet	Evli	487	4,1	0,01	F=12,31
	Bekâr	131	3,9		
	Ayrı	20	4,7		
Algılanan yarar	Evli	487	4,3	0,01	F=17,54
	Bekâr	131	4,0		
	Ayrı	20	4,8		
Algılanan engeller,	Evli	487	4,1	0,01	F=13,44
	Bekâr	131	3,7		
	Ayrı	20	3,9		
Eyleme geçiriciler	Evli	487	3,7	0,01	F=7,86
	Bekâr	131	3,5		
	Ayrı	20	4,2		
Öz yeterlik	Evli	487	3,8	0,22	F=1,50
	Bekâr	131	3,7		
	Ayrı	20	4,0		

F: Tek Yönlü (One-Way) ANOVA testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin medeni duruma göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan ciddiyet (p=0,01), Algılanan yarar (p=0,01), Algılanan engeller (p=0,01), Eyleme geçiriciler (p=0,01) alt boyut puanları medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Tüm alt ölçeklerde bekâr olanların ortalama puanları en düşük, herhangi bir nedenle eşinden ayrı olanların ölçek puanı ise en yüksek çıkmıştır (Tablo 4. 26.).

Tablo 4. 27. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Öğrenim Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek Alt Boyut	Öğrenim Durumu	Kişi sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlık	Yüksekokul	48	4,1	0,22	F=1,54
	Fakülte	484	4,1		
	Y.Lisans	106	4,2		
Algılanan ciddiyet	Yüksekokul	48	4,0	0,47	F=0,76
	Fakülte	484	4,1		
	Y.Lisans	106	4,2		
Algılanan yarar	Yüksekokul	48	4,4	0,01	F=13,66
	Fakülte	484	4,3		
	Y.Lisans	106	4,0		
Algılanan engeller	Yüksekokul	48	3,9	0,01	F=5,32
	Fakülte	484	4,1		
	Y.Lisans	106	3,8		
Eyleme geçiriciler	Yüksekokul	48	3,6	0,58	F=0,55
	Fakülte	484	3,7		
	Y.Lisans	106	3,6		
Öz yeterlik	Yüksekokul	48	3,7	0,40	F=0,91
	Fakülte	484	3,8		
	Y.Lisans	106	3,7		

F: Tek Yönlü (One-Way) ANOVA testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin öğrenim durumlarına göre Genel Afete Hazırlık İnanç ölçeği Algılanan yarar ($p=0,01$) ve Algılanan engeller ($p=0,01$) alt boyut puanları öğrenim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Her iki ölçek de de yüksek lisans mezunu öğretmenler en düşük ortalamaya sahiptir (Tablo 4. 27).

Farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tamhane's T2 çoklu karşılaştırma testine göre algılanan yarar alt boyutuna göre yüksekokul mezunu öğretmenlerin puanları (4,4) öğrenim durumu yüksek lisans olanların puanlarına (4,0) göre anlamlı şekilde yüksektir. Algılanan Engeller alt boyutuna göre fakülte mezunu öğretmenlerin puanları (4,1) öğrenim durumu yüksek lisans olanların puanlarına (3,8) göre anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4. 28. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin En Uzun Süre Yaşadıkları Bölgeye Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek Alt Boyut	Bölgeler	Kişi sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlık	Karadeniz	47	4,0	0,61	F=0,76
	Marmara	46	4,2		
	Ege	31	4,1		
	Akdeniz	39	4,1		
	İç Anadolu	448	4,1		
	Doğu And.	16	3,9		
	Güneydoğu	11	4,1		
Algılanan ciddiye	Karadeniz	47	4,2	0,08	F=1,87
	Marmara	46	3,9		
	Ege	31	3,9		
	Akdeniz	39	4,0		
	İç Anadolu	448	4,2		
	Doğu And.	16	4,2		
	Güneydoğu	11	3,8		
Algılanan yarar	Karadeniz	47	4,7	0,01	F=6,72
	Marmara	46	4,2		
	Ege	31	4,1		
	Akdeniz	39	3,8		
	İç Anadolu	448	4,3		
	Doğu And.	16	4,7		
	Güneydoğu	11	4,6		
Algılanan engeller	Karadeniz	47	3,6	0,01	F=6,45
	Marmara	46	3,8		
	Ege	31	4,1		
	Akdeniz	39	3,9		
	İç Anadolu	448	4,1		
	Doğu And.	16	4,7		
	Güneydoğu	11	4,3		
Eyleme geçirciler	Karadeniz	47	3,4	0,01	F=6,55
	Marmara	46	3,6		
	Ege	31	3,8		
	Akdeniz	39	3,2		
	İç Anadolu	448	3,8		
	Doğu And.	16	3,5		
	Güneydoğu	11	4,3		
Öz yeterlik	Karadeniz	47	3,7	0,01	F=4,60
	Marmara	46	3,5		
	Ege	31	4,0		
	Akdeniz	39	3,4		
	İç Anadolu	448	3,8		
	Doğu And.	16	3,5		
	Güneydoğu	11	4,0		

F: Tek Yönlü (One-Way) ANOVA testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin en uzun süre yaşadıkları bölgeye göre Genel Afete Hazırlık İnanç ölçeği Algılanan yarar (p=0,01), Algılanan engeller (p=0,01), Eyleme Geçiriciler (p=0,01) ve Öz Yeterlilik (p=0,01) alt boyut puanları anlamlı bir farklılık göstermektedir (Tablo 4. 28)

Tamhane's T2 çoklu karşılaştırma testine göre; Algılanan yarar alt boyutunda Akdeniz bölgesinde yaşayanların puanları (3,8) diğer bölgelerde yaşayanların puanlarına göre anlamlı şekilde düşüktür. Algılanan engeller alt boyutunda Karadeniz bölgesinde yaşayanların puanları (3,6) diğer bölgelerde yaşayanların puanlarına göre anlamlı şekilde düşüktür. Eyleme geçiriciler alt boyutunda Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayanların puanları (4,3) diğer bölgelerde yaşayanların puanlarına göre anlamlı şekilde yüksektir. Öz yeterlilik alt boyutunda Ege bölgesinde yaşayanların puanları (4,0) Marmara bölgesinde yaşayanların puanlarına (3,5), Akdeniz bölgesinde yaşayanların puanlarına (3,4) ve Doğu Anadolu bölgesinde yaşayanların puanlarına (3,5) göre anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4. 29.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afet Yaşama Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek Alt Boyut	Afet Yaşama	Kişi sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlık	Hayır	445	4,1	0,048	t=-1,98
	Evet	193	4,2		
Algılanan ciddiyet	Hayır	445	4,1	0,54	t=-0,62
	Evet	193	4,1		
Algılanan yarar	Hayır	445	4,2	0,03	t=-2,23
	Evet	193	4,4		
Algılanan engeller	Hayır	445	4,0	0,09	t=-1,72
	Evet	193	4,1		
Eyleme geçiriciler	Hayır	445	3,6	0,01	t=-3,88
	Evet	193	3,9		
Öz yeterlik	Hayır	445	3,7	0,01	t=-2,53
	Evet	193	3,9		

t: t testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin afet yaşama durumlarına göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan duyarlık, Algılanan yarar, Eyleme Geçiriciler e Öz Yeterlilik alt boyut puanları anlamlı bir farklılık göstermektedir (p değerleri sırasıyla; 0,048, 0,03, 0,01, 0,01). Afet yaşayan öğretmenlerin puan ortalamaları tüm bu alt ölçeklerde yaşamayan öğretmenlerin puan ortalamasından yüksektir (Tablo 4. 29.)

Tablo 4. 30.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kurumsal Afet Eğitimi Alma Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek/Alt Boyut	Eğitim Alma	Kişi sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlılık	Evet	297	4,1	0,62	t=0,50
	Hayır	341	4,1		
Algılanan ciddiyet	Evet	297	4,1	0,99	t=0,01
	Hayır	341	4,1		
Algılanan yarar	Evet	297	4,4	0,02	t=2,44
	Hayır	341	4,2		
Algılanan engeller	Evet	297	4,0	0,20	t=1,27
	Hayır	341	4,0		
Eyleme geçiriciler	Evet	297	3,7	0,83	t=0,22
	Hayır	341	3,7		
Öz yeterlik	Evet	297	3,9	0,01	t=5,75
	Hayır	341	3,6		

t: t testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin kurumsal afet eğitimi alma durumlarına göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan yarar (p=0,02) ve Öz Yeterlilik (p=0,01) alt boyut puanları anlamlı bir farklılık göstermektedir. Her iki alt ölçekte de kurumsal afet eğitimi alanların ortalama puanları, almayanlardan yüksektir (sırası ile; 4,4-4,2 ve 3,9-3,6) (Tablo 4. 30.)

Tablo 4. 31.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afette Görev Alma Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek Alt Boyut	Afette Görev alma	Kişi Sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlılık	Hayır	606	4,1	0,62	t=-0,49
	Evet	32	4,2		
Algılanan ciddiyet	Hayır	606	4,1	0,08	t=1,74
	Evet	32	3,9		
Algılanan yarar	Hayır	606	4,8	0,01	t=-2,74
	Evet	32	4,6		
Algılanan engeller	Hayır	606	4,0	0,69	t=-0,40
	Evet	32	4,1		
Eyleme geçiriciler	Hayır	606	3,7	0,18	t=-1,33
	Evet	32	3,9		
Öz yeterlik	Hayır	606	3,8	0,08	t=-1,77
	Evet	32	3,4		

t: t testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin afette görev alma durumlarına göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan yarar alt boyut puanı anlamlı bir farklılık

göstermektedir ($p=0,01$). Afette görev alan öğretmenlerin algılanan yarar alt ölçek puan ortalaması 4,8 iken, görev almayan öğretmenlerin algılanan yarar alt ölçek puan ortalaması 4,6'dır (Tablo 4. 31.).

Tablo 4. 32. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afetlerin Olumsuz Sonuçlarının Önlenmesi Hakkındaki Görüşlerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek Alt Boyut	Olumsuz Sonuçların Önlenmesi	Kişi Sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlık	Evet	609	4,1	0,95	t=0,06
	Hayır	29	4,1		
Algılanan ciddiyet	Evet	609	4,1	0,01	t=4,51
	Hayır	29	3,6		
Algılanan yarar	Evet	609	4,3	0,01	t=-3,73
	Hayır	29	4,8		
Algılanan engeller	Evet	609	4,1	0,001	t=4,15
	Hayır	29	3,5		
Eyleme geçiriciler	Evet	609	3,7	0,57	t=-0,57
	Hayır	29	3,8		
Öz yeterlik	Evet	609	3,8	0,08	t=1,74
	Hayır	29	3,6		

t: t testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin afetlerin olumsuz sonuçlarının önlenmesi hakkındaki görüşlerine göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan ciddiyet ($p=0,01$), Algılanan yarar ($p=0,01$) ve Algılanan Engeller ($p=0,001$) alt boyut puanları anlamlı bir farklılık göstermektedir. Anlamlı çıkan tüm alt ölçeklerde afetlerin olumsuz sonuçları önlenebilir diyen öğretmenlerin ortalama ölçek puanları, önlenemez diyen öğretmenlere göre daha yüksektir (Tablo 4. 32.)

Tablo 4. 33. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Bireysel/Aile Afet Planı Yapma Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek Alt Boyut	Bireysel/ Aile Afet Planı Yapma	Kişi Sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlık	Evet	220	4,2	0,01	t=3,60
	Hayır	418	4,1		
Algılanan ciddiyet	Evet	220	4,1	0,57	t=0,57
	Hayır	418	4,1		
Algılanan yarar	Evet	220	4,4	0,01	t=4,13
	Hayır	418	4,2		
Algılanan engeller	Evet	220	4,3	0,01	t=7,10
	Hayır	418	3,9		
Eyleme geçirciler	Evet	220	3,9	0,01	t=5,90
	Hayır	418	3,6		
Öz yeterlik	Evet	220	4,0	0,01	t=5,21
	Hayır	418	3,7		

t: t testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin bireysel/aile afet planı yapma durumlarına göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan duyarlık (p=0,01), Algılanan yarar (p=0,01), Algılanan Engeller (p=0,01), Eyleme Geçirciler (p=0,01) ve Öz yeterlilik (p=0,01) alt boyut puanları anlamlı bir farklılık göstermektedir. Anlamlı çıkan tüm alt ölçeklerde bireysel/aile afet planı yapan öğretmenlerin alt ölçek ortalama puanları bireysel/aile afet planı yapmayan öğretmenlerden yüksektir (Tablo 4. 33).

Tablo 4. 34. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Bireysel Afet ve Acil Durum Çantası Hazırlama Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek Alt Boyut	Afet ve Acil Durum Çantası Hazırlama	Kişi Sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlık	Evet	167	4,3	0,01	t=4,60
	Hayır	471	4,1		
Algılanan ciddiyet	Evet	167	4,2	0,52	t=0,64
	Hayır	471	4,1		
Algılanan yarar	Evet	167	4,4	0,01	t=3,38
	Hayır	471	4,2		
Algılanan engeller	Evet	167	4,2	0,01	t=3,84
	Hayır	471	3,9		
Eyleme geçiriciler	Evet	167	3,8	0,02	t=2,27
	Hayır	471	3,6		
Öz yeterlik	Evet	167	3,9	0,053	t=1,94
	Hayır	471	3,7		

t: t testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin bireysel afet ve acil durum çantası hazırlama durumlarına göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan duyarlık (p=0,01), Algılanan yarar (p=0,01), Algılanan Engeller (p=0,01) ve Eyleme Geçiriciler (p=0,02) alt boyut puanları anlamlı bir farklılık göstermektedir. Anlamlı çıkan tüm alt ölçekler için bireysel afet ve acil durum çantası hazırlayan öğretmenlerin ortalama puanları, hazırlamayanlardan yüksektir (Tablo 4. 34.).

Tablo 4. 35. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Doğal Afet Sigortası Yaptırma Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek Alt Boyut	Doğal Afet Sigortası	Kişi Sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlık	Evet	244	4,0	0,01	t=-3,76
	Hayır	394	4,2		
Algılanan ciddiyet	Evet	244	3,9	0,01	t=-4,47
	Hayır	394	4,2		
Algılanan yarar	Evet	244	4,3	0,98	t=-0,02
	Hayır	394	4,3		
Algılanan engeller	Evet	244	3,9	0,02	t=-2,34
	Hayır	394	4,1		
Eyleme geçiriciler	Evet	244	3,6	0,03	t=-2,18
	Hayır	394	3,7		
Öz yeterlik	Evet	244	3,8	0,93	t=-0,09
	Hayır	394	3,8		

t: t testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin doğal afet sigortası yaptırma durumlarına göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan duyarlık (p=0,01), Algılanan ciddiyet (p=0,01), Algılanan Engeller (p=0,02) ve Eyleme Geçiriciler (p=0,03) alt boyut puanları anlamlı bir farklılık göstermektedir. Anlamlı çıkan tüm alt ölçekler için doğal afet sigortası yaptıran öğretmenlerin ortalama puanları, yaptırmayanlardan daha düşük çıkmıştır (Tablo 4. 35.).

Tablo 4. 36. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Afetler Hakkında Eğitim Verme Durumlarına Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek Alt Boyut	Eğitim Verme	Kişi Sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlık	Evet	481	4,2	0,01	t=3,81
	Hayır	121	3,9		
Algılanan ciddiyet	Evet	481	4,1	0,01	t=-2,77
	Hayır	121	4,3		
Algılanan yarar	Evet	481	4,3	0,91	t=0,11
	Hayır	121	4,3		
Algılanan engeller	Evet	481	4,1	0,01	t=2,74
	Hayır	121	3,9		
Eyleme geçiriciler	Evet	481	3,8	0,01	t=7,88
	Hayır	121	3,2		
Öz yeterlik	Evet	481	3,8	0,15	t=1,43
	Hayır	121	3,7		

t: t testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin afetler hakkında eğitim verme durumlarına göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan duyarlık (p=0,01), Algılanan ciddiyet (p=0,01), Algılanan Engeller (p=0,01) ve Eyleme Geçiriciler (p=0,01) alt boyut puanları anlamlı bir farklılık göstermektedir. Algılanan ciddiyet hariç anlamlı çıkan diğer tüm alt ölçekler için afetler hakkında eğitim veren öğretmenlerin ortalama puanları, vermeyen öğretmenlerden daha yüksek çıkmıştır (Tablo 4. 36).

Tablo 4. 37. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Afet Planı Olma Durumu İle İlgili İfadelerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek Alt Boyut	Afet Planı	Kişi Sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlık	Yok	16	4,2	0,01	F=8,95
	Var	436	4,2		
	Bilmiyorum	153	3,9		
Algılanan ciddiye	Yok	16	4,0	0,11	F=2,23
	Var	436	4,2		
	Bilmiyorum	153	4,0		
Algılanan yarar	Yok	16	4,0	0,19	F=1,68
	Var	436	4,3		
	Bilmiyorum	153	4,3		
Algılanan engeller	Yok	16	3,1	0,01	F=27,82
	Var	436	4,2		
	Bilmiyorum	153	3,8		
Eyleme geçiriciler	Yok	16	2,9	0,01	F=30,00
	Var	436	3,8		
	Bilmiyorum	153	3,3		
Öz yeterlik	Yok	16	3,4	0,01	F=11,24
	Var	436	3,8		
	Bilmiyorum	153	3,6		

F: Tek Yönlü (One-Way) ANOVA testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okulun afet planı olma durumu ile ilgili ifadelerine göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan duyarlık ($p=0,01$), Algılanan engeller ($p=0,01$), Eyleme geçiriciler ($p=0,01$) ve Öz yeterlilik alt boyut ($p=0,01$) puanları anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Tamhane's T2 çoklu karşılaştırma testine göre; Algılanan duyarlık alt boyutunda okullarında afet planı olan öğretmenlerin puanları (4,2) ve okullarında afet planı olmayan öğretmenlerin puanları (4,2), planı olduğunu bilmeyenlerin puanlarına (3,9) göre anlamlı şekilde yüksektir. Algılanan engeller alt boyutunda okullarında afet planı olan öğretmenlerin puanları (4,2), okullarında afet planı olmayan öğretmenlerin puanlarına (3,1) ve planı olduğunu bilmeyenlerin puanlarına (3,8) göre anlamlı şekilde yüksektir. Öz yeterlilik alt boyutunda okullarında afet planı olan öğretmenlerin puanları (3,8), okullarında afet planı olmayan öğretmenlerin puanlarına (3,4) ve planı olduğunu bilmeyenlerin puanlarına (3,6) göre anlamlı şekilde yüksektir.(Tablo 4. 37).

Tablo 4. 38. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Toplanma Alanı Olması Durumu İle İlgili İfadelerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek Alt Boyut	Toplanma Alanı	Kişi Sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlık	Yok	30	4,2	0,01	F=4,37
	Var	450	4,1		
	Bilmiyorum	115	3,9		
Algılanan ciddiye	Yok	30	4,4	0,01	F=13,97
	Var	450	4,2		
	Bilmiyorum	115	3,8		
Algılanan yarar	Yok	30	4,6	0,01	F=16,37
	Var	450	4,4		
	Bilmiyorum	115	4,0		
Algılanan engeller	Yok	30	3,7	0,01	F=16,84
	Var	450	4,2		
	Bilmiyorum	115	3,7		
Eyleme geçiriciler	Yok	30	3,2	0,01	F=24,49
	Var	450	3,8		
	Bilmiyorum	115	3,3		
Öz yeterlik	Yok	30	2,9	0,01	F=27,90
	Var	450	3,8		
	Bilmiyorum	115	3,7		

F: Tek Yönlü (One-Way) ANOVA testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okulun toplanma alanı olması durumu ile ilgili ifadelerine göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan duyarlık (p=0,01), Algılanan ciddiye (p=0,01), Algılanan yarar (p=0,01), Algılanan engeller (p=0,01), Eyleme geçiriciler (p=0,01) ve Öz yeterlik (p=0,01) alt boyut puanları anlamlı bir farklılık göstermektedir. Algılanan duyarlık, ciddiye ve yarar alt ölçeklerinde okulun toplanma alanı olmadığını ifade eden öğretmenlerin ölçek ortalama puanı var ve bilmiyorum diye ifade eden öğretmenlerden yüksektir. Algılanan engeller, Eyleme geçiriciler ve Öz yeterlik alt ölçeklerinde ise okulun toplanma alanı olduğunu ifade eden öğretmenlerin ölçek ortalama puanları yok ve bilmiyorum diye ifade eden öğretmenlerden yüksektir (Tablo 4. 38)

Tamhane's T2 çoklu karşılaştırma testine göre; Algılanan duyarlık alt boyutunda okullarında afet toplanma alanı olan öğretmenlerin puanları (4,1), okullarında toplanma alanı olduğunu bilmeyen öğretmenlerin puanlarına (4,0) göre anlamlı şekilde yüksektir. Ayrıca okullarında toplanma alanı olmayan öğretmenlerin

puanları (4,2) okullarında toplanma alanı olduğunu bilmeyen öğretmenlerin puanlarına (4,0) göre anlamlı şekilde yüksektir. Algılanan ciddiyet alt boyutunda okullarında afet toplanma alanı olan öğretmenlerin puanları (4,2), okullarında toplanma alanı olduğunu bilmeyen öğretmenlerin puanlarına (3,8) göre anlamlı şekilde yüksektir. Ayrıca okullarında toplanma alanı olmayan öğretmenlerin puanları (4,4) okullarında toplanma alanı olduğunu bilmeyen öğretmenlerin puanlarına (3,8) göre anlamlı şekilde yüksektir. Öz yeterlik alt boyutunda okullarında afet toplanma alanı olan öğretmenlerin puanları (3,8), okullarında toplanma alanı olduğunu bilmeyen öğretmenlerin puanlarına (3,7) ve okullarında toplanma alanı olmayan öğretmenlerin puanlarına (3,0) göre anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4. 39.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulda Sığınak Olma Durumu İle İlgili İfadelerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek Alt Boyut	Sığınak	Kişi Sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlık	Yok	165	4,2	0,10	F=2,26
	Var	290	4,1		
	Bilmiyorum	150	4,1		
Algılanan ciddiyet	Yok	165	4,2	0,29	F=1,23
	Var	290	4,1		
	Bilmiyorum	150	4,1		
Algılanan yarar	Yok	165	4,4	0,01	F=13,97
	Var	290	4,4		
	Bilmiyorum	150	4,0		
Algılanan engeller	Yok	165	4,3	0,01	F=12,09
	Var	290	4,1		
	Bilmiyorum	150	3,8		
Eyleme geçiriciler	Yok	165	3,7	0,01	F=5,90
	Var	290	3,7		
	Bilmiyorum	150	3,5		
Öz yeterlik	Yok	165	3,6	0,01	F=17,49
	Var	290	3,9		
	Bilmiyorum	150	3,9		

F: Tek Yönlü (One-Way) ANOVA testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okulda sığınak olma durumu ile ilgili ifadelerine göre Genel Afete Hazırlık inanç ölçeği Algılanan yarar (p=0,01), Algılanan engeller (p=0,01), Eyleme geçiriciler (p=0,01) ve Öz yeterlilik (p=0,01) alt

boyut puanları anlamlı bir farklılık göstermektedir. Anlamlı çıkan ölçeklerden Algılanan yarar ölçeğinde bilmiyorum yanıtını veren öğretmenlerin puan ortalaması yok ve var yanıtını veren öğretmenlerden düşüktür. Anlamlı çıkan ölçeklerden Algılanan engeller ölçeğinde yok yanıtını verenlerin puan ortalaması var ve bilmiyorum diye yanıt verenlerden yüksektir. Anlamlı çıkan ölçeklerden Eyleme geçiriciler ölçeğinde bilmiyorum yanıtını veren öğretmenlerin puan ortalaması yok ve var yanıtını veren öğretmenlerden düşüktür. Anlamlı çıkan ölçeklerden Öz yeterlik ölçeğinde yok yanıtını verenlerin puanlarının ortalaması var ve bilmiyorum yanıtını verenlerden düşüktür (Tablo 4. 39.)

Tamhane's T2 çoklu karşılaştırma testine göre; algılanan yarar alt boyutunda okullarında sığınak olan öğretmenlerin puanları (4,4), okullarında sığınak olup olmadığını bilmeyen öğretmenlerin puanlarına (4,0) göre anlamlı şekilde yüksektir. Algılanan engeller alt boyutunda okullarında sığınak olan öğretmenlerin puanları (4,1), okullarında sığınak olup olmadığını bilmeyen öğretmenlerin puanlarına (3,8) göre anlamlı şekilde yüksektir. Eyleme geçiriciler alt boyutunda okullarında sığınak olan öğretmenlerin puanları (3,7), okullarında sığınak olup olmadığını bilmeyen öğretmenlerin puanlarına (3,5) göre anlamlı şekilde yüksektir. Öz yeterlik alt boyutunda okullarında sığınak olan öğretmenlerin puanları (3,9), okullarında sığınak olmayan öğretmenlerin puanlarına (3,6) göre anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4. 40. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulda Tatbikat Yapılma Durumu İle İlişkili İfadelerine Göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Dağılımı (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

Ölçek Alt Boyut	Tatbikat	Kişi Sayısı	Ortalama	p Değeri	Test
Algılanan duyarlık	Hayır	39	3,8	0,01	F=8,80
	Evet	490	4,1		
	Bilmiyorum	76	4,0		
Algılanan ciddiyet	Hayır	39	4,5	0,01	F=6,50
	Evet	490	4,1		
	Bilmiyorum	76	4,2		
Algılanan yarar	Hayır	39	4,7	0,01	F=5,86
	Evet	490	4,3		
	Bilmiyorum	76	4,3		
Algılanan engeller	Hayır	39	4,2	0,01	F=5,85
	Evet	490	4,1		
	Bilmiyorum	76	3,8		
Eyleme geçirciler	Hayır	39	3,6	0,01	F=8,33
	Evet	490	3,7		
	Bilmiyorum	76	3,3		
Öz yeterlik	Hayır	39	4,0	0,01	F=4,25
	Evet	490	3,7		
	Bilmiyorum	76	3,6		

F: Tek Yönlü (One-Way) ANOVA testi değeri

Çalışmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okulda tatbikat yapılma durumu ile ilişkili ifadelerine göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan duyarlık ($p=0,01$), Algılanan ciddiyet ($p=0,01$), Algılanan yarar ($p=0,01$), Algılanan engeller ($p=0,01$), Eyleme geçirciler ($p=0,01$) ve Öz yeterlilik ($p=0,01$) alt boyut puanları anlamlı bir farklılık göstermektedir. Algılanan duyarlık ve Eyleme geçirciler alt ölçeklerinde okullarında tatbikat yapıldığını söyleyen öğretmenlerin ortalama puanları yapılmıyor ve bilmiyorum yanıtı veren öğretmenlerden yüksektir. Algılanan ciddiyet, Algılanan yarar, Algılanan engeller ve Öz yeterlik ölçeklerinde ise okullarında tatbikat yapılmıyor yanıtını verenlerin ortalama puanları yapıyor ve bilmiyorum yanıtını verenlerden yüksektir (Tablo 4. 40.)

4.7.3. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları ile İlişkili Özelliklerin Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizleri

Tablo 4. 41.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan Duyarlılık Alt Ölçek Puanlarının Yordanmasına Yönelik Bulgular (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

	B	Standart Hata	Beta	t	p	VIF
Sabit	3,79	0,06		62,46	0,01	
Cinsiyet=Kadın	0,17	0,05	0,14	3,47	0,01	1,01
Bugüne kadar hiç bireysel/aile afet planı yaptınız mı?=Evet	0,13	0,05	0,11	2,43	0,02	1,29
Bireysel afet ve acil durum çantanızı hazırladınız mı?=Evet	0,12	0,06	0,09	2,11	0,03	1,27
Görev yaptığınız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapılıyor mu?=Evet	0,16	0,06	0,11	2,77	0,01	1,05
F(4,597)=11,09; p<0,05 R:0,069 DW:2,1						

Kategorik değişkenlerce Algılanan duyarlılık puanlarının yordanmasına yönelik kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir [F(4,597)=11,09; p<0,05]. Kategorik değişkenler Algılanan duyarlılık puanlarında değişimin %6,9'unu açıkladığı tespit edilmiştir. Tablo 4. 41. incelendiğinde cinsiyeti kadın olan kişilerin Algılanan duyarlılık puanlarını erkeklere göre anlamlı biçimde pozitif yönde 0,17 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Bugüne kadar hiç bireysel/aile afet planı yaptınız mı? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre Algılanan duyarlılık puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,13 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Bireysel afet ve acil durum çantanızı hazırladınız mı? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre Algılanan duyarlılık puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,12 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığınız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapılıyor mu? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre algılanan duyarlılık

puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,16 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir (Tablo 4. 41).

Tablo 4. 42. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan Ciddiyet Alt Ölçek Puanlarının Yordanmasına Yönelik Bulgular (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

	B	Standart Hata	Beta	t	P	VIF
Sabit	4,26	0,18		23,70	0,01	
Cinsiyet=Kadın	0,46	0,06	0,28	7,22	0,01	1,06
Görev yaptığınız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapıyor mu?=Evet	-0,32	0,12	-0,17	-2,73	0,01	2,67
Görev yaptığınız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapıyor mu?=Bilmiyorum	-0,07	0,14	-0,03	-0,46	0,65	2,91
Çocuk durumu=Evet, çocuğum var.	-0,02	0,07	-0,01	-0,23	0,82	1,25
Evinize Doğal Afetler Sigortası yaptırdınız mı?=Evet	-0,29	0,06	-0,19	-4,63	0,01	1,09
Görev yaptığınız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı=Var	-0,02	0,13	-0,01	-0,13	0,90	4,07
Görev yaptığınız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı=Bilmiyorum	-0,31	0,14	-0,17	-2,18	0,03	4,08
F(7,557)=17,76; p<0,05 R:0,182 DW:2,1						

Kategorik değişkenlerce Algılanan ciddiye puanlarının yordanmasına yönelik kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir [F(7,557)=17,76; p<0,05]. Kategorik değişkenler Algılanan ciddiye puanlarında değişimin %18,2'sini açıkladığı tespit edilmiştir. Tablo 4. 42. incelendiğinde cinsiyeti kadın olan kişilerin

Algılanan ciddiyet puanlarını erkeklere göre anlamlı biçimde pozitif yönde 0,46 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığınız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapılıyor mu? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre Algılanan ciddiyet puanlarını anlamlı biçimde negatif yönde -0,32 puan daha az etkilediği tespit edilmiştir. Evinize Doğal Afetler Sigortası yaptırdınız mı? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre Algılanan ciddiyet puanlarını anlamlı biçimde negatif yönde -0,29 puan daha az etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığınız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı? Sorusuna bilmiyorum diyen kişilerin hayır diyenlere göre Algılanan ciddiyet puanlarını anlamlı biçimde negatif yönde -0,31 puan daha az etkilediği tespit edilmiştir (Tablo 4. 42.).

Tablo 4. 43. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan Yarar Alt Ölçek Puanlarının Yordanmasına Yönelik Bulgular (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

	B	Standart Hata	Beta	T	p	VIF
Sabit	4,25	0,17		24,76	0,01	
Cinsiyet=Kadın	0,37	0,06	0,24	5,86	0,01	1,15
Görev yaptığınız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapılıyor mu?=Evet	-0,29	0,11	-0,16	-2,60	0,01	2,77
Görev yaptığınız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapılıyor mu?=Bilmiyorum	0,02	0,14	0,01	0,15	0,88	2,96
Görev yaptığınız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı?=Var	-0,13	0,12	-0,08	-1,01	0,31	4,12
Görev yaptığınız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı?=Bilmiyorum	-0,26	0,14	-0,15	-1,88	0,06	4,34
Bireysel afet ve acil durum çantanızı hazırladınız mı=Evet	-0,12	0,07	-0,07	-1,59	0,11	1,41
Bugüne kadar hiç bireysel/aile afet planı yaptınız mı?=Evet	0,45	0,07	0,29	6,37	0,01	1,52
Görev yaptığınız bu okulun bir sığınağı var mı?=Var	0,19	0,07	0,14	2,76	0,01	1,74
Görev yaptığınız bu okulun bir sığınağı var mı?=Bilmiyorum	-0,27	0,08	-0,16	-3,18	0,01	1,88
Bugüne kadar hiç afet yaşadınız mı?=Evet	0,10	0,06	0,06	1,61	0,11	1,10
F(10,572)=13,99; p<0,05 R:0,197 DW:1,9						

Kategorik değişkenlerce algılanan yarar puanlarının yordanmasına yönelik kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir [F(10,572)=13,99; p<0,05]. Kategorik değişkenler Algılanan yarar puanlarında değişimin %19,7'sini açıkladığı tespit edilmiştir. Tablo 4. 43. incelendiğinde cinsiyeti kadın olan kişilerin Algılanan yarar puanlarını erkeklere göre anlamlı biçimde pozitif yönde 0,37 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığınız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapılıyor mu? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre Algılanan yarar puanlarını anlamlı biçimde negatif yönde

-0,29 puan daha az etkilediği tespit edilmiştir. Bugüne kadar hiç bireysel/aile afet planı yaptınız mı? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre Algılanan yarar puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,45 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığınız bu okulun bir sığınağı var mı? Sorusuna var diyen kişilerin yok diyenlere göre Algılanan yarar puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,19 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığınız bu okulun bir sığınağı var mı? Sorusuna bilmiyorum diyen kişilerin hayır diyenlere göre Algılanan yarar puanlarını anlamlı biçimde negatif yönde -0,27 puan daha az etkilediği tespit edilmiştir (Tablo 4. 43.).

Tablo 4. 44. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan Engeller Alt Ölçek Puanlarının Yordanmasına Yönelik Bulgular (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

	B	Standart Hata	Beta	t	P	VIF
Sabit	3,92	0,22		17,56	0,01	
Cinsiyet=Kadın	0,04	0,08	0,02	0,53	0,60	1,16
Görev yaptığınız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapıyor mu?=Evet	-0,32	0,14	-0,15	-2,26	0,02	2,82
Görev yaptığınız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapıyor mu?=Bilmiyorum	-0,35	0,18	-0,15	-2,02	0,04	3,14
Görev yaptığınız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı?=Var	0,49	0,15	0,26	3,15	0,01	4,11
Görev yaptığınız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı?=Bilmiyorum	0,23	0,17	0,11	1,32	0,19	4,35
Bireysel afet ve acil durum çantanızı hazırladınız mı?=Evet	0,22	0,08	0,12	2,76	0,01	1,08
Görev yaptığınız bu okulun bir sığınağı var mı?=Var	-0,14	0,09	-0,08	-1,61	0,11	1,64
Görev yaptığınız bu okulun bir sığınağı var mı?=Bilmiyorum	-0,24	0,11	-0,13	-2,30	0,02	1,96
Bugüne kadar hiç afet yaşadınız mı?=Evet	0,15	0,08	0,09	1,98	0,04	1,12
Çocuk durumu=Evet, çocuğum var.	0,05	0,09	0,03	0,55	0,58	1,28
Evinize Doğal Afetler Sigortası yaptırdınız mı?=Evet	-0,11	0,07	-0,06	-1,46	0,14	1,11
F(11,547)=5,39; p<0,05 R:0,098 DW:2,0						

Kategorik değişkenlerce algılanan engeller puanlarının yordanmasına yönelik kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir [F(11,547)=5,39;

$p < 0,05$]. Kategorik değişkenler Algılanan engeller puanlarında değişimin %9,8'ini açıkladığı tespit edilmiştir. Tablo 4. 44. incelendiğinde Görev yaptığınız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapılıyor mu? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre Algılanan engeller puanlarını anlamlı biçimde negatif yönde -0,32 puan daha az etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığınız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapılıyor mu? Sorusuna bilmiyorum diyen kişilerin hayır diyenlere göre algılanan engeller puanlarını anlamlı biçimde negatif yönde -0,35 puan daha az etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığınız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı? Sorusuna var diyen kişilerin yok diyenlere göre Algılanan engeller puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,49 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Bireysel afet ve acil durum çantanızı hazırladınız mı? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre Algılanan engeller puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,22 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığınız bu okulun bir sığınağı var mı? Sorusuna bilmiyorum diyen kişilerin hayır diyenlere göre algılanan engeller puanlarını anlamlı biçimde negatif yönde -0,24 puan daha az etkilediği tespit edilmiştir. Bugüne kadar hiç afet yaşadınız mı? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre algılanan engeller puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,15 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir (Tablo 4. 44).

Tablo 4. 45. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Eyleme Geçiriciler Alt Ölçek Puanlarının Yordanmasına Yönelik Bulgular (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

	B	Standart Hata	Beta	t	p	VIF
Sabit	3,41	0,06		52,63	0,01	
Cinsiyet=Kadın	0,22	0,07	0,13	3,38	0,01	1,05
Medeni durum=Bekar	0,09	0,11	0,04	0,79	0,43	2,26
Medeni durum=Eşinden ayrılmış	0,49	0,17	0,11	2,87	0,01	1,07
Medeni durum=Eşi ölmüş	0,74	0,43	0,07	1,74	0,08	1,02
Çocuk durumu=Hayır, çocuğum yok.	-0,39	0,10	-0,22	-3,93	0,01	2,25
Bugüne kadar hiç afet yaşadınız mı=Evet	0,23	0,07	0,13	3,39	0,01	1,10
Bugüne kadar hiç bireysel/aile afet planı yaptınız mı=Evet	0,46	0,07	0,28	6,48	0,01	1,29
Bireysel afet ve acil durum çantanızı hazırladınız mı?=Evet	-0,10	0,08	-0,05	-1,25	0,21	1,32
F(8,602)=13,83; p<0,05 R:0,155 DW:1,9						

Kategorik değişkenlerce Eyleme geçiriciler puanlarının yordanmasına yönelik kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir [F(8,602)=13,83; p<0,05]. Kategorik değişkenler Eyleme geçiriciler puanlarında değişimin %15,5'ini açıkladığı tespit edilmiştir. Tablo 4. 45. incelendiğinde cinsiyeti kadın olan kişilerin Eyleme geçiriciler puanlarını erkeklere göre anlamlı biçimde pozitif yönde 0,22 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Medeni durumu eşinden ayrılmış olanların evli olan bireylere göre Eyleme geçiriciler puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,49 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Çocuk durumu hayır, çocuğum yok olanların evet diyenlere göre Eyleme geçiriciler puanlarını anlamlı biçimde negatif yönde -0,39 puan daha az etkilediği tespit edilmiştir. Bugüne kadar hiç afet yaşadınız mı? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre Eyleme geçiriciler puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,23 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Bireysel afet ve acil durum çantanızı hazırladınız mı? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır

diyenlere göre Eyleme geçiriciler puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,46 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir (Tablo 4. 45.).

Tablo 4. 46. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Öz Yeterlik Puanlarının Yordanmasına Yönelik Bulgular (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

	B	Standart Hata	Beta	t	p	VIF
Sabit	3,04	0,16		19,43	0,01	
Cinsiyet=Kadın	- 0,05	0,06	-0,03	-0,82	0,42	1,14
Bugüne kadar hiç afet yaşadınız mı?=Evet	0,20	0,05	0,14	3,64	0,01	1,07
Bugüne kadar hiç bireysel/aile afet planı yaptınız mı?=Evet	0,36	0,06	0,25	6,42	0,01	1,15
Görev yaptığınız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapılıyor mu?=Evet	- 0,45	0,10	-0,27	-4,37	0,01	2,75
Görev yaptığınız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapılıyor mu?=Bilmiyorum	- 0,35	0,13	-0,17	-2,76	0,01	2,95
Görev yaptığınız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı?=Var	0,86	0,11	0,56	7,52	0,01	4,10
Görev yaptığınız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı?=Bilmiyorum	0,81	0,13	0,49	6,38	0,01	4,34
Görev yaptığınız bu okulun bir sığınağı var mı?=Var	0,34	0,06	0,25	5,33	0,01	1,68
Görev yaptığınız bu okulun bir sığınağı var mı?=Bilmiyorum	0,04	0,08	0,03	0,51	0,61	1,88
F(9,573)=18,8; p<0,05 R:0,228 DW:1,8						

Kategorik değişkenlerce Öz yeterlilik puanlarının yordanmasına yönelik kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir [F(9,573)=18,8; p<0,05]. Kategorik değişkenler Öz yeterlilik puanlarında değişimin %22,8'ini açıkladığı tespit edilmiştir. Tablo 4. 46. incelendiğinde Bugüne kadar hiç afet yaşadınız mı? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre Öz yeterlilik

puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,20 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Bugüne kadar hiç bireysel/aile afet planı yaptınız mı? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre Öz yeterlilik puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,36 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığımız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapılıyor mu? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre Öz yeterlilik puanlarını anlamlı biçimde negatif yönde -0,45 puan daha az etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığımız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapılıyor mu? Sorusuna bilmiyorum diyen kişilerin hayır diyenlere göre Öz yeterlilik puanlarını anlamlı biçimde negatif yönde -0,35 puan daha az etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığımız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı? Sorusuna var diyen kişilerin yok diyenlere göre Öz yeterlilik puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,86 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığımız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı? Sorusuna bilmiyorum diyen kişilerin hayır diyenlere göre Öz yeterlilik puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,81 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığımız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı? Sorusuna var diyen kişilerin yok diyenlere göre Öz yeterlilik puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,34 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir (Tablo 4. 46).

Tablo 4. 47.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Puanlarının Yordanmasına Yönelik Bulgular (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

	B	Standart Hata	Beta	t	p	VIF
Sabit	3,41	0,14		24,55	0,01	
Cinsiyet=Kadın	0,22	0,04	0,21	5,06	0,01	1,04
Çocuk durumu=Evet, çocuğum var.	0,18	0,05	0,15	3,50	0,01	1,12
Bugüne kadar hiç afet yaşadınız mı?=Evet	0,15	0,04	0,15	3,37	0,01	1,19
Görev yaptığınız bu okulun afet planında sizin bir göreviniz var mı=Var	-0,02	0,05	-0,02	-0,34	0,73	1,45
Görev yaptığınız bu okulun afet planında sizin bir göreviniz var mı=Bilmiyorum	-0,20	0,09	-0,10	-2,09	0,04	1,44
Bugüne kadar hiç bireysel/aile afet planı yaptınız mı?=Evet	0,29	0,05	0,28	6,14	0,01	1,31
Bireysel afet ve acil durum çantanızı hazırladınız mı?=Evet	-0,21	0,05	-0,19	-3,88	0,01	1,43
Görev yaptığınız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı?=Var	0,30	0,13	0,19	2,29	0,02	4,24
Görev yaptığınız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı?=Bilmiyorum	-0,12	0,15	-0,07	-0,83	0,41	4,33
Görev yaptığınız bu okulun bir afet planı (Afetin kurumunuzu etkilediği durum için plan) var mı?=Bilmiyorum	-0,17	0,08	-0,10	-2,24	0,03	1,35
F(10,446)=17,8; p<0,05 R:0,286 DW:1,9						

Kategorik değişkenlerce genel afet hazırlık puanlarının yordanmasına yönelik kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir [F(10,446)=17,8; p<0,05]. Kategorik değişkenler genel afet hazırlık puanlarında değişimin %28,6'sını açıkladığı tespit edilmiştir. Tablo 4. 47. incelendiğinde cinsiyeti kadın olan kişilerin genel afet hazırlık puanlarını erkeklere göre anlamlı biçimde pozitif yönde 0,22 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Çocuk durumu evet, çocuğum var olanların hayır diyenlere göre genel afet hazırlık puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,18 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Bugüne kadar hiç afet yaşadınız mı? Sorusuna

evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre genel afet hazırlık puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,15 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığınız bu okulun afet planında sizin bir göreviniz var mı? Sorusuna bilmiyorum diyen kişilerin hayır diyenlere göre genel afet hazırlık puanlarını anlamlı biçimde negatif yönde -0,20 puan daha az etkilediği tespit edilmiştir. Bugüne kadar hiç bireysel/aile afet planı yaptınız mı? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre genel afet hazırlık puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,29 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Bireysel afet ve acil durum çantanızı hazırladınız mı? Sorusuna evet diyen kişilerin hayır diyenlere göre genel afet hazırlık puanlarını anlamlı biçimde negatif yönde -0,21 puan daha az etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığınız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı? Sorusuna var diyen kişilerin yok diyenlere göre genel afet hazırlık puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,30 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Görev yaptığınız bu okulun bir afet planı (Afetin kurumunuzu etkilediği durum için plan) var mı? Sorusuna bilmiyorum diyen kişilerin hayır diyenlere göre genel afet hazırlık puanlarını anlamlı biçimde negatif -0,17 tespit edilmiştir (Tablo 4. 47.).

Bu çalışmada araştırılan özelliklerden Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ile anlamlı ilişki bulunmayanlar Ek-1'de yer almaktadır.

5. TARTIŞMA

Yapılan bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı; Ankara ili Altındağ ilçesindeki 54 ilköğretim okulunda görev yapmakta olan 1552 öğretmenin afete bireysel hazırlık düzeyleri araştırılmıştır. Çalışmanın yapıldığı dönemde Ankara ili, Altındağ ilçesi devlet ilköğretim okullarında görev yapan 1552 öğretmenin 638'ine (%41,1) ulaşılmıştır. Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı olan 54 ilköğretim okulunun tamamına ulaşılarak veri toplama formu hakkında bilgi verilmiştir. Veri toplama formunun gözlem altında doldurulması sağlanmıştır. Çalışmanın yapıldığı dönemde COVID-19 pandemisi sürmektedir.

5.1. Öğretmenlerin Sosyodemografik Özellikleri ile İlgili Tartışma

Burdur'da 2022 yılında öğretmenlerin katılımı ile yapılan bir çalışmada öğretmenlerin %47,9'u (n=174) erkek, %52,1'i (n=189) kadından oluşmaktadır. Çalışmada evrenin %80,0'ine (n=363) ulaşılmıştır (151). Bir diğer çalışmada öğrenim görmeye devam eden öğretmen adaylarından çalışmaya katılanların %75,8'ini kadınlar, %24,2'sini erkekler oluşturmaktadır (152). Bu çalışmada ise öğretmenlerin %68,3'ü kadın olup %31,7'si erkektir. Belirtilen çalışmaların hepsinde öğretmenler arasında kadınlar çoğunluktadır. Bunun nedeni öğretmenliğin kadınlar tarafından tercih edilen bir meslek olması olabilir.

Gümüşhane ili ilköğretim okullarında yapılan bir çalışmada öğretmenler eğitim durumlarına göre değerlendirildiğinde, %91,3'ünün (n=158) lisans düzeyinde, %8,7'sinin (n=15) lisansüstü (%8,7) düzeyde olduğu görülmektedir (153). Bu çalışmaya katılan öğretmenlerinde %77,1'i (n=484) fakülte mezunu olup çalışmaya katılanların en büyük bölümünü oluşturmaktadır. MEB öğretmen atamalarında en az lisans mezunu alımı şartı olmasından kaynaklı öğretmenlerin çoğunluğunun mezuniyetinin lisans düzeyinde olduğu düşünülmektedir. Lisansüstü eğitimleri isteğe bağlı olmasından dolayı lisans düzeyine göre daha az olabilir.

5.2. Öğretmenlerin Afet Yaşamaları (Deneyimi) ile İlgili Tartışma

İlköğretim düzeyinde okullarda çalışan öğretmenlerin katılımı ile yapılan bir araştırmada öğretmenlerin %54,1'i afete maruz kalmadıklarını, %45,9'u afet yaşamış olduklarını ifade etmiştir (154). Afetin meydana geldiği bölgelerde maddi ve manevi kayıplar oluşacak ve bu olay afete maruz kalan kişilerde fiziksel, sosyal ve psikolojik sorunlara neden olacaktır (155). Yaşadıkları afet deneyimlerine bakıldığında can ve mal kaybına uğramayanlar %90,4'ünü, can ve mal kaybına uğrayanlar ise %9,6'sını oluşturmaktadır (154).

Bu çalışmaya katılan öğretmenlerin %69,9'u (n=442) herhangi bir afet yaşadığını, %30,1'i (n=190) hiç afet yaşamadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin %57,7'si (n=143) afetten hiç etkilenmediğini, ancak afete tanık olduğunu belirtmiştir. Yüzde 1.6'sı (n=4) afet sonucu yaralanma ve hastalanmayla karşılaştığını belirtmiştir. Çalışmalarda öğretmenlerin büyük bir kısmının afetler sonucunda fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden etkilendikleri ortaya konmuştur.

5.3. Öğretmenlerin Afetler Konusunda Eğitim / Bilgi Almaları İle İlgili Tartışma

Kapucu ve Khosa, afete hazır ve dirençli bireyler, kuruluşlar oluşturmak için önemli olan faktörleri belirlemiştir. Buna göre, plan hazırlanması, eğitim ve tatbikat yapılmasının afetlere karşı dayanıklı ve afete hazır bir toplum için gerekliliğini ortaya koymuşlardır (156). Kocaeli'de yapılan bir çalışmada ilköğretim yıllık planı kapsamında bulunan afete hazırlık kazanımları hakkında görüşleri alınan öğretmenlerden elde edilen değerlendirmelerde, afet eğitiminin öneminin erkek öğretmenlere göre kadın öğretmenler tarafından daha fazla önemsendiği ortaya çıkmıştır (157).

Öğretmenlerin katılımı ile yapılan çalışmada elde edilen verilere göre topluma örnek teşkil eden öğretmenlerin yapmış oldukları afete bireysel hazırlıkların yapılmasıyla toplumun afete hazırlığının artarak devam edeceği belirlenmiştir (158).

Gümüşhane ilinde ilköğretim okullarında görev yapan yönetici öğretmenler ile yapılan bir çalışmada, katılımcıların tamamının son beş yıl içerisinde afetler hakkında

eğitim aldıkları belirtilmiştir (170).Bu çalışmaya katılan öğretmenlerin %53,4'ü (n=341) afetler konusunda herhangi bir kurumsal eğitim almadığını, %46,6'sı (n=297) ise kurumsal eğitim aldıklarını belirtmiştir. Bu kapsamda araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun afetler hakkında eğitim almadığı belirlenmiştir.

Gümüşhane ilinde öğretmenler ile yapılan çalışmada sırasıyla en fazla alınan eğitimler tahliye, yangın, afet farkındalığı ve ilk yardım eğitimleri olarak belirlenmiştir (170). Bu çalışmaya katılan öğretmenlerin aldıkları eğitimler içerisinde İlk Yardım Eğitimi %91,8 (n=281) ile birinci sırada yer almaktadır. Öğretmenlerin %47,1'i (n=144) Temel Afet Bilinci Eğitimi, %8,1'i (n=25) Temel Yaşam Desteği Eğitimi aldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin katıldıkları eğitimlere bakıldığında alınan eğitimler farklılık göstermekte, bu durumun afete hazırlık düzeyini etkileyebileceği düşünülmektedir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin %79,9'u (n=481) görev yaptıkları okulda afet eğitimi verdiklerini belirtirken %20,1'i (n=121) eğitim vermediklerini belirtmiştir. Öğretmenlerin %51,5'i (n=307) görev yaptığı okulda öğrencilere daha önce herhangi kurumsal bir afet eğitiminin verilmediğini belirtmiştir. Afet eğitiminin öğretmenlerin çoğunluğu tarafından görev yaptıkları okullarda öğrencilere uygulandığı görülmektedir. Buna karşın öğrencilere başka bir kurum tarafından verilen afet eğitiminin daha az olduğu görülmektedir.

Endonezya'nın Yogyakarta bölgesinde yapılan bir araştırmada 2006 yılında yaşanan depremden sonra eğitim kurumları başta olmak üzere kurum ve kuruluşlarda her yıl düzenli aralıklarla afete hazırlık ve afet bilinci eğitimlerinin yapıldığı belirtilmiştir (159). Afetlerden doğrudan ve dolaylı etkilenen toplumların meydana gelebilecek afetlere karşı etkin bir direnç kazanabilmesi için ve meydana gelebilecek kayıpların en az düzeye indirilebilmesi için birey ve toplumun eğitimi önemli bir husustur (160). Doğru ve etkili müdahalelerin yapılabilmesi için afetler konusunda gereken eğitimlerin alınmış olması gerekmektedir. Aksi halde oluşacak maddi ve manevi kayıpların daha fazla olacağı bilinmektedir (161).

5.4. Öğretmenlerin Herhangi Bir Afette Görev Almaları ile İlgili Tartışma

Afet risklerinin azaltılması için ulusal düzeyde TAMP'ta belirlenen ilgili kurumların, üniversite veya üniversitelerin, yerel yönetimlerin, meslek kuruluşlarının ve özel sektör temsilcilerinin işbirliğiyle çalışmalar yürütülmektedir (162). İl düzeyinde ilgili kurumlardan biri milli eğitim müdürlükleri olarak belirlenmiştir. MEB'e bağlı okullar, bu sorumluluğu yerine getirirken öğretmenler aktif rol oynamaktadır (163).

Yapılan bir araştırmada ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin görev yaptığı okullarda bulunan ekiplerdeki görevlerine göre; %15,0'inin (n=26) söndürme, %13,3'ünün (n=23) koruma, %22,5'inin (n=39) kurtarma %12,7'sinin (n=15) ilk yardım ekibinde görev aldığı, %36,4'ünün (n=63) herhangi bir afette görev almadığı belirtilmiştir (153). Bu çalışmaya katılan öğretmenlerin ise %67,2'si (n=318) görev yaptığı okulundaki afet planında bir görevi olduğunu belirtmiştir %95,0'i (n=603) herhangi bir afette afetezedelere yardım için bir görev almadığını, %5,0'i (n=31) afetezedelere yardım için görev aldığını belirtmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu ifadelerine göre görev yaptıkları okulda afet planında yer almaktadır. Okulların afet planı bulundurma zorunluluğu ve öğretmenlere görev verilmesi gerekliliği bu duruma katkı sağlamaktadır. AFAD ve MEB iş birliği ile gönüllü öğretmenlerin eğitimler alarak afetlerde görev alma durumları artacaktır.

5.5. Öğretmenlerin Afet Hakkında Bazı Bilgi, Davranış ve Görüşleri ile İlgili Tartışma

Öğretmenler sadece öğrencilere değil toplumun tamamına rol model olabilmektedir. Bu yüzden öğretmenlerin afetler hakkında doğru bilgileri edinip öğrencilerine ve çevresindeki insanlara aktarması eğitimin kalitesini artıracaktır (164). Coşkun tarafından 2011 yılında yapılan ilköğretim düzeyinde görev yapan öğretmenlere yönelik bir çalışmada, katılımcıların afete karşı bireysel hazırlık yapılma gerekliliğini doğru bulmalarına rağmen önlem alma bakımından eksik oldukları ortaya konmuştur (165). 2016 yılında yapılan bir çalışmada ise çalışmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun evlerinde acil durum çantası olması gerektiğini belirtmelerine rağmen bulundurmadıkları belirlenmiştir (158).

Bu çalışmaya katılan öğretmenlerin %95,6'sı (n=605) afet sonunda doğacak olumsuz sonuçların önlenabilir olduğunu düşünmektedir. Öğretmenlerin %95,0'i (n=565) "Eğitim Verilmesini", %82,5'i (n=491) "Politikalar Geliştirilmesini" ve %79,3'ü (n=472) "TV, Medya Programlarıyla Bilgilendirme Yapılmasını" afet sonuçlarının önlenmesi konusundaki önerileri olarak belirtmişlerdir. Ancak öğretmenlerin %65,9'u (n=414) bireysel afet planı yapmadığını belirtirken, %34,1'i (n=215) ise bireysel afet planı yaptığını ifade etmiştir. Öğretmenlerin %73,6'sı (n=465) bireysel afet ve acil durum çantası hazırlamadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin %63,6'sı (n=385) evine doğal afet sigortası yaptırmamışken, %36,3'ü (n=220) yaptırdığını belirtmiştir. Öğretmenlerin çoğunluğu afete bireysel hazırlık yapmadıklarını belirtmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarını kapsayan bir araştırma da benzer bir şekilde öğretmenlerin afetlerin olumsuz sonuçlarına yönelik bireysel hazırlıkların yetersiz olduğunu belirtmektedir (166).

5.6. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullarının Afete Hazırlığı İle İlgili Tartışma

Öcal tarafından yapılan bir araştırmada Kırıkkale ve Sakarya illerinde sosyal bilgiler dersini okutan sınıf öğretmenlerinin afetlere hazırlığı değerlendirilmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenler, öğrencilere yönelik deprem eğitimi ile ilgili eğitim gezilerinin olmadığını, bu eğitimlerin genellikle mevcut belge ve haritalardan, fotoğraflardan veya yayın organlarından aktarıldığını belirtmektedir (167). Bununla birlikte afetlere ilişkin etkin ve güncel bir hazırlık bulunmadığını, mevcut afet planlarının ise yetersiz kaldığını belirtmişlerdir. Okul kapsamında tatbikatların düzensiz yapıldığı yapılan çalışmalarda ortaya çıkmaktadır (167).

Bir afet durumunda yapılması uygun olan davranış tarzlarının öğrenilmesinde tatbikatların yeri büyüktür. Okul ve iş yerlerinde ve barınma amaçlı yapılarda belirli tarih aralıklarıyla gerçekleştirilen tatbikatlar afetlerin sebep olduğu zararların azaltılması için bir gerekliliktir (168). Yapılan bir tez çalışmasında, ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerden %45,1'i (n=75) çalıştıkları okullarda tatbikatların yeterli düzeyde yapıldığını belirtmiştir (153). Bu çalışmaya katılan öğretmenlerin %81,0'i çalıştıkları okulda tatbikat yapıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin çoğunluğu

okullarında tatbikat yapıldığını belirtmiş ancak bunun tüm okullara ulaşması gerekmektedir.

5.7. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Değerlendirmesi ile İlgili Tartışma

İzmir ili Buca ilçesindeki devlet ilkokullarda görev yapmakta olan öğretmenler arasında yapılan bir araştırmada, 4,60 ortalama puan ile üçüncü madde 'Acil durumlara/Afetlere hazırlıkta bina dayanıklılığını artırmak benim için önemlidir.' maddesidir. Bu madde 'Algılanan Duyarlık' alt boyutunda bulunmaktadır. En düşük ortalama 2,99 puan ile otuz sekiz numaralı 'Mahallemde yaşayanlarla birlikte Acil durumlar/Afetler ile ilgili tahliye planı oluşturamam' maddesidir. Öz Yeterlik alt boyutunda yer almaktadır (169).

Yapılan bir diğer çalışmada ise öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği alt boyutları puanları değerlendirildiğinde 4,25 puan ile ölçeğin 'Algılanan Yarar' alt boyutunda en yüksek ortalamasının, 3,59 puan ile 'Öz Yeterlik' boyutunda en düşük ortalamasının bulunduğu bilinmektedir (154).

Bu çalışmaya katılan öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan Duyarlılık alt ölçeği ortalaması 4,1, Algılanan Ciddiyet alt ölçeği ortalaması 4,1, Algılanan Yarar alt ölçeği ortalaması 4,3, Algılanan Engeller alt ölçeği ortalaması 4,0, Eyleme Geçiriciler alt ölçeği ortalaması 3,6, Öz yeterlik alt ölçeği ortalaması 3,7 olarak belirlenmiş olup Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ortalamaları $3,99 \pm 0,51$ olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmaya katılan öğretmenler arasında yapılan Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği incelemelerinde, evli ve çocuğu olan öğretmenlerin puanlarının, olmayanların puanlarına yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bireysel sorumluluğunun yanı sıra çocuk sağlığı ve güvenliğinin daha fazla ön planda tutulmuş olduğu ve afetler hakkında kişisel gelişime daha fazla katkı sağlamış olduğu düşünülmüştür.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin afet yaşama durumu, kurumsal eğitime katılma durumu, herhangi bir afette görev alma, bireysel/aile afet planı yapma ve afet

ve acil durum çantası hazırlamanın bireysel afete hazırlık düzeyi üzerinde olumlu yönde etki ettiği gözlemlenmiştir.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okulda afet planında görev almalarının, okulda sığınak ve toplanma alanı bulunmasının afete bireysel hazırlık düzeylerini olumlu yönde etkilediği ölçek puanlarıyla ortaya çıkmaktadır. Öğretmenlerin iş ortamının da afete bireysel hazırlığı etkilediği söylenebilir.

Algılanan duyarlılık, Algılanan engeller, Öz yeterlik ve Eyleme Geçiriciler alt boyutlarında anlamlı çıkan ölçekler için afetler hakkında eğitim veren öğretmenlerin ortalama puanları, vermeyen öğretmenlerden daha yüksek çıkmıştır. Afetler hakkında eğitim veren öğretmenlerin afet eğitimi aldıkları, konu ile ilgili araştırmalar yapıp gelişimlerini sağladıkları düşünülmektedir. Bundan kaynaklı olarak ölçek puanları yüksek olabilir.

Algılanan duyarlılık, algılanan engeller alt boyutlarında doğal afet sigortası yaptıran öğretmenlerin ortalama puanları, yaptırmayanlardan daha düşük çıkmıştır. Doğal Afet Sigortasının zorunlu olarak yaptırılması gerekmektedir. Bundan dolayı bu durum doğal afet sigortasının bilinçli yaptırılıp yaptırılmamış olmasının önemini ortaya koymaktadır.

Yapılan bu çalışma COVID-19 pandemi sürecinde yürütülmüştür. Pandemiden kaynaklı olarak okulların bazı günler kapalı olması, hamile ve sağlık problemi bulunan öğretmenlerin izinli olması ve pandeminin iletişim kurmayı zorlaştırması daha fazla sayıda öğretmene ulaşılmasını engellemiştir. Ankara ili Altındağ ilçesinde bulunan 54 okulda öğretmenlerin ilköğretim düzeyindeki öğrencileriyle ilgili sorunlar oluşmasından kaynaklı veri toplama formunu yarıda bırakmak zorunda kalmaları ve eksik yanıtlardan kaynaklı veri kayıpları oluşmuştur.

Araştırma, Ankara ili Altındağ ilçesinde 54 devlet ilköğretim okuluna ulaşılarak hazırlanmış ve görev yapan öğretmenlerin afete bireysel hazırlık düzeylerinin değerlendirildiği ilk çalışmadır. Bu araştırmanın güçlü yönünü oluşturmaktadır.

5.7.1. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları ile İlişkili Özelliklerin Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizleri ile İlgili Tartışma

Cinsiyeti kadın olan, bireysel/aile afet planı hazırlayan, bireysel afet ve acil durum çantası hazırlayan ve görev yaptıkları okulda tatbikat yapılan öğretmenlerin algılanan duyarlılıklarının arttığı gözlenmiştir. Cinsiyetin kadın olması, görev yapılan okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapılmasının algılanan ciddiyet alt boyut puanını artırdığı ortaya çıkmaktadır.

Cinsiyetin kadın olması, bireysel/aile afet planı hazırlanması, okulun sığınağının bulunması algılanan yararı artırmaktadır. Okul toplanma alanı bulunması, bireysel/aile afet planı hazırlanması ve daha önce afet yaşamış olmak algılanan engeller alt boyut puanını arttırmaktadır. Cinsiyetin kadın olması, daha önce afet yaşamış olma durumu ve bireysel/aile afet planı hazırlanması eyleme geçiriciler alt boyut puanını artırmaktadır. Daha önce afet yaşayan, bireysel aile/afet planı hazırlayan, görev yaptıkları okulda toplanma alanı bulunan öğretmenlerin öz yeterlik alt boyut puanını artırdığı gözlenmiştir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Öğretmenlerin Sosyodemografik Özellikleri ile İlgili Sonuçlar

- Çalışmaya katılan öğretmenlerin yaşlarının ortalaması $41,31 \pm 8,59$ 'dur. Öğretmenler arasında en sık rastlanan yaş grubu %52,8 ile 41 yaş ve üzeri bireylerdir.
- Öğretmenlerin %68,3'ü kadın olup %31,7'si erkektir. Öğretmenlerden %77,1'i fakülte mezunu olup çalışmaya katılanların en büyük bölümünü oluşturmaktadır.
- Öğretmenlerin büyük çoğunluğu yaşamının büyük bölümünü İç Anadolu Bölgesi'nde geçirmiştir.
- Çalışmaya katılan öğretmenlerin %76,3'ü evli olup, %70,5'i çocuk sahibi olduğunu belirtmiştir.

6.2. Öğretmenlerin Afet Yaşamaları (Deneyimi) ile İlgili Sonuçlar

- Çalışmaya katılan 638 öğretmenden %69,9'u herhangi bir afet yaşadığını, %30,1'i hiç afet yaşamadığını belirtmiştir.
- Çalışmaya katılan öğretmenlerin %57,7'si afetten hiç etkilenmediğini ancak afete tanık olduğunu belirtmiştir. Yüzde 1,6'sı afet sonucu yaralandığını ve hastalandığını belirtmiştir.

6.3. Öğretmenlerin Afetler Konusunda Eğitim / Bilgi Alma Durumları İle İlgili Sonuçlar

- Çalışmaya katılan öğretmenlerin %53,4'i afetler konusunda herhangi bir kurumsal eğitim almadığını, %46,6'sı ise kurumsal eğitim aldıklarını belirtmiştir.
- Öğretmenlerin aldıkları eğitimler içerisinde İlk Yardım Eğitimi %91,8'i birinci sırada yer almaktadır. Öğretmenlerden %47,1'i Temel Afet Bilinci Eğitimi, %8,2'si Temel Yaşam Desteği Eğitimi aldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %95,8'i afetler hakkında bilgi kaynağı olarak birinci sırada internetten faydalandığını belirtmiştir. Televizyon %73,5 ile ikinci sırada yer almaktadır.

6.4. Katılımcıların Herhangi Bir Afette Görev Almaları ile İlgili Sonuçlar

- Çalışmaya katılan öğretmenlerin %95,0'i herhangi bir afette afetzedelere yardım için bir görev almadığını, %5,0'i afetzedelere yardım için görev aldığını belirtmiştir.

6.5. Öğretmenlerin Afet Hakkında Bazı Bilgi, Davranış ve Görüşleri ile İlgili Sonuçlar

- Öğretmenlerin afet tanımında belirttikleri ifadeler incelendiğinde; %97,0'si "Doğa Kaynaklı Olabilir", %84,4'ü "Sosyal Yaralanma Olabilir", %79,0'u "Toplumda Yıkıcı Etki Yaratabilir", %78,0'ı "Ruhsal Yaralanma Olabilir" ve %77,4'ü "Arz-Talep Dengesizliği Var" olarak yanıt vermişlerdir.
- Çalışmaya katılan öğretmenlerin %95,6'sı afet sonunda doğacak olumsuz sonuçların önlenabilir olduğunu düşünmektedir. Öğretmenlerin %94,9'u "Eğitim Verilmesini", %82,5'i "Politikalar Geliştirilmesini" ve %79,3'ü "TV, Medya Programlarıyla Bilgilendirme Yapılmasını" olumsuz afet sonuçlarının önlenmesi konusundaki öneriler olarak belirtmiştir.
- Çalışmaya katılan öğretmenlerin %55,5'i depremi Türkiye'de en sık görülen afet türü olarak belirtmiştir. Öğretmenlerin %33,8'i Ankara'yı 3. Derece Deprem Bölgesi olarak belirtmiştir.
- Çalışmaya katılım gösteren öğretmenlerin %65,9'u Bireysel Afet Planı yapmadığını belirtirken, %34,1'i ise bireysel afet planı yaptığını ifade etmiştir.
- Öğretmenlerin %73,6'sı bireysel afet ve acil durum çantası hazırlamadığını belirtmiştir.
- Öğretmenlerin %63,6'sı evine doğal afet sigortası yaptırmamışken, %36,4'ü yaptırdığını belirtmiştir.

6.6. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullarının Afete Hazırlığı İle İlgili Sonuçlar

- Çalışmaya katılan öğretmenlerin %79,9'u görev yaptıkları okulda afet eğitimi verdiğini belirtirken %20,1'i eğitim vermediğini belirtmiştir.
- Öğretmenlerin %51,5'i görev yaptığı okulda öğrencilere daha önce herhangi kurumsal bir afet eğitiminin verilmediğini belirtmiştir.
- Öğretmenlerin %72,0'si görev yaptığı okulda bir afet planı olduğunu belirtirken, %25,3'ü ise konu hakkında bilgisi olmadığını ifade etmiştir.

- Öğretmenlerin %67,2'si görev yaptığı okulundaki afet planında bir görevi olduğunu belirtmiştir.
- Öğretmenlerin %75,6'sı görev yaptığı okulda afet durumları için toplanma alanı olduğunu belirtmiştir.
- Öğretmenlerin %47,9'u görev yaptığı okulda bir sığınak olduğunu belirtmiştir.
- Öğretmenlerin %81,0'i görev yaptığı okulda öğretmen, öğrenci ve idari personelin katıldığı tatbikatların yapıldığını belirtmiştir.

6.7. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ile İlgili Sonuçlar

Çalışmaya katılan öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Algılanan Duyarlılık alt ölçeği ortalaması $4,11 \pm 0,5$, Algılanan Ciddiyet alt ölçeği ortalaması $4,11 \pm 0,5$, Algılanan Yarar alt ölçeği ortalaması $4,28 \pm 0,7$, Algılanan Engeller alt ölçeği ortalaması $4,0 \pm 0,8$, Eyleme Geçiriciler alt ölçeği ortalaması $3,6 \pm 0,7$, Öz yeterlilik alt ölçeği ortalaması $3,7 \pm 0,6$ olarak belirlenmiş olup Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ortalamaları $3,99 \pm 0,51$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet, eğitim durumu, medeni durumu ve çocuk sahibi olma durumu ile Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Kadınların puanları (4,0) erkeklerin puanlarına (3,9) göre anlamlı biçimde yüksektir. Çocuğu olan öğretmenlerin ortalama puanları (4,0) olmayanların puanlarına (3,9) göre anlamlı biçimde yüksektir. Evli öğretmenlerin puanları (4,0) bekârların puanlarına (3,8) göre anlamlı şekilde yüksektir. Doğu Anadolu bölgesinde yaşayan öğretmenlerin puanları (4,2) ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayanların puanları (4,2), Karadeniz bölgesinde yaşayanların puanları (3,8) ve Marmara bölgesinde yaşayanların puanlarına (3,8) göre anlamlı şekilde yüksektir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin afet yaşam durumu, eğitim alma durumu ve afetten etkilenen kişilere yardım için görev alma durumu ile Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Ortalamalara bakıldığında afet yaşayan öğretmenlerin puanları (4,1) afet yaşamayanların puanlarına (4,0) göre, kurumsal eğitime katılan öğretmenlerin puanları (4,0) eğitime katılmayanların puanlarına (3,9) göre, herhangi bir afette görev alan öğretmenlerin

puanları (4,2) görev almayanların puanlarına (4,0) göre anlamlı biçimde yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin afetlerin olumsuz etkilerinin önlenebilir olup olmadığı, bireysel afet planı yapma durumu, afet çantası hazırlama durumu ve Doğal Afet Sigortası yaptırma durumu ile Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Afetler sonucunda doğabilecek olumsuz sonuçlar önlenebilir görüşünde olan öğretmenlerin (4,0) olumsuz sonuçlar önlenemez görüşünde olan öğretmenlere (3,8) göre, bireysel/aile afet planı yapan öğretmenlerin (4,2) yapmayan öğretmenlere (3,9) göre, afet ve acil durum çantası hazırlayan öğretmenlerin (4,1) hazırlamayan öğretmenlere (3,9) göre Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği puanlarının daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okulun afet planı varlığı, öğretmenin afet planında görevi olma durumu, toplanma alanı olma durumu, sığınak olma durumu ve okulda tatbikat yapılma durumu ile Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Tamhane's T2 çoklu karşılaştırma testine göre okullarında afet planı olan öğretmenlerin puanları (4,1), okullarında afet planı olmayan öğretmenlerin puanlarına (3,5) ve planı olduğunu bilmeyenlerin puanlarına (3,8) göre, okul afet planında görev alan öğretmenlerin puanları (4,1), görev aldığını bilmeyen öğretmenlerin puanlarına (3,6) göre, okullarında afet toplanma alanı bulunan öğretmenlerin puanları (4,1), okullarında toplanma alanı bulunmayan öğretmenlerin puanlarına (3,7) göre anlamlı bir şekilde yüksek çıkmıştır. Okullarında sığınak bulunan öğretmenlerin puanları (4,0), okullarında sığınak olup olmadığını bilmeyen öğretmenlerin puanlarına (3,8) göre anlamlı bir şekilde yüksek bulunmuştur.

6.7.1.Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları ile İlişkili Özelliklerin Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizleri ile İlgili Sonuçlar

Kategorik değişkenlerce Algılanan duyarlılık puanlarının yordanmasına yönelik kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Algılanan duyarlılık puanlarında değişimin %6,9'unu açıkladığı tespit edilmiştir. Cinsiyeti kadın

olan kişilerin Algılanan duyarlılık puanlarını erkeklere göre anlamlı biçimde pozitif yönde 0,17 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Bireysel/aile afet planı hazırlayanların hazırlamayanlara göre pozitif yönde 0,13 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir.

Kategorik değişkenlerce Algılanan ciddiyet puanlarının yordanmasına yönelik kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Kategorik değişkenlerin Algılanan ciddiyet puanlarında değişimin %18,2'sini açıkladığı tespit edilmiştir. Cinsiyeti kadın olan kişilerin algılanan ciddiyet puanlarını erkeklere göre anlamlı biçimde pozitif yönde 0,46 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir.

Kategorik değişkenlerce Algılanan yarar puanlarının yordanmasına yönelik kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Kategorik değişkenlerin Algılanan yarar puanlarında değişimin %19,7'sini açıkladığı tespit edilmiştir. Cinsiyeti kadın olan kişilerin Algılanan yarar puanlarını erkeklere göre anlamlı biçimde pozitif yönde 0,37 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir.

Kategorik değişkenlerce Algılanan engeller puanlarının yordanmasına yönelik kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Kategorik değişkenlerin Algılanan engeller puanlarında değişimin %9,8'ini açıkladığı tespit edilmiştir. Okullarında toplanma alanı bulunduğunu belirtenlerin pozitif yönde 0,49 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir.

Kategorik değişkenlerce Eyleme geçirciler puanlarının yordanmasına yönelik kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Kategorik değişkenlerin Eyleme geçirciler puanlarında değişimin pozitif yönde %15,5'ini açıkladığı tespit edilmiştir.

Kategorik değişkenlerce Öz yeterlilik puanlarının yordanmasına yönelik kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Kategorik değişkenlerin Öz yeterlilik puanlarında değişimin pozitif yönde %22,8'ini açıkladığı tespit edilmiştir. Afet yaşadığını belirtenlerin yaşamadığını belirtenlere göre Öz yeterlilik puanlarını anlamlı biçimde pozitif yönde 0,20 puan daha fazla etkilediği tespit edilmiştir.

Kategorik değişkenlerce genel afet hazırlık puanlarının yordanmasına yönelik kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Kategorik değişkenlerin genel afet hazırlık puanlarında değişimin %28,6'sını açıkladığı tespit edilmiştir.

6.8. Öğretmenlerin Sosyodemografik Özellikleri ile İlgili Öneriler

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş ortalaması 41 yaş olarak hesaplanmıştır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun fakülte mezunu oldukları görülmekle birlikte yüksekokul mezunu olanlar da bulunmaktadır. Öğretmenlerin lisans mezuniyetleri sonrasında afete hazırlığa yönelik eğitimler almalarının teşvik edilmesi kendileri, öğrencileri ve kurumları için faydalı olacaktır.

6.9. Öğretmenlerin Afet Yaşaması (Deneyimi) ile İlgili Öneriler

Afet deneyimleri kişiler ve toplum üzerinde olumlu ve olumsuz etkiler bırakmaktadır. Bu noktada afetler sonucunda etkilenme düzeyleri bireyler için önem arz etmektedir. Öğretmenlerin çoğunluğu herhangi bir afete maruz kaldığını belirtmiş ancak buna rağmen afetlerden olumsuz etkilenmemişlerdir. Bu durumun olumsuz bir etki bırakmaması için afetler sonucunda oluşabilecek olumsuz etkiler konusunda düzenli tatbikatlar ve eğitimler verilmesi sağlanmalıdır.

Olası bir afet durumunda etkilenebilecekleri ve bu durumda yapılması gerekenler hakkında bilinçlendirme faaliyetleri yapılması ve yapılan çalışmaların sıklığının artırılması önemlidir.

6.10. Öğretmenlerin Afetler Konusunda Eğitim / Bilgi Alma Durumları İle İlgili Öneriler

Eğitim toplumun her kesimi için bilgi ve becerilerin etkin bir şekilde kazandırılmasında büyük önem taşımaktadır. Öğretmenlerin çalıştıkları kurumlarda Afete Hazırlık, Temel Afet Bilinci, İlk Yardım, Temel Yaşam Desteği Eğitimi gibi eğitimleri düzenli aralıklarla almalarının sağlanması fayda sağlayacaktır. Alınan eğitimlerin güncellemeler kapsamında yenilenmesi olumlu yönde ilerleme sağlayacaktır. Öğretmenlerin almış oldukları eğitimler doğrultusunda sınıf rehberliğini

yaptığı şube öğrencilerinin afete hazırlık konusunda etkin bir şekilde eğitilmeleri mümkün olacaktır.

6.11. Öğretmenlerin Herhangi Bir Afette Görev Almaları ile İlgili Öneriler

Öğretmenlerin resmi kurum ve kuruluşlar, Sivil Toplum Kuruluşları tarafından yürütülen gönüllülük çalışmalarına katılımı konusunda teşvik sağlanması hem kendileri hemde afete maruz kalan toplumlar için fayda sağlayacaktır.

Türkiye’de afetlerin olumsuz sonuçlarına karşı hazırlıklı olunmalıdır. Afet bölgesindeki çalışmaların etkili bir şekilde sürdürülmesi, afetzedelerin ihtiyaçlarının giderilmesi için eğitilmiş bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda öğretmenlere MEB destekli yüz yüze veya uzaktan eğitim yoluyla bir eğitim programı oluşturulması gereklidir.

6.12. Öğretmenlerin Afet Hakkında Bazı Bilgi, Davranış ve Görüşleri ile İlgili Öneriler

Çalışmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu afet sonucunda doğacak olumsuz sonuçların önlenebilir olduğunu düşünmektedir. Bunun eğitimle sağlanabileceği öğretmenler tarafından da belirtilmiştir. Afete hazırlık eğitimlerinin kapsamlı ve etkili bir şekilde verilmesine daha fazla önem verilmelidir.

Öğretmenlerin çoğunluğu bireysel/aile afet planı ve afet ve acil durum çantası hazırlamadıklarını belirtmişlerdir. Afetlerin olumsuz sonuçlarının önlenmesinde bu etkenlerin de etkisi büyüktür. Yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından aile afet planları oluşturulup ailelerin bilgilendirilmesi sağlanabilir. Aynı zamanda en azından her aile için afet ve acil durum çantası oluşturulması zorunluluğu getirilmesi fayda sağlayabilir.

Öğretmenlerin yaşadıkları bölgenin afetsel özellikleri hakkında bilgi sahibi olmaları oluşabilecek afetlerin olumsuz etkilerine karşı gerekli tedbirleri almalarını sağlayacaktır.

6.13. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullarının Afete Hazırlığı İle İlgili Öneriler

Okullarda verilen afet eğitimlerinin, tüm okullarda sağlanması afet hazırlığının toplumun tamamına ulaşabilmesi açısından faydalı olacaktır. Okulların tamamında afet planlarının olması afetler sonucunda oluşabilecek can ve mal kayıplarının en alt düzeye indirilmesini sağlayacaktır.

Okullarda toplanma alanı ve sığınak varlığı afet sonrasında büyük fayda sağlayacaktır. Afet sonrasında oluşabilecek kargaşanın önüne geçilebilecek, kişilerin güvenliğinin sağlanmasına yarayacaktır. Bundan dolayı tüm devlet okullarında ve özel okullarda toplanma alanlarının belirlenmesi ve sığınakların oluşturulması afetler sonrasındaki hareket şeklinin belirlenmesi yönünden gerekli bir yaklaşımdır.

Afet öncesi, sırası ve sonrasında yapılması gerekenlerin okul idaresi, öğretmen, öğrenci ve diğer personeller tarafından mümkün olan en üst düzeyde hayata geçirilebilmesi için her okulda düzenli ve belirli aralıklarla tatbikatlar yapılmalıdır.

6.14. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ile İlgili Öneriler

Öğretmenlerin bireysel afete hazırlık düzeylerinin değerlendirilmesi amacıyla oluşturulmuş olan ölçek sonuçlarına göre öğretmenlerin bireysel afete hazırlık düzeylerinin daha iyi duruma getirilmesi sağlanmalıdır.

Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği toplam puan ortalaması ve alt boyut ortalamaları ve öğretmenlerin çeşitli özellikleri arasında anlamlı ilişkiler gözlenmiştir. Bu doğrultuda afet konusunda eğitim alan öğretmenlerin almayanlara göre bireysel afet hazırlıklarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Öğretmenlere afet eğitiminin düzenli aralıklarla verilmesi, değişiklikler kapsamında güncellenmesi fayda sağlayacaktır.

Öğretmenlerin bireysel afet ve acil durum çantası, bireysel/aile afet planı hazırlaması ve yaşadıkları evlere doğal afet sigortası yaptırmalarının afete bireysel hazırlıklarına katkısı büyüktür. Bireysel olarak yapılabilecekler hakkında bilgi ve bilinçlendirme faaliyetlerinin yapılması önemlidir. Bu doğrultuda öğretmenler öğrencileriyle birlikte afet ve acil durum çantası, afet planı hazırlayıp okul ortamında

afet gerçekleşmesi ihtimaline karşı hazırlıklı olmalıdır. Benzer şekilde öğretmenler aile bireyleriyle birlikte bunları hazırlayarak çevrelerindeki insanlara da örnek olacak, bilinçli davranışların tüm topluma yansımaları sağlayacaktır.

Afet yaşayan öğretmenlerin, yaşamayanlara göre, kurumsal eğitime katılan öğretmenlerin, eğitime katılmayanlara göre, herhangi bir afette görev alan öğretmenlerin, görev almayanlara göre afete bireysel hazırlık düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Kurumsal eğitimlere katılım kurumlar tarafından destekleyici olmalıdır. AFAD ve STK tarafından verilen gönüllülük eğitimlerine öğretmenlerin daha fazla katılımları sağlanabilir.

Okullarında afet planı olan öğretmenlerin puanları, okullarında afet planı olmayan öğretmenlere göre, okul afet planında görev alan öğretmenlerin puanları görev aldığını bilmeyen öğretmenlere göre, okullarında afet toplanma alanı bulunan öğretmenlerin toplanma alanı bulunmayan öğretmenlere göre afete bireysel hazırlık düzeyleri daha yüksektir. Okulların tamamında afet planı bulundurma ve toplanma alanı bulunma zorunluluğu bulunmaktadır. Tüm okullarda plan varlığı denetimleri yapılmalı ve bu planlar zamana ve duruma göre güncellenmelidir.

6.14.1. Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları ile İlişkili Özelliklerin Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizleri ile İlgili Öneriler

Bireysel/aile afet planı hazırlamak, görev yapılan okulda toplanma alanı ve sığınak bulunma durumu, öğretmenlerin afet yaşamış olmaları Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği alt boyutları üzerinde olumlu yönde etki göstermektedir. Bireysel ve kurumsal afete hazırlığının önemi tekrar göz önüne çıkmaktadır. Bu kapsamda okullarda toplanma alanı ve sığınak bulunması zorunluluğu göz önünde bulundurularak gerekli izlemlerin sorumlu kuruluşlarca yapılması önerilmektedir. Görev yapılan okullarda kurumsal afet eğitimlerinin öğretmenlere verilmesi fayda sağlayacaktır.

7. KAYNAKLAR

1. Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum Ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum Ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. İkinci Bölüm : Afet Ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. Kararname Numarası: 4.[İnternet].[Erişim tarihi: 8 Ocak 2021]. Erişim adresi: https://www.afad.gov.tr/upload/Node/29467/files/4_nolu_KHK_2nci_Bolum_AFAD.pdf
2. Altıntaş KH. Deprem Kaynaklı Afetler ve Sağlık Riskleri. Halk Sağlığı İle İlgili Güncel Sorunlar ve Yaklaşımlar. Ankara: Ankara Tabip Odası; 2019.
3. Paton D, Johnston D. Disasters and communities: vulnerability, resilience and preparedness. Disaster Prevention and Management: An International Journal, 2001;10(4), 270-277.
4. Chan EYY, Kim JH, Lin C, Cheung EYL, Lee PPY. Is Previous Disaster Experience a Good Predictor for Disaster Preparedness in Extreme Poverty Households in Remote Muslim Minority Based Community in China? Journal of immigrant and minority health. 2014;16:466–472. .
5. Paton D. Disaster preparedness: a social cognitive perspective. Disaster Prevention and Management. 2003;12(3):210-216.
6. Petal M. Causes of Deaths and Injuries in the August 17th, 1999 3:02 a.m. M=7.4 Kocaeli Earthquake, Research Repor[Internet] Boğaziçi Üniversitesi, CENDIM, İstanbul.2003[Erişim tarihi: 8 Ocak 2021]. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/311706658_Research_Report_Causes_of_Deaths_and_Injuries_in_the_August_17th_Kocaeli_Earthquake
7. Erkan, B. B, Özmen, B, Güler, H. Türkiye’de afet zarar azaltımını sürdürülebilir eğitimle sağlamak. Türkiye Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı, Ankara: ODTÜ, 2011.
8. Shaw, R., Takeuchi, Y., Shiwaku, K., Fernandez, G., Gwee, Q. R. & Yang, B. 1-2-3 of disaster eduction. United Nations Office for Disaster Risk Reduction-Regional Office for Asia and Pacific (UNISDR AP), 2009. .
9. Tang JS, Feng JY. Residents’ Disaster Preparedness after the Meinong Taiwan Earthquake: A Test of Protection Motivation Theory. International journal of environmental research and public health, 2018;15(7), 1434.
10. Uhm, D., Oh, H. S. Disaster Preparedness of Child Care Teachers: A Cross-Sectional Study in South Korea. Disaster Medicine and Public Health Preparedness, 2017;12(03), 321–328.
11. Türk Dil Kurumu Sözlüğü[İnternet]. [Erişim tarihi: 04 Şubat 2021]. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>.
12. Below R, Wirtz A, Guha-Sapir D. Disaster category classification and peril terminology for operational purposes. Centre for Research on the Epidemiology of Disasters. 2009.

13. AFAD. Açıklamalı Afet Terimleri Sözlüğü[İnternet]. [Erişim tarihi: 8 Ocak 2021].Erişim adresi: <https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu>
14. Lechat MF. Disasters and public health. Bulletin of the World Health Organization. 1979; 57 (1): 11-17.
15. Klein T IL. EMS, Disaster Response. StatPearls [İnternet]. 2020[Erişim tarihi: 8 Ocak 2021].Erişim adresi: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK560710/>.
16. Antosia, R. E. Defining a disaster. In R.E. Antosia & J.D. Cahill (Eds.), Handbook of Bioterrorism and Disaster Medicine. New York: Springer. 2006; pp. 3-31.
17. Regina B, Angelika W, Munich R. Disaster Category Classification and Peril Terminology for Operational Purposes. Centre for Research on the Epidemiology of Disasters (CRED) and Munich Reinsurance Company. CRED October 2009.
18. Ergünay O. “Acil Yardım Planlaması ve Afet Yönetimi”, Uzman Der Dergisi. Nisan-Eylül, 1999;2, S:6-7 s.10.
19. Pan American Health Organization Natural disasters: Protecting the public’s health. Washington, D.C.: PAHO, 2000.;119 p.—(Scientific Publication, 575).
20. Parra Cotanda C, Luaces Cubells C. Disaster situations. What must we know and do? An Pediatr (Barc). 2011;74(4):270 e1-6.
21. Yılmaz, A. Türk Kamu Yönetiminin Sorun Alanlarından Biri Olarak Afet Yönetimi. Ankara: Pegem Yayınları. 2003.
22. AFAD. 2020 yılı Afet İstatistikleri.[İnternet] [Erişim tarihi 03 Şubat 2021]. Erişim Adresi: <https://www.afad.gov.tr/afet-istatistikleri>
23. Guha-Sapir D, Scales SE. Challenges in public health and epidemiology research in humanitarian settings: experiences from the field. BMC Public Health. 2020;20(1):1761.
24. EMDAT, The EM-DAT Glossary. [İnternet] [Erişim tarihi: 03 Ocak 2021]. Erişim adresi: <http://www.emdat.be/glossary>.
25. United Nations – Headquarters United Nations Office for Disaster Risk Reduction.Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015 – 2030.[İnternet]. 2021 [Erişim tarihi: 9 Ocak 2021].Erişim adresi: <https://www.undrr.org/publication/sendai-framework-disaster-risk-reduction-2015-2030>.
26. Martono M, Satino S, Nursalam N, Efendi F, Bushy A. Indonesian nurses' perception of disaster management preparedness. Chin J Traumatol. 2019;22(1):41-6.
27. Iqbal Q, Yıldırım MB. Comparison of Disaster Logistics Planning and Execution for 2005 Hurricane Season. 2007.
28. Wirtz A BR, Sapir DG. Working Paper: Disaster Category Classification and Peril Terminology for Operational Purposes. Université catholique de Louvain. October 2009. .

29. EM-DAT. The International Disaster Database. CRED. General Classification of Disaster. [Internet]. 2021 [Erişim tarihi: 9 Ocak 2021].Erişim adresi: <https://www.emdat.be/classification>.
30. Goyet C MR, Osorio C. Natural Disaster Mitigation and Relief. In: Jamison DT, Breman JG, Measham AR, et al., editors. Disease Control Priorities in Developing Countries. 2nd edition. Washington (DC): The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank; Chapter 61. 2006.
31. UNISDR. Disaster Statistics [Internet]. [Erişim tarihi: 06 Ocak 2021] Erişim adresi: <https://www.unisdr.org/we/inform/disaster-statistics>
32. Keleş, R. Kentleşme Politikası. 7. Baskı. Ankara: İmge Kitabevi, 2002.
33. CRED. Centre for Research on the Epidemiology of Disasters. Crunch 60 - Technological Disasters[İnternet]. Issue No. 60. September 2020. [Erişim tarihi: 14 Ocak 2021].Erişim adresi: <https://www.cred.be/publications>
34. TRCS (Turkish Red Crescent Society). Disaster of Turkey: 10th anniversary.[İnternet] [Erişim tarihi: 2 Temmuz 2021] Erişim adresi: new.kizilay.org.tr/News-Disaster.Of.Turkey.10.Th.Anniversary. .
35. Tüysüz, O. “İstanbul için Deprem Senaryolarının Hazırlanmasında Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Kullanımı”, İTÜ Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi.2003.
36. NASEM (National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine). Attribution of extreme weather events in the context of climate change. Washington, DC: The National Academies Press; 2016.
37. EM-DAT The International Disaster Database. Publications. CRED Crunch 54 - Disasters 2018: Year in Review. [İnternet]. [Erişim Tarihi: 20 Mayıs 2021]. Erişim Kaynağı: <https://www.cred.be/publications>.
38. Hikmet Yavaş, “Doğal Afet Yönetimi ve Yerel Gündem 21 Çalışmaları kapsamında İzmir’de Deprem Riski”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (Cilt 3, Sayı:3)
39. OECD Library. Statistics. Government at a Glance. Government at a Glance 2017. Average number of disasters per year across OECD countries 1980-2016.
40. Asia-Pacific Disaster Report 2019. Pathways for resilience, inclusion and empowerment. UNESCAP. 22 August 2019.
41. AFAD Deprem Tehlike Haritası. [İnternet]. [Erişim tarihi: 26 Mayıs 2021]. Erişim adresi: <https://deprem.afad.gov.tr/deprem-tehlike-haritasi>.
42. Fişek, G. O., Kabasakal, H., & Akkoç, S. Afet ve insan: 1999 marmara depreminin yansımaları. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi. 2008.
43. AFAD. Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü. [İnternet] [Erişim Tarihi 15 Haziran 2021]. Erişim Adresi: <https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu>
44. Kadioğlu, M. Kuraklık Kıranı Risk Yönetimi; Kadioğlu, M. ve Özdamar, E.,(editörler),“Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri" 2008; s. 277-300, JICA Türkiye Ofisi Yayınları No: 2, Ankara.

45. Dransch D, Poser K. Volunteered Geographic Information For Disaster Management With Application To Rapid Flood Damage Estimation. *Geomatica*. 2010;1(64):89-98.
46. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023). 2019.
47. Schmid E., Bohn J. Natural catastrophes and man-made disasters in 2017: a year of record-breaking losses, Swiss Re Institute, Zurich, Switzerland, 2018; ss. 59.
48. Çakacak Ö. Toplum Afet Müdahale Ekipleri. Kadıoğlu M, Özdamar E (editörler). Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri. Ankara: JICA Türkiye Ofisi Yayın No :2; 2008.
49. Guler C, Akın L, Halk Sağlığı Temel Bilgiler Cilt II içinde: Afetler ve Afet Tıbbı, Altıntaş H, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 2012, Sf: 1107-1111.
50. Ergünay, Oktay. "Afet Yönetimi", Emergency Türkiye 93 First International Disaster Relief and Prevention, Civil Defence, Public Security and First Aid Exhibition, November 23-27, 1998, s.2..
51. Ergünay, Oktay. "Afet Yönetimi Nedir? Nasıl Olmalıdır?" Erzincan ve Dinar Deneyimleri Işığında Türkiye'nin Deprem Sorunlarına Çözüm Arayışları, TÜBİTAK Deprem Sempozyumu Bildiriler Kitabı. 15-16 Şubat 1996, s.263-272. .
52. Ray-bennett NS. Disasters, Deaths, and the Sendai Goal One: Lessons from Odisha, India. *World Dev* 2018;103:27-39.
53. IFRC. What is vulnerability? [İnternet] [Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2021].Erişim adresi: <http://www.ifrc.org/en/what-we-do/disaster-management/aboutdisasters/what-is-a-disaster/what-is-vulnerability/>.
54. Reid M. Disasters and Social Inequalities, *Sociology Compass* 2013;7/11:984-97.
55. Campbell J. On belonging and belongings: older adults, Katrina and lessons learned. Presentation to the National Association of Area Agencies on Aging. 2006.
56. 2004 American Community Survey Data Profile: New Orleans city, Louisiana. Washington (DC): U.S. Department of Commerce, U.S. Census Bureau. Erişim adresi: http://factfinder.census.gov/servlet/ADPTable?_bm=y&-context=adp&-%20ds_name=&-ds_name=ACS_2004_EST_G00_&-%20bm=y&-tree_id=304&-keyword=new%20orleans%20city&-all_geo_types=N&- caller=geoselect&-geo_id=16000US2255000&-format=&- lang=en. .
57. The President of the United States.The federal response to hurricane Katrina: lessons learned. Washington (DC): The White House; 2006.
58. Mokdad AH, Mensah GA, Posner SF, Reed E, Simoes EJ, Engelgau MM, et al. When Chronic Conditions Become Acute: Prevention and Control of Chronic Diseases and Adverse Health Outcomes During Natural Disasters. *Prev Chronic Dis*. 2005;2.
59. Özmen, B., Nurlu, M., Kuterdem, K. ve Temiz, A., 2005, Afet Yönetimi ve Afet İşleri Genel Müdürlüğü. Deprem Sempozyumu 2005, 23-25 Mart 2005, Grand Yükseliş Hotel, İzmit. .

60. TAYMAZ M. “Doğal Afet Zararlarını Azaltma Çalışmaları”, Afet ve Afet İşleri Genel Müdürlüğü, S.2, 2001, s. 4-5.
61. Papadakis G, Chalabi Z, Khare S, Bone A, Hajat S, Kovats S. Health protection planning for extreme weather events and natural disasters. 2018 Fall Am J Disaster Med. 13(4):227-236.
62. Sweileh WM. A bibliometric analysis of health-related literature on natural disasters from 1900 to 2017. Health Res Policy Syst. 2019 Feb 11;17(1):18.
63. Genç, F. N. Türkiye’de Afet Yönetimi Politikalarının Dönüşümü, İçinde Kamu Politikası: Kuram ve Uygulama, Edt. Mete Yıldız ve Mehmet Zahid Sobacı, Adres Yayınları, Ankara, 2003;s.498-519.
64. Özmen, B. Türkiye’de Afet ve Acil Durum Yönetimi Planlarının Mevcut Durumu ve Mevzuat Karmaşası, İçinde Afet Yönetimi, Edt. Özgür Önder ve Murat Yaman, Ekin Yayınevi, Bursa, 2017;s.149-162.
65. Türkiye Afet Müdahale Planı. AFAD. [İnternet] [Erişim tarihi: 24 Mayıs 2021]. Erişim adresi: <https://www.afad.gov.tr/turkiye-afet-mudahale-plani>
66. İşbitirici, C., Erdoğan, L. ve Bayram, K. Yerel Afet Yönetiminde Kurumsal ve Toplumsal İşbirliği: Konya Örneği, İçinde 1. Disiplinlerarası Afet Yönetimi Çalışmaları Makale Kitabı, Edt. Zerrin Toprak Karaman, Oğuz Sancakdar ve Saadet İlkin Kaya, Birleşik Matbaacılık, İzmir, 2017; s. 77-84.
67. AFAD Gönüllülük Sistemi. [İnternet] [Erişim tarihi: 25 Mayıs 2021] Erişim adresi: <https://gonullu.afad.gov.tr/>.
68. AFAD Projeler. [İnternet] [Erişim tarihi: 24 Mayıs 2021] Erişim adresi: <https://www.afad.gov.tr/projelerimiz>
69. CRED. Annual Disaster Statistical Review 2011: The Numbers and Trends Hazırlayanlar: Debby Guha-Sapir, Femke Vos, Regina Below ve Sylvain Ponserre, The Centre for Research on the Epidemiology of Disasters, Brussels. [Erişim tarihi: 24 Haziran 2022]. Erişim adresi: https://www.preventionweb.net/files/27782_adsr2011.pdf
70. Karagöz, K. 1999 Marmara Depreminin Ekonomik Etkileri: Ekonometrik Bir Yaklaşım [Bildiri]. TMMOB Afet Sempozyumu. 2007, s.423.
71. B.Şengezer, “Japonya ve ABD’de Afet Yönetimi, Kentlerin Depreme Karşı Hazırlanması” Kentlerin Deprem Hazırlanması ve İstanbul Gerçeği Sempozyumu, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyük Kent Şubesi, İstanbul, 2002, s. 42.
72. Perry, R. W. (2003). Incident management systems in disaster management. Disaster prevention and management: An international journal, 12(5), 405-412.
73. Federal Emergency Management Agency. Disaster Management. [İnternet]. [Erişim Tarihi: 24 Haziran 2021]. Erişim adresi: <https://www.fema.gov/about>
74. Antonios, P. The Great Chile Earthquake sequence of May 21-22, 1960: An Analysis of the Human Casualties By Event, Location And Cause. Mizunami International Symposium on Earthquake Casualties and Health Consequences, Japan.2010. .

75. AFAD. 27 Şubat 2010 Şili depremi.[İnternet].2010 [Erişim tarihi: 24 Haziran 2021]. Erişim adresi: <https://deprem.afad.gov.tr/tarihteBuAy?id=71>.
76. Gülkan, P., Balamir, M. ve Yakut, A. Afet Yönetiminin Stratejik İlkeleri: Türkiye ve Dünyadaki Politikalara Genel Bakış. Ankara: ODTÜ Deprem Araştırma Merkezi,2003, s.37.
77. Şengezer, B ve Kansu, H. Kapsamlı Afet Yönetimi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Basım-Yayın Merkezi. 2001.
78. Thomas, T. L. "EMERCOM: Russia's Emergency Response Team". Foreign Military Studies Office. [İnternet] [Erişim tarihi: 17 Mayıs 2021]. Erişim adresi: <https://en.mchs.gov.ru/Ministry/Competencies>
79. Ejeta L.T., Ardalan A. & Paton D. ‘Application of behavioral theories to disaster and emergency health preparedness: A systematic review’, 2015.
80. Karancı AN. Deprem Zararlarını Azaltmak ve Hazırlıklı Olmak: Halk Katılımının Önemi [Bildiri]. 1. Uluslararası “Doğal Afetler ve Olağanüstü Durumlarda Ulusal ve Uluslararası Koordinasyon İşbirliği ve İnsani Yardım” Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti. 2007.
81. Mathbor G.M. ‘Enhancement of community preparedness for natural disasters: The role of social work in building social capital for sustainable disaster relief and management’, International Social Work 50, 357–369. 2007.
82. Sattler D, Kaiser CF, Hittner JB. Disaster preparedness: relationships among prior experience, personal characteristics, and distress. J Appl Soc Psychol. 2000;30(7):1396–1420.
83. Cross JA. Megacities and small towns: different perspectives on hazard vulnerability. Environ Hazards. 2001;3(2):63–80.
84. Woersching J, Snyder A. Earthquakes in El Salvador: a descriptive study of health concerns in a rural community and the clinical implications, part I. Disaster Manag Response. 2003;1(4):105–109. .
85. Wilson S., Temple B., Milliron M., Vazquez C., Packard M. & Rudy B. ‘The lack of disaster preparedness by the public and it’s affect on communities’, The Internet Journal of Rescue and Disaster Medicine 7, 1–8. 2007.
86. Srinivas H. & Nakagawa Y. ‘Environmental implications for disaster preparedness: Lessons learnt from the Indian Ocean Tsunami’, Journal of Environmental Management 89, 4–13. 2008.
87. Committee on Pediatric Emergency Medicine. American Academy of Pediatrics. The Pediatrician's role in disaster preparedness. Pediatrics., (1997), pp. 130-133.
88. Rebmann, T., Wang, J., Reddick, D., Swick, Z., Minden-Birkenmaier, C. Healthcare Versus Non-Healthcare Businesses’ Experiences During The 2009 H1N1 Pandemic: Financial impact, Vaccination Policies, and Control Measures Implemented. Am J Infect Control. 2013; 41: e49-54. .

89. D. Markenson, S. Reynolds. Committee on pediatric emergency medicine and task force on terrorism. The paediatrician and disaster Preparedness. *Pediatrics.*, 117 (2006), pp. e340-e362.
90. Gherardi, S. A Cultural Approach To Disasters. *Journal Of Contingencies And Crisis Management* VI/2, 1998;80-83.
91. Özşahin, E., Kaymaz, K.Ç. Afet Kültürünün Değerlendirilmesine Bir Örnek: Antakya Şehri [Bildiri]. Türkiye Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı 25-27 Eylül 2013 –MKÜ–HATAY.
92. İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Planı Hazırlık Projesi(İSMEP). Birey ve Aile İçin İlk 72 Saat. İstanbul AFAD. 2009.
93. Gagnon, A. Emergency Preparedness: Myth and Reality. *Emergency Preparedness Digest.* 1997;24:23-25. .
94. World Health Organization. Community emergency preparedness: a manual for managers and policy-makers. World Health Organization.1999. .
95. International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. World disasters report, 1994. Dordrecht, Netherlands, Martinus Nijhoff, 1995.
96. From disaster management to sustainable development: how the public sector, private sector and voluntary organizations can work together. [World Conference on Natural Disaster Reduction, Main Committee Session, 1994, Yokohama, Japan.] Geneva, World Health Organization, 1994 (unpublished document WHO/EHA/EPP/Conf.94.4, available from Emergency and Humanitarian Action, World Health Organization, 1211 Geneva 27, Switzerland).
97. Austin DW. Surviving the next disaster: Assessing the preparedness of community based organizations:University of Colorado at Boulder; 2010.
98. Nguyen LH, Shen H, Ershoff D, Afifi AA, Bourque LB. Exploring the causal relationship between exposure to the 1994 Northridge earthquake and pre and post earthquake preparedness activities. *Earthquake spectra.* 2006;22(3):56987.
99. Gibson MJ. We can do better: lessons learned for protecting older persons in disasters. Washington (DC): AARP; 2006.
<http://assets.aarp.org/rgcenter/il/better.pdf>.
100. Fernandez LS, Byard D, Lin CC, Benson S, Barbera JA. Frail elderly as disaster victims: emergency management strategies. *Prehosp Disaster Med* 2002;17(2):67-74.
101. Heath S.E., Beck A.M., Kass P.H., Glickman L.T. Human and pet related risk factors for household evacuation failure during a natural disaster. *Am. J. Epidemiol.* 2001;153:659–665. .
102. Hunt M.G., Bogue K., Rohrbaugh N. Pet ownership and evacuation prior to Hurricane Irene. *Animals.* 2012;2:529–539.
103. Cuervo I, Leopold L, Baron S. Promoting community preparedness and resilience: a Latino immigrant community-driven project following Hurricane Sandy. *Am J Public Health.* 2017;107(S2):S161–S164.

104. Hilfinger Messias DK, Barrington C, Lacy E. Latino social network dynamics and the Hurricane Katrina disaster. *Disasters*. 2012;36(1):101–121.
105. Chunkath S., Sherratt D., Chotani R., Smyth I., Burns K., Hidayat M. Panel 2.3: Gender Dimensions and Human Rights Aspects to Responses and Recovery. *Prehosp. Disaster Med*. 2005;20:404–407.
106. Enarson E., Fordham M. From women’s needs to women’s rights in disasters. *Environ. Hazards*. 2001;3:133–136. .
107. Ikeda K. Gender differences in human loss and vulnerability in natural disasters: A case study from Bangladesh. *Bull. (Cent. Women’s Dev. Stud.)* 1995;2:171–193. .
108. Bradshaw S. Gendered Rights in the Post-2015 Development and Disasters Agendas. *IDS Bull*. 2014;46:59–65. .
109. UNISDR. Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030. [İnternet]. [Erişim tarihi: 26 Haziran 2021]. Erişim adresi: <https://www.undrr.org/>.
110. Garrett A.L., Grant R., Madrid P., Brito A., Abramson D., Redlener I. Children and Megadisasters: Lessons Learned in the New Millennium. *Adv. Pediatr*. 2007;54:189–214.
111. Ursano R.J., Cerise F.P., DeMartino R., Reissman D.B., Shear M.K. The Impact of Disasters and Their Aftermath on Mental Health. *Prim. Care Companion J. Clin. Psychiatry*. 2006;8:4–11.
112. Wang C.-W., Chan C.L.W., Ho R.T.H. Prevalence and trajectory of psychopathology among child and adolescent survivors of disasters: A systematic review of epidemiological studies across 1987–2011. *Soc. Psychiatry Psychiatr. Epidemiol*. 2013;48:1697–1720.
113. Lock S., Rubin G.J., Murray V., Rogers M.B., Amlot R., Williams R. Secondary stressors and extreme events and disasters: A systematic review of primary research from 2010–2011. *PLoS Curr*. 2012;4
114. FEMA. [İnternet] [Erişim tarihi: 28 Haziran 2021]. Erişim adresi: http://www.training.fema.gov/emiweb/downloads/is10_unit3.doc
115. Güler, Ç., Çobanoğlu Z. Afetler. *Çevre Sağlığı Temel Kaynak Dizisi*. No:33. 2001.
116. Tankut T. Deprem Zararlarının Azaltılmasında Yurttaş Eğitiminin Önemi [Bildiri]. *Erzincan ve Dinar Deneyimleri Işığında Türkiye’nin Deprem Sorunlarına Çözüm Arayışları, TÜBİTAK Deprem Sempozyumu*. 1996;s 336.
117. Determining Preparation Perceptions Before Earthquake of Individuals Experienced Earthquake: A Case Study. *Doğu Coğrafya Dergisi: Ocak-2017, Yıl:22, Sayı:37, Sayfa:113-134 Eastern Geographical Review; January-2017, Volume:22, Numbers: 37, Page:113-134.*
118. AFAD. Afet ve Acil Durum Çantası. [İnternet]. [Erişim tarihi: 28 Haziran 2021]. Erişim adresi: <https://www.afad.gov.tr/afet-ve-acil-durum-cantasi-nasil-hazirlanmali>.

119. Miranda E and Taghavi S. Estimation of Seismic Demands on Acceleration-sensitive Nonstructural Components in Critical Facilities, Proceedings of the Seminar on Seismic Design, Performance, and Retrofit of Nonstructural Components in Critical Facilities, ATC 29-2, Newport Beach, CA, 2003;347-360.
120. Takahashi,N., and Shiohara,H.Life cycle Economic Loss due Seismic Damage of Nonstructural Elements, Proceeding of 13th World Conference on Earthquake Engineering, Paper No.203, BC,Canada. 2004.
121. FEMA E-74. Reducing the Risks of Nonstructural Earthquake Damage—A Practical Guide Federal Emergency Management Agency Washington, D.C, USA. 2011.
122. AFAD. Depreme karşı Yapısal Olmayan Risklerin azaltılması El Kitabı, 2011.
123. Özdemir A, Gerdan S, Kırıkkaya E, Şahinöz T. Depreme Karşı Yapısal Olmayan Risklerin Azaltılması: Güvenli Yaşam Odası Örneği. 4. Uluslararası Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı, 11 Ekim 2017.
124. Kadioğlu, M. Afetler Konusunda Kamuoyunun Bilinçlendirilmesi ve Eğitimi; Kadioğlu, M. ve Özdamar, E. “Afet Yönetiminin Temel İlkeleri” içinde; 2006; 2. Baskı. S: 67-80, JICA Türkiye Ofisi Yayınları No: 1, Ankara.
125. Sözen S., Piroğlu, F. Acil Durum Yöneticileri için Zarar Azaltma Yöntemleri, İTÜ Afet Yönetim Merkezi-İTÜ Press Yayınları, İstanbul. 1999.
126. Bates (F.L.Dynes, R.R. & Qaurantelli, E.L.“The importance of the social sciences to the International Decade for Natural Disaster reduction” Disasters. 1991; 15(3), 288-2891.
127. İDMP. İstanbul Deprem Master Planı Eğitim ve Sosyal Çalışmalar. İstanbul Teknik Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi. 2004.
128. Kadioğlu, M., İ. Gürkaynak, H.A., Poydak. KIZILAY ile Güvenli Yaşamı Öğreniyorum –Öğrenci Kitabı, Türkiye Kızılay Derneği, Ankara, 2004. .
129. Gürkaynak, İ.M. Kadioğlu, H.A. Poydak. KIZILAY ile Güvenli Yaşamı Öğreniyorum –Öğretmen Kitabı, Türkiye Kızılay Derneği, Ankara,2004. .
130. Akgüngör Ç. Sarsıntı Başladığında: Kitlesel Afet Eğitimi Ve Deprem Anında Birey Davranışı Örneği. İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi No:49. Ekim 2013; ss.29-63.
131. Petal M, Türkmen Z. ABCD Temel Afet Bilinci El Kitabı, B.Ü. Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü (İstanbul Afete Hazırlık Eğitim Projesi), İstanbul, Eylül 2001.
132. MEB Tarihçesi. [internet]. [Erişim tarihi: 28 Haziran 2021]. Erişim adresi: <https://www.meb.gov.tr/milli-egitim-bakanliginin-kisa-tarihcesi/duyuru/8852>
133. MEB AKUB Ekipleri.[İnternet]. [Erişim tarihi: 28 Haziran 2021]. Erişim adresi: <https://www.meb.gov.tr/afet-ve-acil-durumlara-karsi-meb-akub-ekipleri-kuruluyor/haber/22860/tr>.
134. Ergünay, O., Özmen, B. Okul Afet ve Acil Durum Yönetimi Planlama Kılavuzu, Milli Eğitim Bakanlığı ve Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı "Okul Tabanlı Afet Eğitimi Projesi" 3. Baskı. 2013.

135. Özmen B., İnce Z.D. Okul Tabanlı Afet Eğitimi. *Dirençlilik Dergisi* 1(1), 2017, (21-29).
136. Çelenk, S., Tertemiz, N. ve Kalaycı, N. İlköğretim programları ve gelişmeler, program geliştirme ilke ve teknikleri açısından değerlendirilmesi. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara. 2000.
137. AFAD. Afete Hazır Türkiye. [İnternet]. [Erişim tarihi: 28 Haziran 2021]. Erişim tarihi: <https://www.afad.gov.tr/afete-hazir-turkiye>.
138. Kadioğlu, M. Afet Yönetimi Beklenilmeyeni Beklemek, En Kötüsünü Yönetmek. İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Yayını. 2011.
139. Özmen B , Gerdan S , Ergünay O . Okullar İçin Afet Ve Acil Durum Yönetimi Planları. *Elektronik Mesleki Gelişim Ve Araştırmalar Dergisi*. 2015; 3(1): 37-52.
140. Kadioğlu, M.Eğitim Kurumları İçin Afet ve Acil Yardım Planlama Rehberi. İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi (ISMEP) 2009.
141. UNICEF. UNICEF DIPECHO Final Reports. 2013.
142. TBMM. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. Kanun No.: 2709 Kabul Tarihi: 7.11.1982.
143. "İl ve İlçe Yüz Ölçümleri". Harita Genel Müdürlüğü[İnternet] [Erişim tarihi: 29 Haziran 2021]. Erişim adresi: <https://www.harita.gov.tr/urun/il-ve-ilce-yuzolcumleri/176>.
144. Wikipedia. Ankara [İnternet]. [Erişim tarihi: 29 Haziran 2021]. Erişim adresi: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Ankara>
145. Milli Eğitim Bakanlığı. Altındağ İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Okullar Resmi Sitesi[İnternet] [Erişim tarihi: 25 Ocak 2020]. Erişim Adresi: <http://www.meb.gov.tr/baglantilar/okullar/index.php?ILKODU=6&ILCEKODU=1>
146. Australian Counter Disaster College. Public Education, AGPS, Canberra. p.1 Gagnon, A. Emergency preparedness: myth and reality. *Emergency Preparedness Digest*. 1997;24:23.25.
147. Altıntaş KH, Acil ve Afet Durumlarında Sağlık Yönetimi. Afet Tıbbı Araştırma ve Uygulama Merkezi, Hacettepe Üniversitesi Yayınları. 2013:13-15.
148. Türk Dil Kurumu Genel Türkçe Sözlüğü. Öğretmen. [İnternet] [Erişim tarihi: 4 Mayıs 2021] Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/?kelime=%C3%B6%C4%9Fretmen%20olmak>
149. Karaman Toprak Z, Afet Yönetimine Giriş Ve Türkiye’de Örgütlenme. Bütünleşik Afet Yönetimi. İzmir, 2017; 1-15.
150. George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson.
151. Haluk AKTAY. Öğretmenlerin sağlık inanç modeline dayalı genel afete hazırlık inanç düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Burdur örneği [Yükseklisans Tezi]. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 2022.

152. Yurdal DİKMENLİ, Hamza YAKAR. Öğretmen Adaylarının Afet Bilinci Algı Düzeylerinin İncelenmesi. YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty), 2019.
153. Vildan ORAL. İlköğretim Okullarının Afet Ve Acil Durumlara Yönelik Kurumsal Hazırlıklarının Değerlendirilmesi: Gümüşhane İli Örneği. [Yüksek Lisans Tezi] Ocak, 2018.
154. Alpaslan Ayhan ÇELİK. İlkokul Öğretmenlerin Afete Hazırlık Düzeyleri İle Afet Eğitiminin Eğitim Programlarındaki Yerine Yönelik Görüşleri. [Yüksek Lisans Tezi]Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları Ve Öğretim Anabilim Dalı 2007.
155. Altun, F. “Afetlerin ekonomik ve sosyal etkileri: Türkiye örneği üzerinden bir değerlendirme”. Sosyal Çalışma Dergisi, 2(1), 1-15.2018.
156. Kapucu, N., & Khosa, S. Disaster Resiliency and Culture of Preparedness for University and College Campuses. Administration & Society, 45(1), 3-37.2013.
157. Kırıkkaya B.K., Ünver, A.O., & Çakın, O. İlköğretim Fen ve Teknoloji programında yer alan afet eğitimi konularına yönelik öğretmen görüşleri. Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi, 5(1), 24-42, 2011.
158. Maya, İ. ve Sarı B. Türkiye’de afet eğitimi ve MEB müfredatındaki afet eğitimi konularının değerlendirilmesi. 8. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale.2016, s.77-112.
159. Seyle, D. C., Widyatmoko, C. S. ve Silver, R. C. Coping with natural disasters in Yogyakarta, Indonesia: A study of elementary school teachers. School Psychology International, 34(4), 387–404. 2013.
160. Varol, N. ve Buluş Kırıkkaya, E. “Afetler karşısında toplumun dirençliliği”. Journal of Resilience, 1(1), 1-9.2017.
161. Kadioğlu, M. “Afete hazırlık ve afet bilinci eğitiminde verilen mesajların standardizasyonu”. Deprem Sempozyumu. Kocaeli Üniversitesi, Veziroğlu Kampüsü Yer ve Uzay Bilimleri Araştırma Merkezi. 2005.
162. Resmi Gazete (2011). Bakanlar Kurulu Kararı “Türkiye Afet Risklerinin Azaltılması Platformunun Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları”. T.C. Resmi Gazete (27844, 12 Şubat 2011).
163. MEB. “Öğretmenlere okul tabanlı afet eğitimi”. Erişim: 29 Mayıs 2022, (<https://www.meb.gov.tr/ogretmenlere-okul-tabanli-afet-egitimi/haber/18746/tr>).
164. Demir, E. ve Köse, M. “Öğretmenlerin rol modeli hakkında öğretmen görüşleri”. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi, (53), 38-57. 2016.
165. Coşkun, Ş. (2011). İlköğretim öğrencilerine verilen afet eğitimlerinin algılanmasını ölçmek üzere bir araştırma. Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
166. Öztürk, M. K. Sınıf öğretmeni adaylarının deprem deneyimleri üzerine bir araştırma. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28(1), 308-319. Patton, M. Q. (2014). .

167. Öcal, A. İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Deprem Eğitiminin Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. 2003.
168. Şahin Y, Lamba M, Öztop S. Üniversite Öğrencilerinin Afet Bilinci Ve Afete Hazırlık Düzeylerinin Belirlenmesi. Medeniyet Araştırmaları Dergisi, Cilt: 3 Sayı: 6 Yıl: 2018.
169. Çelik A GK. Öğretmenlerin Afete Hazırlık Düzeyleri İle İlkokullardaki Afet Eğitimi Uygulamalarına Yönelik Görüşleri. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 8/1 Nisan / 2022.
170. Turan M. (2021). Afetlerde eğitim kurumları güvenliği kapsamında öğretmen yöneticilerin rol ve sorumlulukları ile ilgili çıkarımlar. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 12(3), 1270-1282.

8. EKLER

EK-1: Bulgularda Yer Almayan Analiz Sonuçları

Tablo 8. 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Maddelerine Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021)

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Önümüzdeki birkaç yıl içinde Acil durum/Afet yaşama ihtimalim çok yüksektir.	39	6,2	49	7,8	279	44,3	135	21,4	128	20,3
Yaşamımın herhangi bir döneminde Acil durum/Afet yaşayacağımı göz önünde bulundururum.	3	0,5	29	4,6	144	23,0	184	29,4	267	42,6
Acil durumlara/Afetlere hazırlıkta bina dayanıklılığını artırmak benim için önemlidir.	6	1,0	6	1,0	36	5,8	118	19,0	454	73,2
*Acil durumlara/Afetlere hazırlıkta acil durum/afet çantası hazırlamayı önemsemem.	31	5,0	26	4,2	99	15,9	174	27,9	294	47,2
Yakın çevrem ile acil durumlarda/afetlerde gerekli acil iletişim numaraları hakkında konuşurum.	23	3,6	45	7,1	124	19,7	168	26,7	270	42,9
*Evdeki sabitlenebilecek eşyaları sabitlemeyi gereksiz buluyorum.	20	3,2	25	4,0	37	5,9	111	17,7	434	69,2
Acil durum/Afet yaşama ihtimalini düşünmek beni korkutur.	38	6,1	52	8,3	134	21,4	90	14,4	313	49,9
*Acil durum/Afet yaşarsam hayatımda hiçbir şey değişmeyecek.	395	64,1	114	18,5	64	10,4	19	3,1	24	3,9
*Acil durumlar/Afetler sonucu sevdiğlerimi kaybetmekten korkmam.	86	13,7	17	2,7	31	4,9	55	8,8	438	69,9
Acil durumlar/Afetler sonucunda ölmekten korkarım.	52	8,4	19	3,1	123	19,8	116	18,7	310	50,0
Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yaptığımda kendimi güvende hissedirim.	27	4,3	28	4,5	158	25,2	165	26,3	249	39,7
Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmak acil durumlar/afetler sonrası ölüm riskini azaltabilir.	3	0,5	35	5,6	88	14,0	102	16,3	399	63,6
Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmam aile bireylerimi de koruyacaktır.	13	2,1	27	4,3	70	11,2	131	20,9	386	61,6

Tablo 8. 2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Maddelerine Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021) Devamı.

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Acil durumlara/Afetlere hazırlık yapmak acil durumlarda/afetlerde ihtiyaçlarıma karşılık verecektir.	11	1,8	11	1,8	78	12,6	138	22,2	383	61,7
Acil durumlara/Afetlere hazırlık yara almadan (sakatlanmadan) yaşamama yardım edecektir.	14	2,2	26	4,2	190	30,6	136	21,9	255	41,1
Acil durumlara/Afetlere hazırlık ailem ve kendim için gereklidir (faydalıdır).	-	-	4	0,6	33	5,3	119	19,2	465	74,9
Acil durumlara/Afetlere hazırlık yapmaktan çok daha önemli sorumluluklarım var.	218	35,4	145	23,6	103	16,8	62	10,1	87	14,2
*Acil durumlara/Afetlere hazırlık yapmak için yeterli param yok.	249	40,6	166	27,0	124	20,2	35	5,7	40	6,5
*Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmak çok fazla zamanımı alır.	271	43,9	165	26,7	112	18,2	29	4,7	40	6,5
*Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmak için yeterli bilgim yok.	235	37,8	131	21,1	133	21,4	89	14,3	33	5,3
*Kaderimde Acil durumlarda/Afetlerde ölmek varsa ölürüm.	87	14,0	48	7,7	153	24,6	113	18,2	220	35,4
*Acil durumlara/Afetlere hazır olma adına tatbikat yapmak bana zor gelir.	317	51,0	151	24,3	65	10,5	46	7,4	42	6,8
*Acil durumlara/Afetlere hazırlıklı olmak için bireysel hazırlık yapmayı gereksiz buluyorum.	430	69,2	77	12,4	63	10,1	29	4,7	22	3,5
*Acil durumlara/Afetlere hazırlık yapmak iyi hissetmemi sağlamaz.	346	55,7	124	20,0	83	13,4	37	6,0	31	5,0
*Afete Hazırlık - Temel Afet Bilinci eğitimlerini almak için çaba harcamayı gereksiz buluyorum.	418	67,6	109	17,6	55	8,9	20	3,2	16	2,6
*Aile için afet planının anlaşılması zordur.	331	53,3	149	24,0	100	16,1	23	3,7	18	2,9
*Aile için afet planı bireyin hazırlayamayacağı kadar gereksiz ayrıntılarla doludur.	351	56,8	120	19,4	108	17,5	18	2,9	21	3,4
*Aile için afet planının yararlı olduğuna inanmıyorum.	388	62,5	116	18,7	51	8,2	11	1,8	55	8,9

Tablo 8. 3. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Maddelerine Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021) Devamı.

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
*Aile için afet planını uygulamaya geçirmek bana zor gelir.	289	46,8	155	25,1	104	16,8	45	7,3	25	4,0
*Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmak bana zor geliyor.	311	50,3	164	26,5	88	14,2	36	5,8	19	3,1
*Aile üyelerim Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmanın gerekliliği konusunda beni bilgilendirmezler.	281	45,8	128	20,9	102	16,6	84	13,7	18	2,9
Arkadaşlarım Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmanın gerekliliği konusunda beni aydınlatırlar.	42	6,8	61	9,9	189	30,6	177	28,6	149	24,1
Fikirlerine önem verdiğim insanlar Acil durumlara/Afetlere hazırlıklı olma konusunda beni yönlendirirler.	25	4,0	84	13,6	156	25,2	166	26,9	187	30,3
Acil durum/Afet konusundaki politikalar beni Acil Durumlar/Afetler konusunda hazırlıklı olmaya teşvik ederler.	25	4,2	60	10,0	169	28,0	131	21,7	218	36,2
*Kitapçıklar, gazeteler, broşürler beni yeterince bilgilendirmezler.	155	25,4	168	27,5	191	31,3	46	7,5	51	8,4
Temel ilk yardım uygulayabilirim.	87	14,2	94	15,3	180	29,3	131	21,3	123	20,0
*Yangın söndürme cihazını kullanamam.	100	16,1	75	12,1	121	19,5	96	15,5	229	36,9
*Mahallemde yaşayanlarla birlikte Acil durumlar/Afetler ile ilgili tahliye planı oluşturamam.	113	18,3	166	26,9	194	31,4	64	10,4	81	13,1
Acil durum/Afet sonrası ihtiyacım olursa psikolojik destek almak için gerekli hizmete erişebilirim.	18	2,9	30	4,9	135	21,9	158	25,7	275	44,6
Yangın çıkmasına neden olacak tehlikeleri belirleyebilirim.	-	-	24	3,9	124	20,0	167	26,9	305	49,2
Evde sabitlenmesi gereken eşyaları sabitleyebilirim.	13	2,1	45	7,3	126	20,3	167	26,9	269	43,4
*Basit düzeyde olsa dahi arama-kurtarma yapamam.	44	7,1	58	9,4	147	23,7	166	26,8	205	33,1

Tablo 8. 4. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği Maddelerine Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımları (Ankara İli, Altındağ İlçesi, Devlet İlköğretim Okulları, 01.03.2021-09.04.2021) Devamı.

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Depremden korunmak için yaşadığım evde/binada güvenli yer belirleyebilirim.	6	1,0	18	2,9	136	22,1	211	34,2	245	39,8
*Bir afet sonrasında yerel yetkililerce belirlenmiş olan sığınak yerini bulamam.	201	32,8	138	22,6	149	24,4	77	12,6	47	7,7
Bir afet sonrasında aile bireylerinin yeniden bir araya gelebileceği bir toplanma yeri belirleyebilirim.	-	-	51	8,2	115	18,6	146	23,6	308	49,7

Başında “*” olanlar Dönüştürülmüş Sorulardır.

EK-2: Aydınlatılmış Onam Formu

Sayın Katılımcı,

“Ankara İli Altındağ İlçesinde İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Afete Bireysel Hazırlık Düzeylerinin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği İle Değerlendirilmesi” başlıklı bu araştırma, Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı tarafından yapılmaktadır. Araştırmamız, afete bireysel hazırlığın değerlendirilmesi amacıyla planlanmıştır. Soruların tümüne içtenlikle cevap vermeniz büyük önem taşımaktadır.

Araştırmaya katılmanız gönüllülük esasına dayalıdır. Bu form aracılığı ile elde edilecek bilgiler gizli kalacaktır ve bilimsel amaçlar dışında kullanılmayacaktır. Çalışmaya katılmamayı tercih edebilirsiniz veya anketi doldururken istemezseniz son verebilirsiniz.

Anket formuna adınızı ve soyadınızı yazmayınız.

Anketimiz 8 bölümden oluşmaktadır. Toplam 78 soruluk 30 dakika zamanınızı alacak bu çalışmada yanıtlarınızı, soruların altında yer alan seçenekler arasından uygun olana X işareti koyarak belirtiniz. Birden fazla seçenek işaretleyebileceğiniz sorularda, size uygun gelen bütün seçenekleri işaretleyiniz. Eğer sorunun yanıtları arasında “diğer” seçeneği mevcutsa ve yanıtınız var olan seçenekler arasında yer almıyorsa, bu durumda yanıtınızı diğer seçeneğindeki boşluğa yazınız.

Anketi yanıtladığınız için teşekkür ederiz.

Çalışma ile ilgili herhangi bir sorunuz olduğunda aşağıdaki kişiler ile iletişim kurabilirsiniz:

Prof. Dr. K. Hakan ALTINTAŞ

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Araştırmacı

Bahar ALTINTAŞ

Danışman

Prof. Dr. K. Hakan ALTINTAŞ

EK 3: Araştırmacılar Tarafından Hazırlanan Anket Formu

Bölüm 1: Katılımcıların Bazı Sosyodemografik Özellikleri ile İlgili Sorular (Uygun seçeneği işaretleyiniz.)

1. Doğum tarihinizi yıl olarak belirtiniz.

2. Cinsiyetiniz nedir? 1. Kadın 2. Erkek

3. Öğrenim durumunuzu işaretleyiniz.

1. ☐ Lise mezunu	2. ☐ Meslek Yüksek Okulu
3. ☐ Yüksekokul	4. ☐ Fakülte
5. ☐ Yüksek Lisans	6. ☐ Doktora

4. Yaşamınızın büyük çoğunluğunu geçirdiğiniz bölgeyi işaretleyiniz.

1. ☐ Karadeniz Bölgesi	2. ☐ Marmara Bölgesi
3. ☐ Ege Bölgesi	4. ☐ Akdeniz Bölgesi
5. ☐ İç Anadolu Bölgesi	6. ☐ Doğu Anadolu Bölgesi
7. ☐ Güneydoğu Anadolu Bölgesi	8. ☐ Yurt dışı (Belirtiniz.):

5. Medeni durumunuzu işaretleyiniz.

1. Evli 2. Bekar 3. Eşinden ayrılmış 4. Eşi ölmüş

6. Çocuk sahibi olma durumunuzu işaretleyiniz.

1. Evet, çocuğum var. (Sayısını belirtiniz:....) 2. Hayır, çocuğum yok.

Bölüm 2: Katılımcıların Öğretmenlik Özellikleri ile İlgili Sorular (Uygun seçeneği işaretleyiniz.)

7. Öğretmenlik mesleğinde görev yaptığınız süreyi yazınız:

..... yıl
..... ay
..... hafta

8. Öğretmenlik yaptığınız branşınızı yazınız.

.....

9. Halen öğretmenlik yaptığınız okulunuzun ismini yazınız.

.....

10. Halen öğretmenlik yaptığınız okulunuzda kaç yıldır çalışıyorsunuz?

..... yıl
..... ay
..... hafta

Bölüm 3: Katılımcıların Afet Yaşamaları (Deneyimi) ile İlgili Sorular: (Uygun seçeneği işaretleyiniz.)

Afet: Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olay,

Acil Durum: Büyük, fakat genellikle yerel imkânlarla baş edilebilen çapta, ivedilik gerektiren tüm durum ve hâller, olarak tanımlanmaktadır.

11. Bugüne kadar hiç afet yaşadınız mı?

1. Hayır (14. soruya geçiniz)
2. Evet (12. Soruya geçiniz)

12. Bugüne kadar sizi en ciddi olarak etkileyen yaşadığınız afet türünü, yaşadığınız yeri ve tarihi belirtiniz:

Afetin türü:

Afetin yeri:

Afetin tarihi:

13. Yaşadığınız bu en ciddi afet sizi nasıl etkiledi? (Birden çok seçenek işaretlenebilir)

1. Hiç etkilenmedim. Afete tanık oldum.
2. Hiç etkilenmedim. Afetzedelere yardım için afet yöresindeydim.
3. Afet sonucu yaralandım.
4. Afet sonucu hastalandım.
5. Afet sonucu bir yakınım yaralandı. Kimin yaralandığını yazınız:
.....
6. Afet sonucu bir yakınım hastalandı. Kimin hastalandığını yazınız:
.....
7. Afet sonucu bir yakınım vefat etti. Kimin vefat ettiğini yazınız:
.....
8. Afet sonucu ekonomik kayba (mal / mülk hasarı) uğradım.
9. Diğer (Yazınız)

Bölüm 4: Afetler Konusunda Eğitim / Bilgi Alma İle İlgili Sorular (Uygun seçeneği işaretleyiniz.)

14. Afetler konusunda herhangi bir kurumsal eğitim aldınız mı?

1. Evet. Eğitim veren kurumun adını yazınız: (15.

Soruya geçiniz):

2. Hayır (Cevabınız Hayır ise 16. soruya geçiniz.)

15. Afetler konusunda hangi eğitimleri aldınız? (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz.)

1. İlk yardım eğitimi
2. Toplum Afet Gönüllüsü Eğitimi (TAG)
3. Temel afet bilinci eğitimi
4. KBRN Eğitimi
5. İleri Yaşam Desteği Eğitimi
6. Temel Yaşam Desteği Eğitimi
7. Arama Kurtarma Eğitimi
8. Diğer (Belirtiniz.):

16. Afetler konusunda hangi kaynaktan / kaynaklardan bilgi alıyorsunuz? (Birden çok seçenek işaretlenebilir)

1. ☐ İnternet	2. ☐ Kitaplar / Dergiler
3. ☐ Televizyon	4. ☐ Radyo
5. ☐ Yetkili kamu kurumları	6. ☐ Sivil Toplum Kuruluşları
7. ☐ Bilgi almıyorum	8. ☐ Diğer (Belirtiniz.):

Bölüm 5: Katılımcıların Herhangi Bir Afette Görev Almaları ile İlgili Sorular (Uygun seçeneği işaretleyiniz.)

17. Bugüne kadar herhangi bir afette, afetzedelere yardımcı olmak için herhangi bir görev aldınız mı?

- Hayır (Yanıtınız Hayır ise 19. Soruya geçiniz)
- Evet (Yanıtınız Evet ise 18. Soruya geçiniz)

18. Afetzedelere yardımcı olmak için almış olduğunuz görevi belirtiniz (Açıklayınız):

Bölüm 6: Katılımcıların Afet Hakkında Bazı Bilgi, Davranış ve Görüşleri ile İlgili Sorular (Uygun seçeneği işaretleyiniz.)

19. Afet tanımında aşağıdaki hangi ifadeler yer almaktadır? (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz.)

1. ☐ Doğa kaynaklı olabilir	2. ☐ Yerel kaynaklar yeterlidir
3. ☐ Ekonomik kayıp olmaz	4. ☐ Sağlık hizmetleri sunumu yeterlidir
5. ☐ İnsan kaynaklı olabilir	6. ☐ İşten geri kalma sebebidir
7. ☐ Arz-talep dengesizliği vardır.	8. ☐ Fiziksel yaralanma olabilir
9. ☐ Toplumda yıkıcı etki yaratır	10. ☐ Sosyal yaralanma olabilir
11. ☐ Sonuçları önlenemez	12. ☐ Halk sağlığı sorunudur
13. ☐ Ruhsal yaralanma olabilir	14. ☐ Seyrek görülür
15. ☐ İnsan varsa afet vardır	

20. Sizce afetler sonucunda doğacak olumsuz sonuçlar önlenabilir mi?

- Evet
- Hayır (Cevabınız hayır ise 22. soruya geçiniz.)

21. Afetlerin olumsuz sonuçlarını önleme konusunda önerilerinizi işaretleyiniz. (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz.)

1. ☐ Eğitim verilmesi	2. ☐ TV, medya programları ile bilgilendirme
3. ☐ Politikalar geliştirilmesi	4. ☐ Diğer (Belirtiniz.):

22. Türkiye’de en sık görülen afet türü hangisidir?

1. ☐ Toprak kayması	2. ☐ Yangın	3. ☐ Deprem
4. ☐ Sel	5. ☐ Trafik Kazası	6. ☐ Çığ
7. ☐ Fırtına	8. ☐ Uçak kazası	9. ☐ Terör olayı
10. ☐ Maden ocağı patlaması	11. ☐ Diğer (Belirtiniz.):.....	

23. Ankara kaçınıcı derece deprem bölgesindedir?

1. 1. Derece 2. 2. Derece 3. 3. Derece
4. 4. Derece 5. 5. Derece 6. Fikrim yok

Bireysel/Aile Afet Planı: Yakınlarınız ile afet ve acil durumlarda güvenli bir yere nasıl gideceğiniz, birbirinizle nasıl iletişim kuracağınız, nasıl bir araya geleceğiniz ve farklı durumlarda ne yapacağınızın önceden planlanmasıdır.

24. Bugüne kadar hiç bireysel/aile afet planı yaptınız mı?

1. Evet 2. Hayır

25. Bireysel afet ve acil durum çantanızı hazırladınız mı?

1. Evet 2. Hayır

26. Evinize Doğal Afetler Sigortası yaptırdınız mı?

1. Hayır 2. Evet 3. Bilmiyorum

Bölüm 7: Katılımcıların Okullarında Afete Hazırlık İle İlgili Sorular (Uygun seçeneği işaretleyiniz.)

27. Görev yaptığınız bu okulda öğrencilerinize daha önce afetler hakkında eğitim verdiniz mi?

1. Evet 2. Hayır

28. Görev yaptığınız bu okulda öğrencilerinize herhangi bir kurum tarafından daha önce afet eğitimi verildi mi?

1. Evet 2. Hayır 3. Bilmiyorum

29. Görev yaptığınız bu okulun bir afet planı (Afetin kurumunuzu etkilediği durum için plan) var mı?

1. Yok (31. soruya geçiniz.)
2. Var (30. soruya geçiniz.)
3. Bilmiyorum (31. soruya geçiniz.)

30. Görev yaptığınız bu okulun afet planında sizin bir göreviniz var mı?

1. Yok
2. Var (Görevinizi yazınız:)
3. Bilmiyorum

31. Görev yaptığınız bu okulun afet durumları için bir toplanma alanı var mı?

1. Yok 2. Var 3. Bilmiyorum

32. Görev yaptığınız bu okulun bir sığınağı var mı?

1. Yok 2. Var 3. Bilmiyorum

33. Görev yaptığınız bu okulda öğretmenler, öğrenciler ve idari personelin katıldığı tatbikatlar yapılıyor mu?

1. Hayır 2. Evet 3. Bilmiyorum

EK 4: Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği

Bölüm 8: Aşağıda afete hazırlık ile ilgili bazı ifadeler bulunmaktadır. “Kesinlikle katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum”, “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerinden size en yakın gelen ifadenin altına (X) işareti koyarak belirtiniz.

	Maddeler	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Algılanan Duyarlılık						
1	Önümüzdeki birkaç yıl içinde Acil durum/Afet yaşama ihtimalim çok yüksektir.					
2	Yaşamımın herhangi bir döneminde Acil durum/Afet yaşayacağımı göz önünde bulundururum.					
3	Acil durumlara/Afetlere hazırlıkta bina dayanıklılığını artırmak benim için önemlidir.					
4	Acil durumlara/Afetlere hazırlıkta acil durum/afet çantası hazırlamayı önemsemem.					
5	Yakın çevrem ile acil durumlarda/afetlerde gerekli acil iletişim numaraları hakkında konuşurum.					
6	Evdeki sabitlenebilecek eşyaları sabitlemeyi gereksiz buluyorum.					
Algılanan Ciddiyet						
7	Acil durum/Afet yaşama ihtimalini düşünmek beni korkutur.					
8	Acil durum/Afet yaşarsam hayatımda hiçbir şey değişmeyecek.					
9	Acil durumlar/Afetler sonucu sevdiğlerimi kaybetmekten korkmam.					
10	Acil durumlar/Afetler sonucunda ölmekten korkarım.					

	Maddeler	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
11	Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yaptığımda kendimi güvende hissedirim.					
12	Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmak acil durumlar/afetler sonrası ölüm riskini azaltabilir.					
13	Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmam aile bireylerimi de koruyacaktır.					
14	Acil durumlara/Afetlere hazırlık yapmak acil durumlarda/afetlerde ihtiyaçlarıma karşılık verecektir.					
15	Acil durumlara/Afetlere hazırlık yara almadan (sakatlanmadan) yaşamama yardım edecektir.					
16	Acil durumlara/Afetlere hazırlık ailem ve kendim için gereklidir (faydalıdır).					
Algılanan Engeller						
17	Acil durumlara/Afetlere hazırlık yapmaktan çok daha önemli sorumluluklarım var.					
18	Acil durumlara/Afetlere hazırlık yapmak için yeterli param yok.					
19	Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmak çok fazla zamanımı alır.					
20	Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmak için yeterli bilgim yok.					
21	Kaderimde Acil durumlarda/Afetlerde ölmek varsa ölürüm.					
22	Acil durumlara/Afetlere hazır olma adına tatbikat yapmak bana zor gelir.					

	Maddeler	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
23	Acil durumlara/Afetlere hazırlıklı olmak için bireysel hazırlık yapmayı gereksiz buluyorum.					
24	Acil durumlara/Afetlere hazırlık yapmak iyi hissetmemi sağlamaz.					
25	Afete Hazırlık - Temel Afet Bilinci eğitimlerini almak için çaba harcamayı gereksiz buluyorum.					
26	Aile için afet planının anlaşılması zordur.					
27	Aile için afet planı bireyin hazırlayamayacağı kadar gereksiz ayrıntılarla doludur.					
28	Aile için afet planının yararlı olduğuna inanmıyorum.					
29	Aile için afet planını uygulamaya geçirmek bana zor gelir.					
30	Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmak bana zor geliyor.					
Eyleme Geçiriciler						
31	Aile üyelerim Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmanın gerekliliği konusunda beni bilgilendirmezler.					
32	Arkadaşlarım Acil durumlara/Afetlere bireysel hazırlık yapmanın gerekliliği konusunda beni aydınlatırlar.					
33	Fikirlerine önem verdiğim insanlar Acil durumlara/Afetlere hazırlıklı olma konusunda beni yönlendirirler.					
34	Acil durum/Afet konusundaki politikalar beni Acil Durumlar/Afetler konusunda hazırlıklı olmaya teşvik ederler.					
35	Kitapçıklar, gazeteler, broşürler beni yeterince bilgilendirmezler.					

	Maddeler	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Öz yeterlilik						
3 6	Temel ilk yardım uygulayabilirim.					
3 7	Yangın söndürme cihazını kullanamam.					
3 8	Mahalleimde yaşayanlarla birlikte Acil durumlar/Afetler ile ilgili tahliye planı oluşturamam.					
3 9	Acil durum/Afet sonrası ihtiyacım olursa psikolojik destek almak için gerekli hizmete erişebilirim.					
4 0	Yangın çıkmasına neden olacak tehlikeleri belirleyebilirim.					
4 1	Evde sabitlenmesi gereken eşyaları sabitleyebilirim.					
4 2	Basit düzeyde olsa dahi arama-kurtarma yapamam.					
4 3	Depremden korunmak için yaşadığım evde/binada güvenli yer belirleyebilirim.					
4 4	Bir afet sonrasında yerel yetkililerce belirlenmiş olan sığınak yerini bulamam.					
4 5	Bir afet sonrasında aile bireylerinin yeniden bir araya gelebileceği bir toplanma yeri belirleyebilirim.					

**-KATILIMINIZ İÇİN TEŞEKKÜR
EDERİZ.-**

EK-5: Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği İzni

Ebru İnal <ebruinal34@hotmail.com>

Alıcı: ben ▾

20 Mar 2019 Çar 21:03 ☆ ↶ ⋮

Merhabalar Bahar Hanım;

Ölçeği kullanmanız tabii ki uygundur.

Tez kapsamında elde ettiğimiz 31 maddelik ölçek formu ektedir. Yayını da ektedir.

Daha sonra geliştirdiğimiz 31 maddenin de için de yer aldığı madde sayısını arttırdığımız 45 maddelik ölçek formumuzda ektedir. Yayınına

da <https://www.cambridge.org/core/journals/prehospital-and-disaster-medicine/article/improvement-of-general-disaster-preparedness-belief-scale-based-on-health-belief-model/6DF259E2B2E809303B243BE4511A516B> bu linkten ulaşabilirsiniz.

Çalışmanızla ilgili geri bildirimde bulursanız çok memnun oluruz.

İyi çalışmalar dilerim.

Ebru İnal

Gönderen: Bahar Altıntaş <baharaltintas@gmail.com>

EK-6: Hacettepe Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu izni

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu

Sayı : 16969557-453

Konu : ARAŞTIRMA PROJESİ DEĞERLENDİRME RAPORU

Toplantı Tarihi : 17 MART 2020 SALI
Toplantı No : 2020/06
Proje No : GO 20/246(Değerlendirme Tarihi: 17.03.2020)
Karar No : 2020/06-45

Üniversitemiz Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Prof. Dr. Kerim Hakan ALTINTAŞ'ın sorumlu araştırmacı olduğu Bahar ALTINTAŞ'ın yüksek lisans tezi olan, GO 20/246 kayıt numaralı, "Ankara İli Altındağ İlçesinde İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Afete Bireysel Hazırlık Düzeylerinin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği İle Değerlendirilmesi" başlıklı proje önerisi araştırmannın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş olup, idari izinlerin tamamlanması kaydıyla 18 Mart 2020-31 Aralık 2020 tarihleri arasında geçerli olmak üzere etik açıdan **uygun bulunmuştur**. Çalışma tamamlandığında sonuçlarını içeren bir rapor örneğinin Etik Kurulumuza gönderilmesi gerekmektedir.

1. Prof. Dr. Ayşe Lale DOĞAN	(Başkan)	9. Doç. Dr. Fatma Visal OKUR	(Üye)
2. Prof. Dr. Sevdâ F. MÜFTÜOĞLU	(Üye)	10. Doç. Dr. Can Ebru KURT	(Üye)
İZİNLİ			
3. Prof. Dr. M. Yıldırım SARA	(Üye)	11. Doç. Dr. H. Hüsrev TURNAGÖL	(Üye)
4. Prof. Dr. Nücdet SAĞLAM	(Üye)	12. Dr. Öğr. Üyesi Özay GÖKÖZ	(Üye)
İZİNLİ			
5. Prof. Dr. Mintaze Kerem GÜNEL	(Üye)	13. Dr. Öğr. Üyesi Müge DEMİR	(Üye)
6. Prof. Dr. Oya Nuran EMİROĞLU	(Üye)	14. Öğr. Gör. Dr. Meltem ŞENGELEN	
7. Prof. Dr. M. Özgür UYANIK	(Üye)	15. Av. Meltem ONURLU	(Üye)
8. Doç. Dr. Gözde GİRGİN	(Üye)		

Hacettepe Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu
06100 Sıhhiye-Ankara
Telefon: 0 (312) 305 1082 • Faks: 0 (312) 310 0580 • E-posta: goetik@hacettepe.edu.tr

Ayrıntılı Bilgi için:

Ek-7: Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü İdari İzni

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

Tarih:
08/03/2021
Sayı:
E-605.99-0000
00148346

Sayı : E-14588481-605.99-21941547
Konu : Araştırma İzni

08.03.2021

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİNE
(Genel Sekreterlik)

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2020/2 sayılı Genelgesi.
b) 24.02.2021 tarihli ve 00001458346 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Afetlerde Sağlık Yönetimi tezli yüksek lisans öğrencisi Bahar ALTINTAŞ'ın "Ankara İli Altındağ İlçesinde İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Afete Bireysel Hazırlık Düzeylerinin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği İle Değerlendirilmesi" konulu çalışması kapsamında İlimiz Altındağ ilçesine bağlı okullarda uygulama yapma talebi ilgi (a) Genelge çerçevesinde incelenmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda, söz konusu araştırmanın Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ölçme araçlarının; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak, ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek, eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde okul ve kurum yöneticilerinin sorumluluğunda, gönüllülük esasına göre uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Windows'u Et
Turan AKPINAR Windows'u etkinle
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

AFETLERE HAZIRLIKLIL OLMAK İÇİN NELER YAPABİLİRİM?

Bireysel/ Aile Afet ve Acil Durum Planı Hazırlanmalı

Bilgi alınabilecek kaynaklar:
<https://www.afad.gov.tr/afadem/afete-hazir-aile>

Afet ve Acil Durum Çantası hazırlanmalı

Bilgi alınabilecek kaynaklar:
<https://www.afad.gov.tr/afet-ve-acil-durum-cantasi-nasil-hazirlanmalı>

Eviniz Doğal Afet Sigortasına Sahip olmalı

Bilgi alınabilecek kaynaklar:
<https://dask.gov.tr/>

Gönüllülük Çalışmalarına Katılıp Afetlerde Sahada Görev Alabilirsiniz

- Bilgi alınabilecek kaynaklar:
<https://gonullu.afad.gov.tr/>
- <https://gonulluol.org/>

Yüz Yüze veya Uzaktan Eğitim Yoluyla Afet Eğitimlerine Katılabilirsiniz

- Bilgi alınabilecek kaynaklar:
<https://www.afad.gov.tr/afadem>
- <https://www.kizilay.org.tr/>

Okulunuzda Afet Eğitimi Verilmesini, Tatbikatlar Yapılmasını Sağlayabilirsiniz

- Bilgi alınabilecek kaynaklar:
<https://www.afad.gov.tr/tum-turkiyede-deprem-anim-cok-kapan-tutun-tatbikati>

AFAD
Gönüllüsü

EK-9: Turnitin Dijital Makbuz

Digital Receipt

This receipt acknowledges that Turnitin received your paper. Below you will find the receipt information regarding your submission.

The first page of your submissions is displayed below.

Submission author: Bahar Altıntaş Çolak
Assignment title: Tez 14 Mart 2023
Submission title: Ankara İli Altındağ İlçesinde İlköğretim Okullarında Görev Ya...
File name: Bahar_ALTINTA_OLAK_SON.docx
File size: 3.37M
Page count: 162
Word count: 32,267
Character count: 217,524
Submission date: 14-Mar-2023 11:09AM (UTC+0300)
Submission ID: 2036882774

EK-10: Turnitin Benzerlik Oranı

Ankara İli Altındağ İlçesinde İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Afete Bireysel Hazırlık Düzeylerinin Genel Afete Hazırlık İnanç Ölçeği İle Değerlendirilmesi

ORIGINALITY REPORT			
15%	14%	2%	6%
SIMILARITY INDEX	INTERNET SOURCES	PUBLICATIONS	STUDENT PAPERS
PRIMARY SOURCES			
1	hdl.handle.net Internet Source	2%	
2	acikbilim.yok.gov.tr Internet Source	2%	
3	openaccess.hacettepe.edu.tr:8080 Internet Source	2%	
4	acikerisim.pau.edu.tr Internet Source	2%	
5	dergipark.org.tr Internet Source	1%	
6	www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080 Internet Source	1%	
7	www.researchgate.net Internet Source	<1%	
8	journals.manas.edu.kg Internet Source	<1%	

